

UZ DESETU GODIŠNJICU OTKRIVANJA MASOVNE GROBNICE NA OVČARI Još nitko od odgovornih nije osuđen za ratni zločin

VUKOVAR - Deset godina nakon otkrivanja masovne grobnice na Ovčari pored Vukovara ni jedan od glavnih ili sporednih aktera pogubljenja hrvatskih branitelja, ranjenika, pacijenata i osoblja iz vukovarske bolnice nije osuđen za ratni zločin. Na jučerašnji dan, točno prije 10 godina, dr. Clyde Snow, UN-ov djelatnik i stručnjak za sudsku medicinu, objavio je svjetskoj javnosti postojanje ove grobnice uz koju se vežu najnevjerojatnije priče o ljudskoj bezumnosti i nehumanosti. Iako su iskazi nekolicine svjedoka govorili o nestanku ljudi iz vukovarske bolnice, šutnja međunarodne zajednice i nedostatak njezine političke volje uvjetovali su nerad na terenu i otkrivanje grobnice tek godinu dana nakon tragedije, 29. listopada 1992. U njoj je pokopano 200 ranjenika i civila koje su 20. studenoga 1991. godine ubili pripadnici srpskih paravojsnih postrojbi nakon što su ih za egzekuciju svesrdno dobili od vodstva tzv. JNA.

Uz silne napore i pregovore, ekshumacija žrtava počela je tek 1996. godine, a proveli su je stručnjaci Haaškog suda i organizacije "Liječnici za ljudska prava". U 40 dana, koliko je trajala, ekshumirani su ostaci 200 žrtava čije su obitelji konačno mogle pristupiti identifikaciji i dostojnom pokopu. Najodgovorniji za ratni zločin na Ovčari su bivši gradonačelnik Vukovara Slavko Dokmanović te oficiri tadašnje JNA Mile Mrkšić, Veselin Šljivančanin i Miroslav Radić. Ni jedan od njih nije do sada pravomoćno optužen, jer Dokmanović je u međuvremenu počinio samoubojstvo u haaškom zatvoru, a ostala trojica još uvijek nisu izručena Međunarodnom sudu za ratne zločine.

Pravda u slučaju Ovčara ne samo da je spora, nego i sve nedostižnija, jer od podizanja optužnice protiv trojice časnika tzv. JNA prošlo je već sedam godina. Danas je na Ovčari spomenobilježje žrtava pokolja, a Vukovarci je smatraju svetim tlom.

(Glas Slavonije 30.10)



Vukovar: "Bečarski križ" godine 1991

Motrište....

Na ovoj istoj stranici donosimo članak o desetoj godišnjici otkrivanja masovne grobnice na Ovčari, i članak s naslovom "Još nitko od odgovornih nije osuđen za ratni zločin".

Da, još nitko od odgovornih nije osuđen za jedan od najstrašnijih ratnih zločina u prošlom stoljeću, i rijetko se tko usudi čak i pisati o tome otvoreno. Ja, recimo, ne mogu staviti na stranice ovih novina izvješća iz Haaga, kada jedan od srpskih novinara govori o zadnjim trenucima ranjenika, o mučenjima, o jezivoj smrti svih koji su bili donešeni na stratište, ili o zadnjim trenucima Vukovaraca u gradu, ili po logorima. Strašno je to što je opisivao taj novinar, strašne su muke prošli ranjenici iz vukovarske bolnice prije svoje smrti. O tome ne mogu govoriti, jer je katkada i način smrti osobna stvar. Odgovorni znaju što se dogodilo, kakva su to mučenja bila. To bi trebalo biti dovoljno.

Svi dobro znamo tko su glavni krivci. Dobro znamo i to da je prijeratni gradonačelnik Vukovara, Slavko Dokmanović, počinio samoubojstvo. Našao je kukavički način rješenja svoje krivice.

No, pitanje se postavlja Hrvatskoj i svim Hrvatima: kolika je naša krivnja? Mi stalno govorimo kako "Još nitko od odgovornih nije osuđen za ratni zločin u Vukovaru", misleći time na Šljivančanina, Mrkšića, Radića itd, i zaboravljamo one "naše".

Mi izgleda svjesno zaboravljamo da oružje za obranu Vukovara nije dovezeno na vrijeme, ili uopće nije došlo u Vukovar, već je završavalo na drugim bojištima, iako se dobro znalo kako je tragična situacija u Vukovaru - a netko je za taj "previđ" bio odgovoran! Zaboravljamo one koji su zaustavljali radio izvješća iz Vukovara

- a netko je stajao s razlogom iza tih zaustavljanja! Zaboravljamo one koji su izgleda mislili kako će, žrtvujući Vukovar, prikazati svijetu užas napada na Hrvatsku - a netko u tadašnjoj hrvatskoj Vladi tu je odluku svjesno donio - jer, da nije bilo tako, oružje bi bilo doneseno, obrana bi stigla, grad bi bio sigurno obranjen. Jer, Vukovar su branili junaci!

Nema razgovora da je svijet kriv. Nema razgovora o tome da je Cyrus Vance (koji je bio u Vukovaru na dan pada i razgovarao sa Šljivančaninom) odgovoran, i iako ga više nema među živima, on je, da je htio, mogao mnogo učiniti, no tada je bilo lakše podviti rep i reći "Nisam mogao".

No, nema razgovora ni o tome da velika odgovornost za užas Vukovara leži i na tadašnjoj hrvatskoj Vladi, i moralna odgovornost svakog od nas je tražiti ne samo one "vanjske" krivce, već i naše "unutarnje". Dokumenta ima mnogo, svjedoci su još živi, samo pročitajte intervju sa Zvezdanom Polovinom, suprugom pokojnog snimatelja Branka Polovine, koji leži na Mirogoju kraj Siniše Glavaševića, uz mnoge vukovarske heroje, koji su nađeni u zajedničkoj raki na Ovčari.

Nakon 10 godina čudne šutnje o Vukovaru vrijeme je otvoriti dokumente o Vukovaru, pa uz sve one svjetske moćnike, koje stalno spominjemo u vezi s pokoljem u Vukovaru, stavimo na sud i sve one iz Hrvatske koji su krivi za smrt Vukovaraca, ma tko god to bio.

Tako ja mislim.

Valentina

Cijena \$3.00

Broj 115 - 31. X 2002.



Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU:

- Afera Bobetko
- Del Ponte: Ponašanje Hrvatske nije prihvatljivo!
- Gen. Domazet pozvan u sjedište Haaškog suda u Zagrebu
- U BiH još 48 haaških optužnica
- Sudenje Blaškiću iznova?
- Zbog neplaćanja radnika mogući zatvor za tisuće poslodavaca
- O lijepa, o draga, o slatka mladosti....
- Kako su se naši stari gombali
- Hrvatska čitanka
- Zašto su ubili palmu
- Vukovar: svjedoci govore
- Motrišta

S Godišnje skupštine KUD "Napredak", ogranak Hamilton



Predstavljamo Vam Upravni odbor KUD "Napredak": Anela Miličević, Sanja Bahorić, Mirko Batinić, Stanislav Dodig (sjede) Stipo Josipović, Marijana Miškić, Pero Franjić, Bosiljko Boros (stoje s lijeva na desno)

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Technical Director

Technički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak, dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss,
prof. dr. Dunja Heršak,
Višnja Milas Matutinović, Miha,
Biserka Milinković, Bruno Pilaš,
Darinka Šmintić, Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$60.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:	New books "Croatian reader"	22
Pismo urednice	Vladimir Goss, To come "back"?	23
Vijesti iz naše zajednice	Interview with the Editor	24
Afera Bobetko	Jelačić plac, Zagreb	25
Diskusija o Hrvatskoj u UN-u	Mojim očima (i srcem)	26-27
General Domazet pozvan u Haag	Kako su se naši stari gombali	28-29
Razne vijesti iz Haaga	Mirogojska galerija hrvatske umjetnosti	30-31
Suđenje Blaškiću iznova	Bošnjaci se nadaleko znaju	32
Mile Krajina guslar, o Haagu	Da li znate?	33
Peticija za Z. Bušića	Šuma Striborova	34
Škabrnja opet u suzama	Nove knjige: "Hrvatska čitanka"	35
Oružje za Irak u Rijeci	Zašto su ubili palmu?	36
Gospodarstvo	Svjedoci govore	37-38
D. Borovčak: Hello Toronto	Događaji u našoj zajednici	39-43
Vijesti iz BiH	Vaša pisma i komentari	44-45
M. Vuković: Za čavrljanje	Vaše zdravlje	46
Kultura	Za svakog ponešto	47
Zanimljivost	Još nitko nije odgovarao za zločin u Vukovaru	48
News in English	Motrišta	48

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Ovih dana slušam Vaše komentare, uglavnom dosta žalosne, o tome kako je Iskra morala prijeći na mjesečnik. Nažalost, svatko od nas mora se suočiti s činjenicama, posebno onim financijskim. Iz tog razloga, zahvaljujem svima onima koji su se javili, a posebno onima koji su ponudili pomoć, jer iako se mi u uredništvu zaista trudimo da naš rad bude vama zadovoljstvo, svaka vaša riječ, svaka pomoć je dobrodošla. Jasno, najpotrebnija ili bolje rečeno, najhitnija je pomoć poslovnih ljudi naše zajednice, no toga, bar za sada, još nema - osim časnih iznimki - no tko zna što donosi novi dan? Možda mnoge reklame raznih uspješnih poslovnih tvrtki iz ovog ili drugog područja? Jer, ne zaboravite, Iskra se širi posvuda, pojedini brojevi Iskre dolaze na udaljena mjesta ove naše kugle zemaljske.

Kad se prijede na mjesečno izdavanje Iskre, ili bilo kojeg časopisa, onda je uredništvo suočeno s problemima. Iako izlazimo na 48 stranica, što izgleda mnogo, mjesta nema za sve što bi vam željeli prikazati ili reći. U ovih mjesec dana strašno je bilo "vruće" u Hrvatskoj. Od afere Bobetko, pa svega onoga što pritišće Hrvatsku zbog te optužbe iz Haaga, pa najnoviji poziv generalu Domazetu u Haag, pa unutarnji problemi, stranački ili gospodarsveni... što izabrati, što prikazati? Donosim vam prikaz događaja po važnosti onako kako ja to vidim. Jasno, vidjela sam ja još mnogo toga što bih vam željela prikazati, no imamo "samo" 48 stranica. Zato, ako ne nađete nešto što ste željeli vidjeti, žao mi je, jer jednostavno nije bilo moguće sve uvrstiti.

To isto odnosi se na događaje u našoj zajednici. Ovo je vrijeme kad imamo zaista mnogo događaja u našoj zajednici, u iste dane. Gotovo svakog petka ili subote po dva ili tri u isto vrijeme. Nažalost, samo gđa. Biserka Milinković i ja odlazimo na te događaje, i zaista ne možemo sve "pokriti". Zato i ovaj puta pozivam one koji organiziraju večere, sastanke ili bilo što važno za život zajednice neka nam sami pošalju svoja izvješća. Kako se ono kaže: ako nije zapisano, zaboravi se. Nemojmo zaboraviti rad ove zajednice i Iskra se zaista trudi da vam predstavi rad mnogih iz raznih udruga, no kako rekoh, imamo samo 48 stranica!

Pred nama je Božić. Vjerojatno ste već u groznici priprema darova za vaše najmilije. Da li ste razmišljali o onima kojima Vaša pomoć treba? Sjetite se Knina, sjetite se onih koji čekaju vašu pomoć, bilo u Kanadi, bilo u Hrvatskoj! Nemojmo razmišljati po onoj staroj "Tko zna kome to u ruke ide!" Dajte novac Karitasu, zamolite neka ga pošalju na pravo mjesto, ono koje vam je pri srcu i po vašem mišljenju treba pomoć, i uživajte za Božić, jer tek onda kad dijelimo što imamo, pravi smo ljudi.

Srdačan pozdrav,

Valentina



Događaji u našoj zajednici

Zagonetke

Baciš gore bijelo je, a kad padne dolje - žuto je?
Breme nosi, tovar nije, roge ima, koza nije?
Crno, malo, s gospodom spalo?
Crno ruho ima, repom rado klima, u gaju skakuta, frula mu je žuta?
Četiri uha, dva trbuha?
Dok ti treba, stoji gore - kad ne treba dolje stoji?
Glavu mu otsjekoš, a ni kaplja krvi ne iscure?
Ja izadoh na srebrno guvno i udarih u zlatne svirale, svak me čuje, a nitko ne vidi?
Kad gledam živo je, kad zatvorim, mrtvo je?
Kraj jednog srca, drugo srce kuca?
Otac ima sto sinova, svi imaju kapu, a on je nema?
U našega tatice malo bradice na vrhu glave

(JAJE)
(PUŽ)
(BUHA)

(KOS)
(JASTUK)
(KIŠOBRAN)
(ZELJE)

(VJETAR)
(TELEVIZOR)
(TRUDNICA)
(HRAST I ŽIR)
(LUK)

Ranka Novosel:

Ni med cuckim ni pravice

V moje dvorišče
dva su se cucka dotepla:
(k siromahu sikaj dojde!)
jen fini, rasni, tigrasti,
jen selski, mali, smolasti,
bez pol vuha
i krastom na hrptu.

Za ovega z pedigreeom
i oglaš sem dala.
Of drugi tajk je dragi.
z repom maše skitnica mala.

Moja deca overnu finom
i jesti nosiju
i kučicu su mu posudili.
(hudi uveti bi mu naudili!)

A of mali če kaj dobi
to pofufla i dal se veseli.
Pod strehom spi,
niš ne cvili.

Meni je praf:
če se nihče ne javi,
naj tigrastog zemeju
i doma si ga pelaju.
Meni bu ostal of mali
šterog nihče neče,
kaj se z menom spomina
i na tla se hiče od sreče
gda ga pogladim. (Hrvatski kajkavski kolendar 1997.)

Nekoliko fraza s početnom riječi "kaj"

Kaj bečiš?
Kaj bulazniš?
Kaj cmukaš?
Kaj češeš?
Kaj čkomiš?
Kaj farbaš?
Kaj fektas?
Kaj kajgot brbraš?
Kaj kukaš, a dobro ti je?
Kaj mi soliš pamet?
Kaj navek jenu kozu dereš?
Kaj praznu slamu mlatiš?
Kaj se norcariš?
Kaj zvadaš besne gliste?

(Poslovice, izreke i zakonetke iz
Prekodravljja", Ivan Večernaj-Tišlarov)

Izreke iz Prekodravljja

Najbole iti cipelcugom.

Saki cigan svoga konja fali.

Sakom bracu po falacu.

Kakov jotec, takav sin, kakva mati, takva hći.

Leško je služiti Bogu tam de vraga nema.

Pojel si je reči.

Reč je veter.

Za mlade (ali i malo starije) kuharice

Danas govorimo o palačinkama, jednom od najdražih jela Hrvata. Najveća je tajna palačinki u onome što se najviše osjeća: u nadjevu. Nadjev im određuje sudbinu, hoće li one biti predjelo, glavno jelo ili desert, hoće li biti slane ili slatke. Hrvati ih vrlo rado jedu s jednostavnim nadjevima od pekmeza, osobito od šipka ili šljiva, ali kada mogu birati, poslovično će odabrati njihove najplemenitije varijante, domaću - zapečene palačinke sa sirom, i svjetsku - palačinke s orasima i vinskim preljevom.

Hrvatske palačinke

Tijesto: 25 dag brašna, 3 jaja, 2,5 dl mlijeka, 2,5 dl mineralne vode, sol, ulje za prženje;

Nadjev: 40 dag svježeg sira, 3 jaja, 12 dag šećera, limunova kora, 3 dl kiselog vrhnja;

Priprema: U dubokoj posudi izmiješajte jaja i malo soli, pa postupno dodajte brašno i mlijeko. Pečene palačinke nadjevajte samo na jednom kraju, bez premazivanja, pa ih savijte. Zatim ih složite u namaštenu vatrostalnu zdjelu, prelijte kiselim vrhnjem i zapecite u pećnici. Poslužite vruće.

Nadjev: Žumanjke i šećer pjenasto izmiješajte, dodajte limunovu koru, propasirajte sir i snijeg od bjelanjaka. Sve lagano izmiješajte u jednoličnu smjesu. Poslužite vruće.

Palačinke s orasima i vinskim preljevom

Tijesto: 13 dag brašna, 1 jaje, 1 žumanjak, 1/4 l mlijeka ili mineralne vode, sol, ulje za prženje

Nadjev: 8 dag oraha, 2 dag šećera, cimet, vanilin šećer

Vinski preljev: 2 žumanjka, 2 jaja, 4 žlice šećera, 3 dl bijelog vina

Priprema: U dubokoj posudi izmiješajte jaja, žumanjak i malo soli, pa postupno dodajte brašno i mlijeko ili mineralnu vodu. Od tako pripremljenog tekućeg tijesta pecite palačinke. Manjom kućalom izlijevajte tijesto na sredinu tave u kojoj je malo ugrijanog ulja. Okrećite tavu tako da se tijesto ravnomjerno razlije po cijeloj površini tave. Kad donja strana palačinke dobije žućkastosmeđu boju, okrenite ju na drugu stranu, pa je i s te strane zapecite. Pečene palačinke nadijevajte orasima izmiješanim sa šećerom, cimetom i vanilin šećerom. Složite ih na topli tanjur i prelijte vinskim preljevom. Poslužite tople.

Priprema vinskog preljeva: Žumanjke, jaja i šećer izmiješajte, dolijte vino i stavite u vruću vodu kupelj. Tucite šibom za snijeg dok se sve ne pretvori u gustu pjenu. Odmah prelijte preko palačinki.

(Hrvatska za stolom)

Malo se nasmijte s nama....



Bobo: Koliko vam je godina?
Neznanka: Četrdeset.
Bobo: Od kada?

Vaše zdravlje

RAK PROSTATE

Karcinom prostate, muške spolne žlijezde ispod mokraćnog mjehura, vodeća je zloćudna urološka bolest, a na trećem je mjestu malignih bolesti muškaraca. Ima ga šest posto muškaraca u Hrvatskoj, a u godini ih oko 400 umre od te vrste tumora. Broj oboljelih u svijetu ubrzano raste - upozoreno je na nedavnom stručnom skupu u SAD-u.

Prema statistikama, u nas je učestalost raka prostate manja nego u, primjerice, susjednim zemljama. No, to ne znači da je bolesnih realno manje nego se bolest manje dijagnosticira. U 85 posto oboljelih u nas bolest se otkriva u uznapredovaloj fazi, kad su izgledi za preživljenje vrlo slabi, upozorava i patolog prof. dr. Mladen Belicza, predstojnik Zavoda za patologiju "Lj. Jurak" Kliničke bolnice Sestre milosrdnice.

Preventive te bolesti nema, no svaki bi se muškarac kojem je više od 50 godina obvezno trebao javiti urologu da se napravi digitorektalni pregled radi ranog otkrivanja bolesti. Da bi dijagnoza bila potpuna i sigurna, valja ustanoviti i koncentraciju PSA, prostatičnog specifičnog antigena u krvi. Tim se testom, za koji se upotrebljava uvozni materijal, selekcionira muškarce velikog i malog rizika.

Kad se tumor otkrije u ranoj fazi, operira se ili se radikalno zrači, a u drugoj, razvijenijoj fazi bolesti primjenjuje se hormonska terapija, koja usporava rast tumora. Utješno je što samo trećina od svih oboljelih od karcinoma prostate umire od te bolesti, dok ostali, jer uglavnom je - bar dosad - riječ o starijima, umiru od starijih bolesti (začepljenja žila itd). Sa starošću raste i rizik nastanka tumora prostate. Sa 60 godina muškarac ima 60 posto izgleda da dobije rak prostate, u osamdesetogodišnjaka je taj rizik 80 posto, tvdi prof. dr. M. Belicza. Posebnih znakova bolesti nema, no liječniku se treba obvezno javiti pri otežanu (ili) učestalu mokrenju, boli pri mokrenju, oslabljenu mlazu mokraće, pojavi krvi u mokraći ili ejakulatu, boli u slabinama ili grčevima u završnom dijelu debelog crijeva. Preživljenje je u prosjeku do pet godina, a neki i s metastazama žive do deset godina.

Samo 15 posto onih koji su prošli tzv. ranu fazu detekcije urologu su se javili sami. Nerijetko se javi kad je bolest uznapredovala (napipa se digitorektalnim pregledom) ili kad već imaju metastaze u kostima (jaki bolovi u križima). Primjerice, čovjek kojem su metastaze oslabile kosti pao je nasred ulice i ostao paraliziran. Tek je tad otkriveno da ima rak prostate.

(Večernji list)

RAK DOJKE

Alarmantan porast broja žena oboljelih od raka dojke - 2680 u godini dana - smjestio je Hrvatsku pri vrh ljestvice najugroženijih na starom kontinentu, a Europa je zgrožena stalnim porastom broja novooboljelih: svaka osma žena ostaje bez jedne dojke, u godini ih oboli više od 350.000, od kojih pola umire! Među oboljelima je sve više onih ispod 35 godina! Na to je upozoreno prošlog tjedna na međunarodnom skupu stručnjaka o dijagnozi i liječenju raka dojke i jajnika u Nici.

I dok je u zapadnoj Europi koliko-toliko zaustavljena smrtnost - zbog redovitih pregleda - žene u tranzicijskim zemljama najveće su žrtve raka dojke. Stopa smrtnosti najviša je u Mađarskoj (34 umre na 100.000 stanovnika), a naša je zemlja s 29 umre na 100.000 stanovnika trenutačno na četvrtom mjestu u Europi, poslije Velike Britanije i Slovenije. Zemlje srednje i istočne Europe, te zemlje bivše Jugoslavije, među kojima je i Hrvatska, mnogo su ugroženije nego one na Zapadu zato što žene iz tih zemalja manje znaju o toj bolesti, te liječniku dolaze u uznapredovaloj fazi kad su im izgledi za izlječenje znatno smanjeni - kazao je prof. dr. sc. Jacek Jassem, sa Sveučilišta u Gdansk u Poljskoj. K tome, neupućenost žena potiče i negativan stav okoline o toj bolesti, pa se bolest još i danas skriva. Uloga je medija u tome neprocjenjiva jer mnoge uče doslovce iz novina, te spoznaju da to nije samo njihov nego i problem mnogih oko njih. Zato su stručnjaci na skupu u Nici još jedanput upozorili na alarmantnu situaciju: krajnji je trenutak, svi su se složili, da se nešto hitno učini jer rak dojke izmiče kontroli, a prevenciji te pošasti najviše mogu pomoći - mediji!

No, u liječenju nisu sve žene izjednačene. Budući da je riječ o skupoj terapiji raka dojke, zaključuje se bolesnice u tranzicijskim zemljama jer države nemaju novca za skupnu terapiju. Stoga je upozoreno na važnost preventive i redovitih pregleda dojki. Na žalost, i za to treba novca, a siromašne će zemlje uvijek, umjesto na preventivu, novac utrošiti na liječenje, što je dugoročno gledano mnogo skuplje.

(Gordana Rebić, Večernji list)

VRIJEME VIROZA

Premda je imunološki sustav važan za preživljavanje, ipak se perijetko brinemo dovoljno o njemu. Za normalan su mu rad nužni bjelčevine, masti, ugljikohidrati, vitamini i minerali, a nedostaje li neka od tih tvari, radić će oslabljeno. Naime, organizam će najprije prvo zadovoljiti potrebe nekih drugih organa, npr. mozga, živaca, srca, bubrega i pluća.

U jelovniku se treba naći što više voća i povrća te integralnih žitarica (puno zrna). Istodobno treba smanjiti prehranu bogatu zasićenim masnim kiselinama - crveno meso, jetrica, mesne preradevine, maslac i mast. Budući da je vitamin C vrlo važan za obranu organizma, treba u većim količinama jesti voće i povrće bogato njime. Preporučuju se naranče, grejp, mandarinke i kivi te brokula, šparoge i cvjetača.

Osim vitamina za imunološki su sustav posebno važni cink i selen, pa treba povećati unos hrane koja sadržava te minerale. Cinka ima u grahu, špinatu, sjemenkama buče, integralnim žitaricama i cmom kruhu, a selen u prokulicama, luku, češnjaku, ribi, posebice tuni, školjkama i smeđoj riži.

Ne smijemo zaboraviti na dovoljnu hidraciju organizma. U danu bismo trebali piti bar dvije litre tekućine. Može to biti voda, biljni čajevi, prirodni voćni sokovi, te razrijeđeni sokovi od povrća. Svakako treba izbaciti ili bar smanjiti konzumaciju alkohola i pušenje. Imunološkom sustavu pomoći će i umjerena tjelesna aktivnost, a to znači svakodnevno 30-ak minuta tjelovježbe ili bržeg hodanja.

Imunološkom sustavu i njegovoj borbi s infekcijama pomoći će i izbjegavanje svakog nepotrebna iscrpljivanja organizma. Za sve one koji drže bilo kakvu dijetu to znači da ne bi smjeli smršavjeti više od kilograma u tjedan dana.

(Dr. N. Gorički, Večernji list)

SMIJEH LIJEČI BOLESTI

Smijeh je posve besplatan i dostupan gotovo uvijek i na svakomu mjestu, najmoćniji je uništavač stresa i najbolji lijek za oslabljeni imuni sustav, a pri tome nema nikakvih negativnih popratnih pojava. Odlična je vježba za srce, nezamjenjiv je za opuštanje napetih mišića, za snižavanje povišena krvnog tlaka, te za aktiviranje pluća. Osobito je ljekovit za dijabetičare jer snižuje razinu stresa, a onima koji pate od kroničnih bolova ublažit će patnje. Nije riječ ni o kakvu medikamentu u klasičnu smislu te riječi već o najobičnijem iskrenu smijehu.

No, kako se smijati u trenucima kada priušće bolest? Lee Berk i Stanley Tan sa sveučilišta Loma Linda iz Kalifornije proučavali su učinak smijeha na imunološki sustav i zaključili da poboljšava funkcije imunološkog sustava, i to tako da podiže razinu aktivnih T-limfocita, razinu imunoglobulina A koji aktivira obranu od infekcija gornjeg dišnog trakta. Također se podiže razina gama interferona koji različitim dijelovima imunološkog sustava šalje poruku da pojača aktivnost. Studija je pokazala da količina tih, ali i još nekih supstancija, naraste dok se čovjek smije, no ostaje visoka i cijeli dan nakon smijanja.

Najvažnije je to da nam smijeh i uživanje u humoru daju drukčiju perspektivu promatranja problema koji nas muče. Uzrečica je "ako se problemu možete nasmejati, onda ćete ga i preživjeti i riješiti". Pogled na naoko beznadežnu situaciju s vedre strane može učiniti da nam ta situacija više ne izgleda prijeteca, već njeno rješavanje postaje izazov.

(Marina Šerić, Večernji list)

NADOPUNA ČLANKU O HRT!

Nakon izlaska prošlog, 114. broja, H. ISKRE uočili smo nepotpunu rečenicu u članku o HORMONALNOJ TERAPIJI. U 26. retku članka je trebalo pisati: "U skupini od 10.000 žena koje su uzimale ovu terapiju u usporedbi s neaktivnim placebo, U TOKU JEDNE GODINE, prepoznati su sljedeći rizici: - bilo je 7 slučajeva više ... itd".

Kad se sve te citirane brojke dodatnih slučajeva adekvatno povećaju tako da obuhvate milijune žena na svijetu koje godinama uzimaju HRT, ispadne da bi jako mnogo dodatnih oboljenja zahtjevalo ogromna dodatna sredstva zdravstvene i socijalne skrbi širom svijeta.

(D. Desaty)

Vijesti iz naše zajednice

Vrlo važna obavijest

Radio sat Hrvatskog franjevačkog centra u Norvalu sada se emitira svake nedjelje od 7:00 - 7:30 navečer na multinacionalnoj stanici CIAO 530AM.

HRVATSKO DRUŠTVO "MEĐIMURJE"

Vas poziva na svečani banket

prigodom 10. godišnjice osnutka društva koji će se održati 30. studenog 2002 god. u dvorani slovenske Katoličke župe, 739 Brown's line, Toronto. Početak u 6.30 navečer.

Ulaznice kupite kod: Marije Radiković (Hamilton) 905-573-0917, Rozallja Goričanec (Mississauga) 905-403-9395, Ivan Lajtman (Toronto 416 -293-2889 te u Generalturistu 905 -602-8900

Svi nam dobro došli!

Obavijest hrvatskoj zajednici:

Molimo slušajte HRVATSKI INFORMATIVNI RADIO svakog ponedjeljka od 21 - 22 sata (09 -10 pm) na radio postaji CHIO 530 AM. Vijesti, komentari, radio razgovori, želje, komercijalne obavijesti, kontakti sa slušateljstvom. Postanite slušatelj MALOG RADIJA U RASTU. Nazovite nas na 905-795-6344.

UPOZORENJE

Prema obavijesti koju sam dobila elektronskim putem budite oprezni i čuvajte se tzv. trgovaca po parkiralištima, velikim trgovačkim centrima te pred ulazima u velike trgovine. Kriminalci (obično rade dvojica zajedno), približe se osobi pitajući želi li pomirisati novi parfem koji će joj prodati vrlo jeftino. Ne misleći ništa loše, žrtva obično pomiriši 'parfem' koji je ustvari uspavljujuće sredstvo koje omami osobu a onda kriminalci imaju laki posao. U većini slučajeva samo pokradu osobu ali bilo je čak i otmica kao i pokušaja otmica.

Čuvajte se! Poruku proširite među svojom obiteljima kao i prijateljima. (BM)

ZRNCA DOBROTE

Blagdani Božića i Nove godine su pred nama. Da li ste razmišljali već sada kako bi mogli obradovati neku obitelj u potrebi, a pogotovu one s mnogo djece ili stare i bolesne? Kako bi bilo dati 'gift certificate' za hranu? Organizirajte kroz župe skupljanje hrane, higijenskih predmeta, dječjih pelena ili poklona u obliku 'gift certificate' koji može biti za hranu. Ili još bolja ideja! Udružite se dvije, tri obitelji pa kupite artikle na veliko. Najbolji dar za ostarjele, te bolesne i osamljene je vaša posjeta. Pa bila ta posjeta i samo pola sata darovat ćete radost toj osobi kao i osjećaj da nije zaboravljena. (BM)

VAŽNO !

Osobe koje nisu još kanadski državljani nego samo imigranti/ tj. imaju stalan boravak u Kanadi, trebaju zatražiti novu karticu, PERMANENT RESIDENT CARD (PRC). Bez te kartice osoba neće moći dobiti neke potrebne kanadske dokumente. PRC trebat će za putovanja izvan Kanade kao i povratak u Kanadu počevši od 31.prosinca 2003. Postoje datumi do kojeg se morate javiti ili podnijeti molbu za tu novu karticu. Informacije možete dobiti na internetu www.cic.gc.ca , ili ako nazovete 1-800-255-4541(BM)

HRVATSKI FOND "SLAVONIJA" vas poziva na tradicionalni jesenski banket

"SLAVONSKO KOLINJE".

Banket će se održati 30. studenog u Croatia banquet Hall-u, 1989 A Dundas Street East u Mississaugi, s početkom u 18 sati. Zabavljat će vas popularni V.I.S. Domovina. Za više informacija izvolite nazvati: Viktora Maurusa 416-242-3636, Mariju Pavlović 416-636-0318, Veroniku Kukolić 905-569-1534, Adama Pezera 905-567-1284 ili bilo kojeg člana odbora Hrvatskog fonda "Slavonija"

Dobro nam svi došli!

In memoriam

Franjo (Frank) Herceg

25. kolovoz 1915- 4. studenog 2002

Pred koji dan, 4. studenog ove godine, napustio nas je čovjek kojeg ste svi znali, Franjo (Frank) Herceg. Nažalost, nemam sliku pok. gosp. Hercega zbog kratkoće vremena, no sigurna sam da ste svi znali ili čuli o gosp. Hercegu.

U subotu, 9. studenog, u župi Hrvatskih Mučenika, u oproštaju vel. Kecerin je spominjao gosp. Hercega onim riječima kojima se ispraća čovjek koji je sebe podredio Bogu, obitelji, zajednici i domovini, po onom redu kad je kome trebalo. Na sv. misi u mi-sisaškoj crkvi sve je bilo prepuno onih koji su došli u Kanadu zajedno sa Frenkom, djelići teškoće, veselja, snivali o slobodi Hrvatske, povratku kući. Puna je crkva bila ljudi koji su svoju mladost, kao i gosp. Franjo Herceg ostavili u ovoj zemlji, uvijek sanjajući o slobodi zemlje koju su morali napustiti u najmlađim danima svog života.

Mnogo sam čula o gosp. Hercegu ovih dana, puno više nego što sam ikada znala, no za sada dovoljno je reći da smo izgubili čovjeka koji je uvijek bio dio ove zajednice, sebe ugradio u nju i aktivno živio s njom. Njegovom smrću ostaje tuga u njegovoj obitelji. Supruga gospođa Sonja Herceg ostaje sama, i bit će joj jako teško, jer su ovo dvoje supružnika bili poznati po svojoj nježnosti jedan prema drugome.

Obitelji Herceg, supruzi Sonji, kćeri Dunji i cijeloj njenoj obitelji duboko saučestuje od uredništva HRVATSKE ISKRE.

Valentina

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Dobra reklama je pola uspjeha, tako kažu oni koji rade na ovom polju. Reklama u HRVATSKOJ ISKRI garantira vam da će Vašu reklamu vidjeti mnogo ljudi iz naše zajednice. Zato, reklamirajte u HRVATSKOJ ISKRI, a time pomažete i ove novine, kao i svoju zajednicu. Za dogovor o reklamama javite se u uredništvo.

Afera Bobetko

IVICA RAČAN POTVRDIO KAKO SE HRVATSKA SUOČAVA S RASTOM PRITISAKA

Vlada ne može prihvatiti zveckanje sankcijama

ZAGREB - "Hrvatska Vlada ne može prihvatiti zveckanje sankcijama, jer ona surađuje s Haaškim sudom i ne opstruira njegov rad", istaknuo je premijer Ivica Račan u četvrtak nakon proširene sjednice Predsjedništva Sabora, napomenuvši kako ništa ne zna o medijskim nagađanjima prema kojima Hrvatskoj slijede sankcije ako u roku od nekoliko sati ne uruči optužnicu generalu Janku Bobetku pa ih ne želi ni komentirati.

Potvrdio je kako je Hrvatska trenutačno suočena s rastom pritiska, čega je, kaže, Vlada bila svjesna. "Nadam se, međutim, da ti pritisci neće završiti sankcijama. To je ono što sada Vlada pokušava zaustaviti svojom razboritom aktivnošću. Vlada upozorava naše prijatelje u Europi, koji se makar deklariraju da žele poduprijeti stabilnu Hrvatsku, da shvate kako Vlada želi riješiti problem u okviru suradnje s Haaškim sudom", naglasio je, najavivši spremnost Vlade da prihvati odluke žalbenog vijeća Haaškog suda.

Upitan treba li Bobetko otići u bolnicu, predsjednik Vlade je rekao da respektira ono što je čuo od Bobetkovih liječnika, te da bi odlazak o bolnicu bio potreban i dobar samo zbog samog Bobetka, a da ostali motivi, koliko god bi to koristilo Vladi, nisu važni.

Na novinarski upit ima li saznanja da će Europska unija slijediti poruku britanske vlade o odgodi ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, premijer je tek poručio kako "neće gata" i da se nada da se to neće dogoditi. "No, svaki pritisak je štetan, pa i neki blaži oblik sankcija. Vlada je svjesna da udarac i šteta Hrvatskoj može biti i prepreka legitimnim željama hrvatskih građana za ulazak u euroatlantske integracije, prije svega u EU, ali je glavno pitanje što se po tom pitanju u ovom trenutku može napraviti", konstatirao je premijer, kazavši da je Saboru Predsjedništvo i čelnike parlamentarnih klubova obavijestilo da oni koji žele pomoći Hrvatskoj to učine korektnim ponašanjem i manjim pritiscima na generala Bobetka.

Predsjednik Sabora Zlatko Tomčić, nakon sjednice Predsjedništva, potvrdio je da su klubovi HDZ-a i HSLS-a odustali od rasprave o promjeni Ustavnog zakona o suradnji s Haagom. Na novinarsko inzistiranje da odgovori jesu li točne glasine koje su došle do novinara da je premijer Ivica Račan rekao HDZ-u i HSLS-u da raspravljaju danas ili nikako, Tomčić je rekao da se na to ne može tako gledati. - Vrlo smo jasno rekli i premijer Račan i ja, da ako postoje stranke koje žele da se rasprava provede u Saboru, ne treba ići na odgodu rasprave već je treba obaviti odmah. Prema tome, to ne treba drukčije tumačiti - kazao je predsjednik Sabora, a na pitanje jesu li klubovi HDZ-a i HSLS-a trajno odustali od svojih prijedloga, pojasnio je da po saborskom poslovniku stranke koje povuku točke s dnevnog reda kasnije mogu zahtijevati njihovo ponovno stavljanje, ali da je to pitanje političkih odluka. (Slobodna Dalmacija 18. listopada)

RAČAN OBJAVIO NEUSPJEH PREGOVORA S GENERALOM BOBETKOM I NJEGOVIH ZASTUPNICIMA

Vlada diže ruke od Bobetka

Kako sve dosad nisu uspjeli naporima da se generala Bobetka nagovori na odlazak u bolnicu i na to da primi optužnicu, Vlada odustaje od toga puta, te će dalje sve ovisiti o odluci žalbenog vijeća Haaškog suda. Poručio je to premijer Račan na jučerašnjoj konferenciji za novinare. No, kako se čini, Vlada nema iluzija ni o ishodu žalbenog postupka. čak i da Hrvatska sto posto uspije sa svojim podnescima, optužnica protiv generala Bobetka ne bi bila skinuta s dnevnog reda, procjenjuje Račan. Odluka žalbenog vijeća moguća je za 10 do 12 dana, a nakon toga postupit će se po Ustavnom zakonu o suradnji s Haaškim sudom i Bobetkova optužnica bit će poslana županijskom sudu, koji će je dalje procesuirati.

Talac loših prosudbi

Nasuprot tumačenjima da je predsjednik Savjeta za suradnju s Haaškim sudom Goran Granić oputovao u Egipat kako bi izbjegao susret s Carlom del Ponte u Zagrebu, premijer Račan rekao je jučer da je riječ o koincidenciji. Granićev odlazak na Svjetski kongres energetičara u Egiptu dogovoren je prije nego što se znalo kad će Carla del

Ponte doći u Zagreb, tumači Račan.

Za neuspjeh dosadašnjih pregovora s generalom Bobetkom i njegovim odvjetnicima premijer Račan optužio je ljude iz Bobetkove okoline i "političke mentore". Gospodin Bobetko talac je loših prosudbi, kaže Račan. Ne može dopustiti da i Hrvatska bude talac loših prosudbi, kaže Račan. Ponašanje ljudi iz Bobetkove okoline šteti naporima Vlade i samom generalu Bobetku, a i Hrvatskoj. Bobetko je u teškom zdravstvenom stanju, a ne odlazi u bolnicu. Bolje bi bilo da je otišao u bolnicu nego da se bolnica otvara u njegovoj kući, a da se i ne govori o ravnopravnosti građana, rekao je Račan dotaknuvši se mogućih prigovora svih onih građana kojima država ne može osigurati takvu medicinsku njegu u njihovu vlastitu domu kakvu ima Bobetko.

General Bobetko ne može se kretati i ne može putovati iz Zagreba. Kompletna zdravstvena dokumentacija generala Bobetka još je prije tjedan dana predana predsjedniku Haaškog suda i glavnoj haaškoj tužiteljici Carli del Ponte. Ako bi pojedinci oko generala Bobetka i dalje sprečavali suradnju i primanje optužnice, te ako bi Vlada na to pristala, "optužnicu" bi dobila Hrvatska, kao što bi dobila i sankcije. Na upit novinara kako bi se Vlada postavila ako bi ljudi iz Bobetkove okoline upotrijebili silu, premijer odgovara da postoje sredstva kojima se Hrvatska takvim prijetnjama može suprotstaviti.

(Večernji list 23. listopada)

TURNJEJA GLAVNE TUŽITELJICE CARLE DEL PONTE PO ZEMLJAMA BIVŠE JUGOSLAVIJE Samo će SRJ biti prijavljena Vijeću sigurnosti

Glavna tužiteljica Haaškog suda Carla del Ponte u Zagrebu će danas boraviti vrlo kratko, a osim poslijepodnevnog sastanka s predstavnicima hrvatske Vlade, neće imati drugih susreta. Predstavnici Vlade tužiteljicu će obavijestiti da Hrvatska kani u potpunosti poštovati odluku žalbenog vijeća Suda, vezanu za hrvatsko sporenje optužnice i naloga za uhićenje generala Janka Bobetka, te da će u slučaju negativne odluke žalbenog vijeća postupiti sukladno Ustavnom zakonu o suradnji i pokrenuti postupak izručenja. Glasnogovornik Suda Jim Landale nije potvrdio da je već predviđen datum kad će to vijeće odlučivati o hrvatskim podnescima.

Vlada ne očekuje da će rezultat posjeta biti prijava Hrvatske Vijeću sigurnosti UN-a. Tužiteljstvo je već najavilo da će se pred Vijećem sigurnosti usredotočiti na Jugoslaviju, a, osim toga, o prijavi odlučuje predsjednik Suda Claude Jorda.

Predstavnici hrvatske Vlade tužiteljici će ponoviti ono što ovih dana pokušavaju objasniti i drugim predstavnicima međunarodne zajednice - sporenje optužnice protiv Bobetka nije znak prekida suradnje. Hrvatska je od travnja 2000. godine preko Vladina Ureda za suradnju pozitivno odgovorila na 296 zahtjeva za pomoć koje je zaprimila iz haaškog tužiteljstva. Očekuje se da će tužiteljica hrvatsku Vladu podsjetiti i na bijeg generala Ante Gotovine.

Tumeju po zemljama bivše Jugoslavije glavna tužiteljica je počela u Beogradu. S obzirom na to da SRJ nije udovoljila najvažnijim zahtjevima haaškog tužiteljstva, Carla del Ponte je šestosatni boravak u Beogradu iskoristila za još jedno "uvrtanje ruku" saveznicima i republičkim vlasti. Carla del Ponte najavila je da će za mjesec dana ponovno doći u Beograd da vidi što je ispunjeno. Prijava Vijeću sigurnosti i mogućnost uvođenja sankcija nije previše zabrinula Beograd jer nitko ne vjeruje da će zemlji koja se nalazi u politički osjetljivoj razdoblju Zapad ponovno uvesti sankcije koje bi zaustavile započete promjene.

Naglasak posjeta Sarajevu tužiteljica je stavila na susrete s predstavnicima međunarodne zajednice, uključujući i zapovjedništvo SFOR-a, koje još nije pokazalo da je u stanju uhićiti najveće optuženike poput Radovana Karadžića. Tužiteljica Carla del Ponte za proteklih je posjeta Sarajevu i Banjaluci upozorila ne nedovoljnu suradnju lokalnih vlasti s tužiteljstvom, a posebno je nezadovoljna suradnjom vlasti Republike Srpske, koja se nije istakle ni u dostavi dokazne dokumentacije i informacija o srpskim zločinima tijekom rata u BiH. Ured Carle del Ponte i od vlasti u Sarajevu još potražuje dio dokumentacije.

(Večernji list 23. listopada)

SURADNJA S HAAŠKIM SUDOM: HRVATSKA

+ * Nova hrvatska Vlada ispunila je, odnosno stavila u postupak 296 različitih zahtjeva za pomoć haaškog tužiteljstva, uključujući zahtjeva za dokumentima i svjedocima, podjednako i za hrvatske i za srpske zločine
* Omogućila je dobrovoljni odlazak u Haag generala Rahima Ademija, koji je u međuvremenu pušten da na slobodi dočeka početak procesa

* Nije spriječila bijeg generala Ante Gotovine, ali je ipak raspisala

Vaša pisma

WITHOUT PREJUDICE

Oct. 14, 2002

Mrs. Valentina Krcmar

1137 Centre street, Thornhill, Ont. L4J 3M6

Re: article "Post festum", p. 33. Hrvatska Iskra No. 113 -30.IX 2002

Mrs. Krcmar

I am writing to inform you that your article 'post festum' in your 'journal' Hrvatska Iskra is libelous in nature. It has caused me considerable anguish and consternation as well as damaged my good name. It is riddled with false statements and you as the author of the article, and the publisher of the journal, have written and published deliberately defamatory statements in a permanent form.

After identifying the members of the Audit Committee of the Croatian Credit Union, you write 'they are not aware of their very important roles in the Credit Union' (...nisu svjesni svoje vrlo važne uloge u HKZ-i). You then go on to detail some responsibilities. Where is your evidence of our not being aware of the role of the Audit committee? In order to say that someone is not doing something you have to have knowledge to that effect, just as when you want to say that someone is doing something. If you have such knowledge you do not offer it in support of your allegation.

You then go on to say that we have a duty, which you identify as "another duty": a moral duty. A duty, which you suggest, we have forgotten (oni imaju i još jednu dužnost: onu moralnu, koju su izgleda zaboravili). Here you offer support for your position but not before you point out that the members of the Audit Committee should have an understanding of the Banking industry and be brave enough to openly express their opinions to the Boards of Directors of the Croatian Credit Union. Firstly, the Credit Union is not a Bank, and is governed by different legislation. Secondly, what do you know about what views or opinions we have expressed or not expressed to the Board of Directors, if we have voted on anything, and if we have voted, what was the result of such a vote, etc. Do you have access to the minutes of our meetings? Do you have access to the minutes of the meetings of the Board of Directors? I would imagine that you do not have either set of minutes, thus I do not understand how you can suggest, or make the determination, that we are not 'brave'; or, indeed make any suggestion whatsoever be it positive or negative.

As I have indicated you do not offer support for your allegation that we do not understand our moral duty and hence, by implication, are immoral. You suggest that if we seriously understood the task assigned to us we would have resigned our positions as a sign of protest. Again I must point out to you that you have no knowledge of our understanding or misunderstanding, activities or inactivities, actions or inactions etc. Indeed, it is unclear to me that you know that we have not resigned. Yet somehow, based on the assumption that we have not resigned, you make the inference that we are immoral. I must tell you that this is quite a singular interpretation of morality, and regrettably the logic an validity of your argument is quite spurious.

Mrs. Krcmar, I am sure if you carefully consider your position you will agree that based on the only evidence that you provide, i.e., the assumption that we have not resigned, there is very little support for the conclusions that you draw. Namely, your allegations that we do not understand our roles in the Credit Union, that we are cowardly, and are immoral. Nor even if it were true that we have not resigned, such knowledge would hardly support the claim that the Audit Committee is not working (...naša zajednica zaslužuje ovakav današnji Nadzorni odbor u HKZ-u u kojem (ne)rade ljudi iz naše zajednice...). Indeed, one would think that it is working, for resignation would actually be a termination of work.

Mrs. Krcmar you have no evidence to support these allegations which have damaged our good names; and, it is these very allegations which are actually defamatory and libelous in nature. An act once done cannot be undone, however, there are many ways in the legal system to remedy this wrong you have committed against us. I do not want you to think that I speak on behalf of the other members of the Audit committee, but on my own behalf. As a first step in the right direction I want you to print a retraction of this article as it is not based on any evidence whatsoever. Within the retraction I want you to clearly indicate that you in fact have no knowledge of the activities or actions of the Audit Committee of the Croatian Credit Union, and that you were consequently completely unable to comment on the character, morality, activities and actions of the Audit Committee or its individual members (Coholić, Cicvarić, Dobrovoljac).

Furthermore, that based on this lack of knowledge it would be

unfair, to say the least, for anyone to draw such conclusions about people who volunteer their name and act in the interest of the common good rather than self interest.

I trust you will give this matter your prompt attention and rectify it by time your next issue goes to print.

Sincerely,

Leo Coholic

Odgovor urednice:

Stiglo je, konačno, i nešto na temu "Hrvatska kreditna zadruge" od gosp. Lea Coholića Jr. koji je izabran od članove HKZ-e u Nadzorni Odbor HKZ-e na Godišnjoj skupštini ovog 21. travnja. Podsjećam vas, on je izabran bio tada, kad su mene, punopravnog člana HKZ-e, sa štednom knjižicom br. 2802645 u ruci, izbacili zaštitari, koje je platila HKZ-a Vašim i mojim novcem. No, nisam bila samo ja izbačena, već i sedmorica drugih, i time svaki izbor svakog pojedinca u bilo koje tijelo Uprave HKZ-e dolazi u pitanje, jer je 8 punopravnih glasova bilo izvan dvorane. Podsjećam vas još i na činjenicu, da je jedan od članova UO HKZ-e dobio, a drugi izgubio samo za šest glasova. Toliko o tom "biranju".

Kako rekoh, došlo je konačno jedno pismo na ovu temu, a pisac ovog pisma traži moju ispriku.

Umjesto isprike koju pisac ovog pisma očekuje, ja Vas želim sve izvijestiti o razvoju događaja u HKZ-i. Naime, došla mi je u ruke vrlo interesantna vijest, o kojoj mnogi od Vas članova HKZ-e uopće ne znaju. Hrvatska kreditna zadruge povukla je tužbu protiv gđe. Veronike Topić (sudski broj tužbe 032-CV-223785 CM2), a tako isto tužbu su povukli ing. Slavko Butković, predsjednik, Zvonimir Josipović, potpredsjednik, Zvezdana Zlatec, tajnica te bivši direktori Stjepan Kožar i Anton Jurinčić i upravitelj Josip Vinski.

Gosp. Coholiću, izvijestite članstvo, to je Vaša dužnost - i za to ste izabrani u Nadzorni odbor, koliko je ovaj nepotrebnosti spor koštao članstvo HKZ-e, izvijestite članstvo koji su to direktori HKZ-e glasali da njihove osobne troškove oko suda plati HKZ-a. Rastumačite članstvu što je to "conflict of interest" i koji su direktori glasajući za svoju vlastitu korist diskvalificirani da i dalje služe u upravi Zadruga. Ako ovo ne napravite sada, imati ćete tu priliku ako se odlučite da me tužite, da to na sudu objasnite.

A zbog mogućih daljih predmeta, koji su pred Sudom, ne možemo više govoriti o već napomenutom procesu (predmet Veronike Topić).

Valentina

HRVATSKA ZEMLJA CRVENKASTE BOJE!

To je boja moje zemlje,
Plodne zemlje uz Jadran.
Hrvatska se ona zove,
Oj, čovječe, da l' je znaš?

Nitko nema takve zemlje,
Takvog mora k'o Hrvat,
Hrvatski se tam' govori,
Jezik slavni odabran.

Htjeli su nam strti ime,
Htjeli su nam otet sve,
Htjeli su nas prekrstiti,
Al' hrvatski Bog nij' htjel.

Katolici mi smo bili,
Katolici ćemo umrijet,
Hrvatsko nam ime slavno
Nikad nitko neće uzet'.

Vijori se trobojnico,
Sad kad smiješ,
Pokaži svoje boje,
Razgali srce svoje,
Nek se vidi,
Hrvatski grb.
Srce,
Hrvatske trobojnice!

Roko Tanfara

U Mississauga, Canada, 5. listopada 2002

You are invited to a wonderful exhibition.... *Vivace*

"Eli Vranesic has meticulously studied poses and expressions of the anonymous (studio models), the familiar (portraits) and the sacred (icons). Now, with this 'Vivace' series, he turns his attention from the single depiction of the subject to multiple figures in motion and interaction. With enthusiastic assertion he sets figures into play, capturing the flow of movement and momentary pause. But this is not only a portrayal of different imagery related to motion. It is also a testing out of the visual language, an emphasis on the power of line as expressed in different media; the power of line that seems to derive its inspiration from music, as 'Vivace' the title of the exhibition suggests.

In this repertoire, pastels skirts the textured surface of the canvas creating soft, gentle, open silhouettes. These human forms seem to be shifting and engaging into sequential poses in the silence of white space. In contrast, with the acrylics, forceful, thick brush strokes dance vigorously on the canvas. Lines multiply and accentuate vertical rhythms, spreading right across the canvas to the limits of the spatial surface. In pictorial language, some of these compositions evoke the concept of musical scores. At the same time they seem to be personal revelations of a specific context. The stance, gestures and interaction of the figures, whether in line or circle formation, or simply standing, relaxing or contemplating, recall the on- and off-stage moments of folk dance that was a part of his earlier life. Here the artist draws upon his experience as a musician/dancer/choreographer, positioning himself in different perspectives and analyzing the performance from various angles. He observes the central formations frontally but his eye is also in the midst of the circle and on the periphery. A faint, schematic self-portrait that emerges in the backdrop of one of the drawings alludes to this cherished remembrance. It is not surprising that one senses here the spontaneity, playfulness and joy of the creative process.

Prof. Dunja Hersak, Bruxelles University, Belgium

For more information please contact:

Eli Vranesic
35 Mattice Rd. Toronto, Ont. M9A 1E5
Tel (416)239-2872, ilijav@yahoo.com



Vivace, the joy of life
Exhibition of acrylics and pastels by
Eli Vranesic

November 26 - December 20, 2002
Art Gallery, Neilson Park Creative Centre
56 Neilson Drive, Etobicoke
(First light west of # 427, north of Dundas Street)

Činjenica je nažalost da ima dosta naših 'poštenih' Hrvata koji uzmu Iskru a ne plate ili plate samo koliko "imaju" sitniša. Tako ti "poštenjaci" uzrokuju da se niti troškovi izdavanja Iskre ne pokriju. A koliko će se tako dugo moći izdržati?

Nastaviti ću sa mojim razmišljanjem. Da li netko plati naš rad, film, razvijanje slika, benzin, vrijeme? Čujem već gdje dodaju: "Pa nitko ih ne tjera raditi, to je njihova odluka pa neka onda sami i plate za to." Moj zaključak je da su to samo zli jezici, ili to su one osobe koje najmanje rade a najviše prigovaraju?

Ipak moram priznati da mi svi koji radimo i pomažemo Iskru, radom, novčano i moralnom podrškom imamo osobne koristi i obogaćujemo se ali ne u smislu zlih jezika. Mi se obogaćujemo - na drugi način.

Ako znam zašto pišem i koja je moja zadaća u tome pa kroz moj rad vidim koliko može neka obavijest, informacija pomoći pojedincu i društvu, koliko primjerak Iskre može razveseliti osobu onda me je to saznanje obogatilo. To je ono što je važno i što novac ne može kupiti i dati. To je onaj unutarnji, osobni osjećaj da si učinio nešto dobro pa bilo to priznato ili ne, ali svjestan si da je to bilo dobro. Pa ako je taj moj mali prilog pridonio i učinio nešto korisno nekome onda je moja misija ispunjena.

A kako nastaviti dalje?

Prvo se mora svaki od nas zapitati da li zaista hoćemo i trebamo pisati riječ. Da li mislimo i želimo našoj djeci ostaviti nešto ovdje na ovim prostorima?

Ako smatramo da nam treba pisana riječ, da nam Iskra nastavi s izlaženjem, onda pomozimo. Pretplatimo se, kupimo, plaćamo, oglašavamo i uključimo se u rad Iskre. To se odnosi i na poslovne ljude kao i na zavičajna društva.

Konačno shvatimo da živimo ovdje i što si radimo i što napravimo, tako ćemo i imati.

Onda ćemo naći i načina i novaca za Iskru da zaposlimo i platimo lektora hrvatskog jezika pa će i Iskra biti jezično na onom nivou na kojem to 'školorani' smatraju da treba biti. (I samo za usporedbu: čitate li Arenu, Večernjak? Da li ste vidjeli koliko ima tudica u upotrebi u tim novinama? Gdje su lektori tamo?)

Moje ste pročitali, hvala vam. A vi dragi čitatelji sad razmislite o tome i sami prosudite. Toliko za ovaj put.

Biserka Milinković

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002.

međunarodnu tjeralicu i obećala predstavnicima međunarodne zajednice da će im dati sve informacije kojima raspolaže

SRJ

+ Donijela je zakon o suradnji s Haaškim sudom, ali zakon dopušta izručenja samo onih protiv kojih su optužnice podignute do travnja 2002.

* Izručila je 13 osoba optuženih za ratni zločin, uključujući Slobodana Miloševića, Milana Martića, Nikolu Šainovića i Dragoljuba Ojdanića.

* Otvorila je dio službenih arhiva, uglavnom civilnih, haaškim istražiteljima.

* Dio dužnosnika, potencijalnih svjedoka, oslobodila je čuvanja službene i državne tajne.

* Nije promijenjen članak 39. zakona o suradnji koji ne dopušta izručenje optuženih poslije 12. travnja 2002. kad je zakon stupio na snagu.

* Nije izručila 14 osoba optuženih za ratni zločin, uključujući Ratka Mladića, Milana Milutinovića i Veselina Šljivančanina, čiji su nalozi za uhićenje dostavljeni Beogradu.

* Nije otvorila vojne arhive haaškim istražiteljima, koji su tužiteljstvu ključni za suđenja koja traju, za suđenja koja trebaju početi, kao i za podizanje novih optužnica.

* Nije oslobodila čuvanja vojne, državne i službene tajne bivših vojnih osoba koje haaško tužiteljstvo traži kao potencijalne svjedoke.

FEDERACIJA BIH

+ Predaja osumnjičenih za ratne zločine
* Pristup dokazima o zločinima
* Pristup dokumentaciji državnih institucija iz ratnog razdoblja (djelomično ispunjeno)

* Pristup svjedocima
* Institucionalna suradnja s tužiteljstvom i ICTY-jem

* Pristup stenogramima s ratnih sjednica Predsjedništva BiH
* Stvaranje uvjeta za procesuiranje ratnih zločina pred sudovima BiH

REPUBLIKA SRPSKA

+ Predaja osumnjičenih za ratne zločine (djelomično ispunjeno)
* Pristup dokazima o zločinima (djelomično ispunjeno)
* Institucionalna suradnja s tužiteljstvom i ICTY-jem (djelomično ispunjeno)

* Izručenje osumnjičenih (Karadžić, Mladić...)
* Prikrivanje dokaza
* Izbjegavanje suradnje s tužiteljstvom
* Stvaranje uvjeta za procesuiranje ratnih zločina pred domaćim sudovima (Večernji list 23. listopada)

OBJAVLJEN ODGOVOR HAAŠKOGA TUŽITELJSTVA Hrvatska žalba odbijena

DEN HAAG, ZAGREB - Haaško tužiteljstvo u ponedjeljak je odgovorilo na drugi zahtjev hrvatske Vlade koja je od žalbenog vijeća zatražila poništenje odluke kojom je sudac potvrdio optužnicu protiv Janka Bobetka. Tužiteljstvo smatra da taj zahtjev koji je hrvatska Vlada u Haag uputila 4. listopada nije pravno utemeljen.

Hrvatska smatra da sučeva odluka nije ispravna jer su njome implicitno potvrđene netočne činjenične i pravne tvrdnje da je operacija "Medački džep" bila planirana kao ilegalna akcija za ostvarenje zločinačkih ciljeva.

U odgovoru koji je objavljen jučer tužiteljstvo navodi da odredba 108 Pravila o postupku i dokazima ne daje pravo žalbenom vijeću Haaškog suda razmatranje odluke suca o potvrdi optužnice. To se pravilo odnosi samo na ovlasti žalbenog vijeća za razmatranje interlokutornih odluka sudskih vijeća. Odluka o potvrdi optužnice to, međutim, nije. Pitanje sadržaja optužnice pred sudskim vijećem može postaviti obrana i to nakon pojavljivanja optuženog pred Sudom i njegova izjašnjavanja o optužnici.

Tužiteljstvo stoga od žalbenog vijeća traži da ponovno potvrdi obvezu Hrvatske da ispuni međunarodne obveze, slijedom unučene optužnice i naloza za uhićenje, te da izruči generala Bobetka Sudu u Haagu.

OD PREKSINOĆ OKO KUĆE GENERALA BOBETKA Dežurstva u smjenama

Dok su se jučer po zagrebačkim ulicama raspoređivali policajci koji će osiguravati nesmetan prolazak Carle del Ponte, oko kuće generala Bobetka rasporedilo se desetak predstavnika braniteljskih udruga i invalida Domovinskog rata. Registarske pločice govore su da su došli iz Vukovara, Varaždina, Krapine i Zagreba. Dežurajući od preksinoć u smjenama na prilazu generalovoj kući, nisu previše željeli komentirati razloge svoga dolaska. Ipak, bili su vidljivo uzrujani novim potezima Vlade i premijera Račana koji je najavio da od Bobetka "diže ruke".

- Što radimo ovdje? Beremo kestene i ne želimo razgovarati. Svakom upućenom sve je jasno - kažu dvojica sredovječnih muškaraca na klupici pokraj Ulice Ivana Gorana Kovačića. Nakon duljeg uvjeravanja, otkrivaju da su iz udruge liječenih od PTSP-a. No, spominjanje imena generala i Carle del Ponte u istom kontekstu već ih je rasrdilo. (Večernji list 24. listopada)

Del Ponte tražila da Vlada povuče svoje žalbe, Račan na to nije pristao

ZAGREB, 23. listopada - "Došla sam pokušati uvjeriti premijera da hrvatska vlada povuče dvije žalbe u kojima se tvrdi da optužnica i nalog za uhićenje nisu pravno utemeljeni", rekla je u srijedu poslijepodne glavna haaška tužiteljica Carla del Ponte nakon razgovora s premijerom Ivicom Račanom. Budući da Hrvatska nije pristala na prijedlog Carle del Ponte, obje strane sada čekaju odluku žalbenog vijeća, rečeno je u zajedničkoj izjavi premijera i haaške tužiteljice.

Del Ponte je Hrvatskoj predbacila da "ne surađuje sa Sudom u "slučaju Bobetko", jer nije ispunila nalog za uhićenje i nije uručila optužnicu. Naglasila je i da očekuje izručenje generala Gotovine. Dodala je, međutim, da haaško tužiteljstvo "nema problema s Hrvatskom" pohvalivši suradnju vezanu za pristup dokumentima i svjedocima. Naglasila je također da Hrvatsku neće zbog nesuradnje prijaviti Vijeću sigurnosti UN-a. "Ja samo izvještavam o aktivnostima Suda, a službenu prijavu podnosi predsjednik Suda, no do toga za sada nismo došli", rekla je Del Ponte. (Vjesnik 24. listopada)

ODLUKA ŽALBENOG VIJEĆA NE PRIJE STUDENOG Vlada danas šalje novi odgovor Haagu

Čeka se odluka žalbenog vijeća, konstatacija je s kojom su se u četvrtak nakon trosatnog razgovora razišli premijer Ivica Račan i njegova gošća, glavna haaška tužiteljica Carla del Ponte. No odluka žalbenog vijeća, što ga je Haaški sud formirao da bi se procijenila opravdanost dviju žalbi hrvatske Vlade, teško da bi mogla biti donesena prije isteka ovog mjeseca. Naime, prema informacijama iz Vladinog pravnog tima, žalbeno vijeće se neće upuštati u analiziranje slučaja Bobetko, dok se ne prikupe svi podnesci. Iz Vlade prema Haagu danas kreće odgovor na stavove Haaškog tužiteljstva na drugi Vladin podnesak. (Večernji 29. listopada)

Dr. MIJO BERGOVEC, OSOBN I LIJEČNIK GENERALA BOBETKA: Elektrostimulator srca nije dobro radio

ZAGREB - Osobni liječnik generala Janka Bobetka dr. Mijo Bergovec izjavio je sinoć novinarima da je praćenjem elektrokardiograma 24-satnog holtera utvrđeno da funkcija elektrostimulatora srca nije bila do kraja ispravna. General Bobetko trajno je životno ovisan o elektrostimulatoru pa bi prestanak njegova rada uzrokovao zastoj rada srca, rekao je dr. Bergovec pred kućom Janka Bobetka nakon pregleda. Prema njegovim riječima, pokazalo se da postoji disfunkcija elektrostimulatora koja se može ispraviti.

- No, general ostaje pri odluci da se liječi kod kuće - kazao je sinoć osobni liječnik generala Bobetka. (Hina)

Šime Lučin: Uhitit ćemo Bobetka, ako nam sud naredi

Za MUP i policiju posve je irelevantno što rade ljudi ispred Bobetkove kuće. Neki pretpostavljaju da čuvaju Bobetka, ali mi nije jano od koga. Ukoliko dobijemo uhiđbeni nalog od nadležnog suda, policija će svoj posao obaviti, bez obzira hoće li ispred Bobetkove

Diskusija o Hrvatskoj u UN-u

OŠTAR NASTUP GLAVNE HAAŠKE TUŽITELJICE PRED VIJEĆEM SIGURNOSTI: Vlada je mogla uhititi Gotovinu

NEW YORK, ZAGREB - Glavna tužiteljica Haaškog suda Carla del Ponte u nastupu pred Vijećem sigurnosti UN-a istaknula je da je najteži problem u radu Suda to što državne vlasti, uključujući hrvatske, ne uhićuju optužene za ratne zločine.

- Kao iskaz povjerenja hrvatsku sam Vladu u lipnju 2001. unaprijed upozorila na zapečaćenu optužnicu protiv generala Ante Gotovine - rekla je Del Ponte.

Za povjerenje nije bilo mjesta jer je Gotovini "omogućeno da izbjegne uhićenje i sada, prema izjavama brojnih pouzdanih svjedoka, uživa sigurnost na teritoriju Hrvatske".

Slično je opisala i slučaj s optužnicom protiv generala Janka Bobetka.

- U svibnju ove godine ponovno sam hrvatske vlasti unaprijed upozorila da neizbježno slijedi optužnica protiv generala Bobetka - kazala je te dodala: - Umjesto da ispuni nalog Suda, hrvatska je Vlada na sebe preuzela osporavanje uhiđenog naloga i samu tužbu, a slijedile su tvrdnje da zdravlje generala Bobetka ne dopušta putovanje u Den Haag - rekla je Del Ponte. Te postupke hrvatske Vlade nazvala je "otezanjem i ometanjem" rada Suda.

- Ponašanje Hrvatske nije prihvatljivo - zaključila je Del Ponte.

Predsjednik Suda Claude Jorda naglasio je nužnost suradnje svih država kako bi se mogla provesti izlazna strategija Suda, kojom je predviđen kraj istraga do 2004. godine, a kraj procesa do 2008. godine. Pozvao je Vijeće da SR Jugoslaviji "jasno pokaže da neće moći zauzeti svoje mjesto u zajednici naroda ako ne bude poštovala svoje temeljne međunarodne obveze". Za Hrvatsku je rekao da se ponaša slično Jugoslaviji iako je otvorila arhive i omogućila pristup svjedocima. Glavna je zamjerka što generali Gotovina i Bobetko nisu uhićeni te predani Haaškom sudu, smatra Jorda, koji je tijekom nastupa izjekom kazao da neće oklijevati, nakon SRJ, i Hrvatsku formalno prijaviti Vijeću sigurnosti nastavi li se ovakvo nezadovoljavajuće stanje odnosa.

Oštre kritike Hrvatskoj uputio je i predstavnik Velike Britanije,

GENERAL DOMAZET POZVAN DA SE 19. JAVI U SJEDIŠTE HAAŠKOGA SUDA U ZAGREBU

ZAGREB, 5. studenoga - Admiralu u mirovini Davoru Domazetu u ponedjeljak je uručen uručen poziv da se u svojstvu osumnjičenika javi 19. studenoga u sjedište Haaškoga suda u Zagrebu. Po članku 7. Statuta Međunarodnog kaznenog suda odgovarat će na pitanje istražitelja slijedom zapovijedne odgovornosti. Naime, kako u pozivu stoji, morat će objasniti predstavnicima Haaškoga suda svoju ulogu u obavještajnim poslovima od 1991. do 1997. godine.

Zanimljivost ovog haaškog poziva je u tome da ga je svojeručno potpisala haaška tužiteljica Carla del Ponte s nadnevkom 24. listopada - u Zagrebu. Naravno, taj datum ne znači i korekciju njenog boravka u glavnom gradu Hrvatske iz kojega je otišla nakon trosatnog razgovora s premijerom Ivicom Račanom 23. listopada.

Utorak poslije podne odmah po primitku haaškoga poziva zagrebački odvjetnik Branko Šerić kojem je admiral Domazet potpisao punomoć i ovlastio ga za osobnog branitelja u ovom predmetu uputio je službeni dopis Vladi Republike Hrvatske. U tom dopisu, kako je Šerić rekao Vjesniku u utorak navečer, od Vlade se traži da razgovoru admirala i haaških istražitelja prisustvuje predstavnik Vlade, da se za 20. i 21. studenoga u Banskim dvorima osigura prostor u kome će taj razgovor biti obavljen i da Vlada posreduje u Uredu Haaškoga suda u Zagrebu kako bi se Domazetu unaprijed dostavila pitanja na koja će morati odgovarati pred predstavnicima Suda.

Paradoks ovog poziva je u činjenici da se razdoblje za koje se utvrđuje odgovornost admirala Davora Domazeta proteže sve do 1997. godine, dakle dvije godine nakon Oluje i okončanja ratnih operacija na hrvatskom prostoru. Drugo, da mu se poziv upućuje kao načelniku Obavještajne službe RH iako se dobro zna da je u prikupljanju obavještajnih podataka za čitavo vrijeme Domovinskog rata hrvatska tajna služba usko surađivala s odgovarajućim službama SAD i Velike

Britanije. Prema tome, dobro se i zna priroda upita i odgovora na njih u komunikaciji Hrvatske i stranih obavještajnih službi.

Slijedeće pravno pitanje je status osumnjičenika u koji poziv stavlja admirala Davora Domazeta. Domazet je, naime, prvi obavještajac koji će odgovarati pred Haaškim sudom.

I treće, što je vrlo zanimljivo, da se uz "provaljeno" ime osumnjičenog generala i dalje vrlo strogo u tajnosti drže imena još dvojice osumnjičenika. Njihov identitet i položaj u obrambenim strukturama Hrvatske vojske za vrijeme, a sad se vidi i nakon Domovinskog rata, nisu bili spremni objasniti ni predstavnici Vlade, a ponajmanje branitelj osumnjičenog admirala Domazeta.

U utorak poslije podne odmah po primitku haaškoga poziva zagrebački odvjetnik Branko Šerić kojem je admiral Domazet potpisao punomoć i ovlastio ga za osobnog branitelja u ovom predmetu uputio je službeni dopis Vladi Republike Hrvatske. U tom dopisu, kako je Šerić rekao Vjesniku u utorak navečer, od Vlade se traži da razgovoru admirala i haaških istražitelja prisustvuje predstavnik Vlade, da se za 20. i 21. studenoga u Banskim dvorima osigura prostor u kome će taj razgovor biti obavljen i da Vlada posreduje u Uredu Haaškoga suda u Zagrebu kako bi se Domazetu unaprijed dostavila pitanja na koja će morati odgovarati pred predstavnicima Suda.

(Vjesnik 6. studenog)

(Večernji list 30-31.10)

DAVOR DOMAZET LOŠO:
Imam snage i volje stati pred sud

Haaški je sud od Vlade zatražio pomoć u organiziranju obavijesnog razgovora s Davorom Domazetom Lošom u svojstvu osumnjičenika, te s još dvojicom niže rangiranih časnika. Dokument kojim se od Vlade traži pomoć u organiziranju obavijesnih razgovora osobno je potpisala glavna haaška tužiteljica Carla del Ponte, navodno u vrijeme svog zadnjeg boravka u Zagrebu.

24. listopada - u Zagrebu. Naravno, taj datum ne znači i korekciju njenog boravka u glavnom gradu Hrvatske iz kojega je otišla nakon trosatnog razgovora s premijerom Ivicom Račanom 23. listopada.

Utorak poslije podne odmah po primitku haaškoga poziva zagrebački odvjetnik Branko Šerić kojem je admiral Domazet potpisao punomoć i ovlastio ga za osobnog branitelja u ovom predmetu uputio je službeni dopis Vladi Republike Hrvatske. U tom dopisu, kako je Šerić rekao Vjesniku u utorak navečer, od Vlade se traži da razgovoru admirala i haaških istražitelja prisustvuje predstavnik Vlade, da se za 20. i 21. studenoga u Banskim dvorima osigura prostor u kome će taj razgovor biti obavljen i da Vlada posreduje u Uredu Haaškoga suda u Zagrebu kako bi se Domazetu unaprijed dostavila pitanja na koja će morati odgovarati pred predstavnicima Suda.

(Vjesnik 6. studenog)

DAVOR DOMAZET LOŠO:
Imam snage i volje stati pred sud

Haaški je sud od Vlade zatražio pomoć u organiziranju obavijesnog razgovora s Davorom Domazetom Lošom u svojstvu osumnjičenika, te s još dvojicom niže rangiranih časnika. Dokument kojim se od Vlade traži pomoć u organiziranju obavijesnih razgovora osobno je potpisala glavna haaška tužiteljica Carla del Ponte, navodno u vrijeme svog zadnjeg boravka u Zagrebu.



Sportske vijesti

Toronto Croatia Prvak Zapadne Skupine CPSL-a

Sinoćnom pobjedom od 2:1 Toronto Croatia je jedno kolo prije kraja natjecanja u zapadnoj skupini CPSL-a osvojila prvo mjesto i šampionsku titulu te skupine. Bila je to prava čvrsta i neizvjesna utakmica sve do posljednje minute susreta. Croatia je povelu zgoditkom Velimira Crljena u 31 minuti prvog poluvremena.

Protivnik je bio Hamilton Thunder koji je htio na svaki način dobiti tu utakmicu kako bi se umješao u borbu za prvo mjesto. Igralo se je žestoko i ni jedna niti druga momčad nije popuštala. Gosti su izjednačili golom mladog Cmića i već je izgledalo da će tako i ostati. No da radost bude potpuna pobrinuo se je Josip Bučić koji je postigao pobjedonosni zgoditak u 91 minuti susreta i tako donio svojoj momčadi tri dragocjena boda koja su osigurala našoj Croati prvo mjesto.

Igralo se je na Memorial Parku u Streetsvillu. Suret je pratilo preko 330 ljudi koji su uživali u ovom neizvjesnom i uzbudljivom susretu.

Croatia je igrala u sljedećoj postavi: G.Azcara, Andrijević, Pilaš, D.Sain, A.Azcara, Alistud, Šain, Grgurić, Crljen, Jurić i Bučić.

Čestitamo Croati i na prvome mjestu i želimo joj još puno uspjeha u kupu i play-offu.

Evo kako izgleda tablica zapadne skupine CPSL-a:

- 1.Toronto Croatia 34
- 2.Mississauga Olympians 26
- 3.Hamilton Thunder 25
- 4.St.Catherines Wolves 24
- 5.Brampton Hitmen 17
- 6.London City 13
- 7.North York Astros 12

Bruno Pilaš (26. rujna 2002)

KRAJ NOGOMETNE SEZONE ZA TORONTO CROATIU

Konačno je došao kraj nogometne sezone za našu Toronto Croatiu, člana CPSL-A. Ove godine, osvojeno je prvo mjesto Zapadne skupine CPSL-a, a i dva igrača našega kluba, proglašena su najboljim igračima lige. Domagoj Šain je proglašen najboljim obrambenim igračem lige, dok George Aszcurna najboljim golmanom i to drugu godinu za redom.

Croatia je ove godine bila i u dva finala. Prvi, na turniru hrvatskih klubova za Sjevernu Ameriku i u drugom za Kup lige, tzv. Canada Cup. Nažalost, ovaj puta Croatia nije uspjela, ali nadamo se da će to biti drugi put, jer ova momčad je sazrijela i već par godina je kompetitivna i uvijek u borbi za najviši plasman.

Naše najiskrenije čestitke svima onima koji su ove godine vodili našu Croatiu i najljepše želje za njenu budućnost.

Godišnja sjednica kluba održat će se 10. studenog u prostorijama kluba u Streetsvillu s početkom u 3 sata poslije podne. Pozivaju se svi prijatelji Toronto-Croatia-e da dođu na tu sjednicu, gdje će se podnijeti izvještaj o protekloj sezoni i odabrati novi Upravni odbor, koji će povesti klub u nove pobjede.

Bruno Pilaš

prisilio sve strane u BiH konfliktu na podpisivanje prestanka oružanog sukoba, " nastavio je svoje izlaganje Dr.Šoljan. Međutim Dayton,a poslije Washington,nije riješio druga pitanja suživota, nepravda podijele državnog teritorija, griješke svjetskog protektorata pod kojim se našla i još uvijek nalazi BiH. Prema Dr. Šoljanu, problem se ne može riješiti dok sva tri naroda u BiH nemaju ista prava. Legalizacija nepravde je također prepreka boljim uvjetima Hrvata u BiH i suživotu svih triju naroda. Zaključak je "Opstanak ovisi o nama".

Zadnji nam je bio predstavljen Dr. Vjekoslav Domljan, ekonomista, sveučilišni profesor po struci ali sada veleposlanik BiH u Ottawi. Dr. Domljan nam je dao sliku BiH kakova je izašla iz rata i kakovo je ekonomsko stanje danas. BiH je u vrlo teškom ekonomskom stanju. Tome su pridonijeli mnogi faktori, počevši od državnih, političkih krugova koji nemaju ideje, izrađenih jasnih planova, metode za provođenje u djelo tih planova, slovo zakona koje se ne poštuje, korupcija, velika nezaposlenost. Napomenimo da je nezaposlenost 42%, najveća u tranzicijskim zemljama. U svojem izlaganju Dr. Domljan je dao pregled 11 aspekata ekonomske politike i indikatora tog programa. Bez bolje ekonomske politike, smjernica i poštivanja zakona nema niti ekonomskog napredka.

Zadnji govornik Melkior Mašina, predsjednik Hrvatske Katoličke Zajednice iz SAD nije nažalost mogao doći iz opravdanih razloga.

U zaključku, ovakav pristup i obrada tema bili su vrlo zanimljivi i prisutni su sa zadovoljstvom i pažnjom pratili izlaganja.

Ovakove skupove trebalo bi podržati na širem nivou i pomoći onima koji se bave problematikom hrvatskih pitanja. I ovaj kao i prošli simpoziji bili su vrlo dobro organizirani. Mislim ipak da je propust što organizator nije naglasio da će predavanja biti na engleskom jeziku. Tu bi trebala bolja suradnja s hrvatskim školama kao i promidžba među Kanađanima. Nažalost mali broj prisutnih za takav naučni simpozij je zaista velika šteta. Moje osobno mišljenje je da je veliki propust da se ovakovi naučni simpoziji ne snime kako bi se mogli približiti i onim osobama koje nisu mogle a htjele bi imati ta predavanja.Ima profesionalaca na tom polju, koji bi mogli snimiti govore te ih tako sačuvati za budućnost,a zašto ne i prodati kopije?

Nadam se da će torontski odbor ipak obilježiti svoj 30.godišnji plodni rad nekim novim simpozijem,a polustoljetni rad CAA uključiti i nas u Kanadi u svoju proslavu.

Čestitke svima koji rade na organizaciji takovih skupova sa najljepšim željama za buduću rad. (BM)

Proslava 25. godišnjice župe "Hrvatskih mučenika"

U subotu 9. studenog u krcatoj Litvanskoj dvorani vrlo je svečano proslavljena 25. godišnjica ove župe. Uz nazočnost mnogih prijatelja, gostiju i velikog broja župljana, ova svečanost je još jednom pokazala koliko Hrvati ovih prostora vole svoju župu. Veselje i smijeh bili su prisutni za svakim stolom, a kad je započeo ples (izvršno je svirao "Treći stupanj"), zadovoljstvu nije bilo kraja. Kuharice u kuhinji, gđa. Tonković i njena grupa, opet su se iskazale izvanrednom hranom, i stvamo se moramo zahvaliti gđi. Tonković na strpljenju i pažnji, jer onoliko ljudi nije bilo lako zadovoljiti!

Kako bi prikazali život i rast župne zajednice prikazan je recital "Drvo života", govorni i pjevni komad, napisan baš za ovu priliku u domovini. Napisali su ga Dr. Ante Mateljan, profesor na teologiji Sveučilišta u Splitu, a glazbu je napisao Šime Marunić. U izvedbi koja je bila nešto poduža sudjelovali su svi zborovi ove župe, od najmanjih do onih malo starijih, tako da se na pozornici u jednom trenu našlo preko 120 onih najmlađih, koji su sudjelovali u recitalu, mješavini recitacija, teksta, molitvi, pjesme, plesa, govora. Uz izvanredne tekstove, koji su vrlo zorno predložili postanak i rast župe Hrvatskih Mučenika, "Ujedinjeni tamburaši", župni ansambl "Sljeme", "Vatroslav Lisinski" predstavili su gostima i župljanima izvanredan izbor domovinskih i duhovnih pjesama, kao recimo "Ja domovinu imam", "Zvonite zvona Gospe od Otoka", "Od početka do danas", "Blagoslovi Gospode ovu zraku svjetlosti", ili "Teci, Jadro, teci". Česti pljesak prekidao je izvođače!

Jučer u Litvanskoj dvorani također je predstavljena knjiga o župi Hrvatskih Mučenika pod nazivom "25 godina župe Hrvatskih Mučenika". Ova knjiga, u pripremi koje je sudjelovala cijela župa,zaista je interesantna i vrlo lijepa. Glavni urednik bio je, jasno, župnik vel. Ivica Kecerin, a mnogi župljani iskazali su se u radu. Knjiga je tiskana i zaista vrlo imponentno opremljena u Astrographic

Printing (vlasnici Vlado Šolman i Alan Šolman). Izbor i kvaliteta slika je upravo zavidna, pa čestitamo i župi Hrvatskih Mučenika, kao i tiskari na izvršnoj knjizi kojom će se svaki župljanin moći ponositi.

Otišla sam, po običaju ranije (poslije 11 sati).Cijela dvorana je plesala, čak se plesalo i među stolovima: cijela župa je slavila svoju 25. godišnjicu,pa se ovoj svečanosti pridružuje i HRVATSKA ISKRA, sa najboljim željama župniku vel. Ivici Kecerinu, svim časnim sestrama i svim župljanima, i nadamo se da ćemo i 50. godišnjicu slaviti svi zajedno! (VK)



"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002.

Vijest da Haag traži razgovor s Domazetom objavljena je nakon jučerašnjeg sastanka premijera Ivice Račana sa šefovima opozicijskih stranaka, sazvanog zbog rješavanja slučaja generala Janka Bobetka. Račan je potvrdio informaciju i kazao da je Vlada o haaškom zahtjevu obavijestila Domazeta, te da je on na razgovor pristao.

- Poštujem institucije Vlade, hrvatske države i institucije Haaškog suda i odazvat ću se bez ikakvih problema - izjavio je Domazet nešto kasnije za Dnevnik HTV-a, te izrazio čuđenje što ga Haag proziva kao načelnika Obavještajne službe, što ne bi bilo izvedivo s obavještajnim časnici zemalja poput Velike Britanije, Francuske ili španjolske.

U haaškom zahtjevu Domazet je na razgovor pozvan u svojstvu načelnika Obavještajne službe Oružanih snaga RH od 1991. do 1997. godine. Kada bi protiv njega bila podignuta optužnica bila bi to prva javna haaška optužnica protiv nekog načelnika obavještajne službe. - Imam snage i volje stati pred bilo koji sud jer sam pripadao vojsci koja je pobijedila u ratu - kazao je admiral Domazet na jučerašnjem predstavljanju svoje knjige "Hrvatska i veliko ratište" u prepunoj velikoj dvorani zagrebačkog hotela Sheraton.

Domazetov odvjetnik bit će Branko šerić, dobar poznavatelj prakse Haaškog suda. Razgovor bi, kako se doznaje, trebao biti održan za dva tjedna, a jučer su se mogle čuti informacije da bi Domazet s haaškim istražiteljima trebao razgovarati uz prisutnost predstavnika Vlade.

Medijske spekulacije o Domazetu kao haaškom kandidatu pojavile su se tek nedavno, uz tumačenja kako će Haag Domazeta optužiti zbog opstrukcije haaških istraga. Tek bi se uz široko shvaćanje zapovjedne odgovornosti Domazeta moglo optužiti zbog sudjelovanja u zločinima tijekom hrvatskih vojnih operacija. Domazet stoga pretpostavlja da će haaški istražitelji s njime razgovarati na sličan način kao što su razgovarali s načelnikom Glavnog stožera Petrom Stipetićem.

Premijer Račan i potpredsjednik Granić nisu jučer željeli otkriti imena ostale dvojice za koje su zainteresirani haaški istražitelji, no neslužbeno doznajemo kako se radi o nižim zapovjednicima koje Haag tereti za zločine u Medačkom džepu. (Večernji list)

Ljubo Česić Rojs (HDZ) : Stižu nove optužnice iz Haaga i to protiv generala Damira Krstičevića, Ivana Koradea i Mladena Markača

ZAGREB, 6. studenoga - "Vlada ne zna za nove haaške optužnice, a nema ni informacije o tim optužnicama", odgovorio je premijer Ivica Račan u srijedu tijekom Aktualnog prijedpodeva u Saboru Ljubi Česiću Rojsu (HDZ) koji je ustvrdio da stižu nove optužnice iz Haaga i to protiv generala Damira Krstičevića, Ivana Koradea i Mladena Markača. Pritom Račan pozvao Rojsa da javnosti kaže otkud mu takve informacije.

Rojs mu je uzvratno tvrdnjom da su "vaši izvori oni koji sjede na dva stolca", a premijer je na to kazao da će ova vlada "za razliku od vaše, koja je slala ljude u Haag dok tamo nije bilo nikoga", nastaviti rješavati probleme kroz suradnju s Haagom i kada se slaže s onim što dolazi iz Tribunala, i kada se s tim ne slaže. Rojsu je kazao kako bi, ako ima dobre veze s Haagom, bilo dobro da ih stavi Vladi na raspolaganje te da bi bilo bolje da pomogne generalu Janku Bobetku zbog njegova zdravstvenog stanja, "a može i generalu Gotovini".

Odgovarajući svom stranačkom kolegi Marjanu Jurjeviću, premijer je kazao da se izjave veleposlanika Europske komisije u Zagrebu Jacquesa Wunenburgera, koji je poručio da bi Vlada trebala zamrznuti svoj zahtjev za članstvo u EU zbog "slučaja Bobetko", uklapaju u trend pritisa na Hrvatsku i da su vjerojatno temeljene na ocjeni da ne surađuje s Haagom. "Veleposlanik ima pravo savjetovati što želi", rekao je Račan i odbio tvrdnje da Hrvatska ne surađuje s Haaškim sudom. Istaknuo je da takvi pritisci već izazivaju štetne posljedice za Hrvatsku i da neke puzajuće sankcije već imamo, jer se gospodarski poslovi sa svijetom obavljaju u otežanim financijskim uvjetima.

"Vlada s indignacijom odbacuje sve insinacije o umiješanosti u provalu u ured odvjetničke ekipe generala Gotovine", rekao je Račan odgovarajući na pitanje Ive Bajice (HB), dodavši da i podmetanja moraju imati neku razinu.

Ivica Tafi (HB) zanimalo je hoće li se Strategija nacionalne sigurnosti i obrane temeljiti na kadrovima iz bivše jugo-vojske. Premijer mu je uzvratilo da će se HV temeljiti na stručnim kadrovima, ocijenivši neprihvatljivom "politikantsku podjelu u HV-u kao što se radilo u vrijeme HDZ-ove vlasti". Ministrica obrane Željka Antunović je kazala da podjele koje se pokušavaju podmetnuti pričama tko je gdje završio školu nemaju veze s realnim problemima u HV-u. Istaknula je da se ti problemi mogu dovesti u vezu s ilegalnim

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002

stjecanjem diploma za vrijeme HDZ-ove vlasti, te ustvrdila da je korupcija u 10 godina HDZ-ove vlasti omogućila takvo stanje u HV-u. "HV je prestao biti štut za ilegalne radnje", kazala je ministrica obrane. (Vjesnik 7. 10.)

Vijesti iz haaške sudnice

HAAŠKO TUŽITELJSTVO DOSTAVILO NOVI POPIS HRVATA I SRBA OSUMNJIČENIH ZA RATNE ZLOČINE U BiH stiglo još 48 haaških optužnica

MOSTAR - Ured tužitelja Haaškoga suda dostavio je Ministarstvu pravde Federacije Bosne i Hercegovine popis sa 48 osoba - Hrvata i Srba osumnjičenih za ratne zločine na području Bosne i Hercegovine. Tu je informaciju Federalnoj televiziji potvrdio časnik za vezu s Haaškim sudom Amir Ahmić, ne otkrivajući imena osumnjičenih osoba.

U informaciji nije navedeno je li zapečaćenu oмотnicu s popisom 48 osumnjičenih za ratne zločine donijela glavna tužiteljica Carla del Ponte za posljednjeg posjeta regiji. Ahmić je naveo kako su ratni zločini počinjeni nad Bošnjacima na području istočne Bosne, zapadne Hercegovine, Sarajeva, Tuzle i Banje Luke. Kako doznaje Federalna televizija, uz imena 48 Hrvata i Srba najviše je oznaka A, što znači da je haaško tužiteljstvo odobrilo njihovo procesuiranje pred domaćim sudovima. Ipak, tužiteljstvo je odbilo pojedine zahtjeve za procesuiranje, dok je za druge zatražena dodatna istraga.

Ranije ove godine Ministarstvu pravde Federacije BiH iz Haaškoga je suda dostavljen popis sa 64 imena Srba i Bošnjaka osumnjičenih za ratne zločine. Dosad je mali broj procesuiran pred domaćim sudovima ili je uopće obavljena dodatna istraga. Među osobama za koje je nedavno dodatnu istragu od mostarskoga Suda zatražilo haaško tužiteljstvo je i bivši načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije i potpredsjednik srbijanske Vlade Momčilo Perišić, koji se sumnjiči za ratne zločine na području Mostara.

(Večernji list 30. listopada)

BRANITELJI TRAŽE OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU ZA MLADENA NALETILIĆA TUTU

"Nije bilo međunarodnog sukoba Hrvata i Muslimana"

DEN HAAG - Branitelji hercegovačkog Hrvata Mladena Naletića Tute jučer su pred sudskim vijećem Međunarodnog kaznenog suda u Den Haagu zatražili oslobađajuću presudu za svog klijenta ocijenivši da je optužnica protiv njega nejasna, a svjedoci i dokazni materijal nevjerodostojni. "Optužnica protiv Mladena Naletića je neodređena. Nije jasno zašto se on optužuje", rekao je Tutin branitelj Krešimir Krsnik u završnoj riječi. Optužnica je jednostran prikaz optužbe o događajima za koje se tereti Tutu, kazao je Krsnik, dodavši da su tužitelji samo pokušali naći dokaze koji će ići u prilog optužnici, a da pritom nisu u tomu uspjeli. "Ni jednim argumentom, ni jednim stvarnim činjeničnim dokazom nije utvrđena Tutina odgovornost u zločinima za koje ga se optužuje", istaknuo je Krsnik. Jedini svjedoci koji to dokazuju, rekao je Tutin branitelj, dva su njemačka plaćenika koji služe doživotnu zatvorsku kaznu zbog ubojstva u Njemačkoj, čiji će se procesi obnoviti ako se Mladena Naletića proglasi krivim.

Dovodeći u pitanje i vjerodostojnost drugih svjedoka drugi branitelj, američki odvjetnik Christopher Meeck, kazao je da je riječ uglavnom o svjedočanstvima iz druge ruke. "To su svjedoci koji su informacije dobivali iz druge ruke. Njihova se svjedočanstva temelje na izvještajima koje su dobivali od drugih ljudi s terena", rekao je u svom dijelu izlaganja Meeck.

Branitelji su također pokušali osporiti tvrdnju tužitelja da je u BiH 1993. godine postojao međunarodni sukob Muslimana i Hrvata, ističući da je riječ o sukobu između Armije BiH i HVO-a, te da dokumenti kojima je to pokušalo dokazati također nisu vjerodostojni.

Mladen Naletić je optužen po zapovjednoj i osobnoj odgovornosti za zločine protiv čovječnosti, teška kršenja Ženevskih konvencija i povrede ratnog prava i običaja počinjene 1993. na mostarskom području. Sudenje Tutu i Vinku Martinoviću Šteli počelo je u rujnu prošle godine. Danas će se na sudu u Den Haagu održati završne riječi u slučaju Vinka Martinovića Štele. (Večernji list 30. 10.)

NA SUĐENJU SLOBODANU MILOŠEVIĆU U HAAGU KONTRA OBAVJEŠTAJAC JNA S. LAZAREVIĆ SVJEDOČIO: Potkupljivao sam pripadnike UN-a i EZ-a

ZAGREB/DEN HAAG (Hina) - Bivši pripadnik kontraobavještajne službe JNA Slobodan Lazarević u utorak je na hrvatskom dijelu

haškog suđenja bivšem jugoslavenskom predsjedniku Slobodanu Miloševiću posvjedočio o tijesnoj suradnji lokalnih snaga hrvatskih Srba sa srbijanskom službom državne sigurnosti (SDB) i JNA u vojnoj kampanji na području Hrvatske. Snage hrvatskih Srba redovito su dobivale i novac i opremu iz Srbije, kazao je svjedok, a na području pod kontrolom hrvatskih Srba više je puta vidio tadašnjeg načelnika SDB-a Jovicu Stanišića te njegova pomoćnika Franka Simatovića. On je kazao kako su se vojne akcije tih snaga odvijale pod zapovijedanjem časničkog kadra JNA koji je dolazio iz Srbije.

Lazarević je poslan na područje pod kontrolom hrvatskih Srba kako bi radio kao časnik za vezu kordunskog korpusa s UN-om.

On je, među ostalim, opisao i kako je dobio zadaću da vrbuje pripadnike UN-a ili Promatračke misije EZ-a ili ih ometa u njihovim zadaćama. "Ne kažem da je svakog bilo moguće potkupiti, ali neke jeste", rekao je Lazarević.

Prema najavama tužiteljstva jučer je trebao svjedočiti i svjedok C-

HAAG PRIHVATIO DOKAZE OBRANE

Suđenje Blaškiću iznova?

ZAGREB - Žalbeno vijeće Haaškog suda pozvalo je obranu generala Tihomira Blaškića te predstavnike tužiteljstva na sjednicu 21. studenoga tijekom koje će se razmotriti opravdavaju li novi dokazi, koje je podnijela obrana, pokretanje novog suđenja protiv Blaškića. U odluci donesenoj 31. listopada, Žalbeno vijeće navodi kako u ovom trenutku nije spremno na osnovi novih prihvatljivih dokaza obrane donijeti oslobađajuću presudu, već smatra da bi bilo primjerenije da se preispitivanje tih dokaza obavi pred prvostupajskim vijećem.

Nakon što je prvostupajsko vijeće 3. ožujka 2000. Tihomira Blaškića osudilo na 45 godina zatvora, obrana je tijekom žalbenog postupka u tri navrata podnijela zahtjeve za uvođenje novih dokaza. Žalbeno vijeće izdvojilo je 44 dokazna predmeta za koje je ocijenilo da "jasno udovoljavaju kriterijima odredbe 115. pravila o postupku i dokazima jer nisu bili na raspolaganju za vrijeme suđenja, a relevantni su i vjerodostojni, odnosno takvi da bi mogli pokazati da je presuda bila neutemeljena", te pet koje se može uvesti zato što je to "u interesu pravde".

Žalbeno vijeće pozvalo je Blaškićevu obranu i tužiteljstvo da se očituju o mogućnosti pokretanja novog suđenja za neke ili za sve točke optužnice.

Nobilo: Naši dokazi relevantni

Odvjetnik Anto Nobilo ne krije zadovoljstvo ovakvim razvojem događaja: - Riječ je o izvanredno značajnoj odluci suda. Iako ovo još nije formalna drugostupajnska odluka, vidljivo je u kojem smjeru Sud razmišlja. Žalbeno vijeće ne bi kretalo u ovakvo rušenje prvostupajnske odluke kad ne bi smatralo da su naši dokazi pravno relevantni.

Prihvaćeni dokazi pronađeni su u Uredu predsjednika i u arhivi HIS-a, a u vrijeme trajanja postupka, tvrdi Nobilo, nisu bili dostupni Blaškićevoj obrani. U trećoj grupi dokaza su oni koje je priložilo tužiteljstvo, a pronađeni su u arhivama Armije BiH.

Bivša vlast opstruirala obranu

- Prihvaćeni dokazi podržavaju glavne teze koje je obrana branila tijekom postupka - da je u vrijeme sukoba postojala dvostruka linija zapovijedanja, da Blaškić nije zapovjedio zločin u Ahmićima, već da je zločin počinjen njemu iza leđa, te da je nakon zločina Blaškić naredio istragu, no izvještaj je poslan u Mostar. Oni dokazuju da su na Pantovčaku posjedovali sve relevantne informacije, te da Blaškić hijerarhijski nije mogao ništa poduzeti. Potom, oni pokazuju da je Kiseljak bio izravno povezan s Mostarom, iako je formacijski bio pod operativnom zonom Središnja Bosna - kaže Nobilo. Premda nije želio iznositi nikakve pojedinosti važne za postupak, Nobilo nam je potvrdio kako obrana planira izvesti tri tajna svjedoka.

- Mislim kako ova odluka ima i nekoliko važnih poruka. Sud je došao do zaključka da je bivša vlast opstruirala Blaškićevu obranu, a jasno je i da se odlučio za utvrđivanje individualne krivnje. Blaškić neće odgovarati na temelju objektivne zapovjedne odgovornosti, što je važno i za sve druge postupke.

Prije konzultacija u odvjetničkom timu i sa samim Blaškićem, Nobilo zasad samo kaže da će obrana na sjednici 21. studenoga "svakako ići maksimalistički". Nije, također, poznato kad bi mogao početi novi postupak. U slučaju takve odluke, najprije će se morati odrediti novo prvostupajnsko vijeće s obzirom na to da je u međuvremenu predsjednik vijeća Claude Jorda postao predsjednikom ICTY-ja. Nakon formiranja vijeću će trebati mjeseci samo da prođe kroz sve dokumente, pa se početak novog procesa nikako ne bi mogao očekivati prije iduće jeseni.

036 zaštićena identiteta, protiv kojeg bi uskoro mogla biti podignuta optužnica za ratne zločine, te je tužiteljstvo stoga tražilo od sudskog vijeća da mu se odobri svjedočenje uz nazočnost odvjetnika.

Haško tužiteljstvo prošle je godine, prilikom objavljivanja optužnica protiv Miloševića za zločine u Hrvatskoj i BiH, potvrdilo da je 15 osoba koje su u tim optužnicama navedene kao pripadnici "zajedničkog zločinačkog poduhvata" (čiji je cilj bilo etničko čišćenje okupiranih područja Hrvatske) pod istragom.

Među njima su i vode pobunjenih hrvatskih Srba Milan Babić, Milan Martić i Goran Hadžić, prvi ljudi srbijanskog MUP-a Jovica Stanišić i Franko Simatović i načelnik KOS-a Aleksandar Vasiljević, kao i vode paravojnih formacija Radovan Stojičić i Željko Ražnatović.

Iz predraspravnog podneska tužiteljstva proizlazi da je C-036 svjedok koji ima izravna saznanja o utjecaju Miloševića na vodstvo pobunjenih kninskih Srba. (Hina)

Glasnogovornica tužiteljstva Florence Hartmann nije se željela upuštati u komentare odluke žalbenog vijeća, niti otkrivati kako će 21. studenoga nastupiti tužiteljstvo, rekavši samo kako je "riječ o pravnom pitanju o kojem će Žalbeno vijeće odlučiti na sazvanoj sjednici".

VLADA RH: Potvrda naših stajališta

ZAGREB - Hrvatska Vlada jučer je izrazila zadovoljstvo odlukom žalbenog vijeća Međunarodnog kaznenog suda (ICTY), kojom zakazuje sjednicu s ciljem preispitivanja novih dokaza u slučaju generala Blaškića. Takva odluka žalbenog vijeća predstavlja "doprinos ustanovljavanju istine i uspostavi pravde te je potvrda ispravnosti stajališta hrvatske Vlade o potpunoj i otvorenoj suradnji s Haaškim sudom i dostavi traženih dokumenata koji mogu biti upotrijebljeni u sudskim postupcima", navodi se u priopćenju iz Vlade.

Optužnica

Kao zapovjednik operativne zone Središnja Bosna general Tihomir Blaškić osuđen je prvostupajnskom odlukom od 3. ožujka 2000. godine na 45 godina zatvora. Osuđen je po svim točkama optužnice za zločine počinjene u Središnjoj Bosni, uključujući ubojstvo stotine civila u Ahmićima 1993. godine.

Na prvoj optužnici za zločine u Lašvanskoj dolini koja je podignuta 10. studenog 1995. godine, Blaškićevo se ime pojavljuje zajedno s još pet optuženika, a ta je grupna optužnica vođena pod zajedničkim imenom Kordić i ostali. Odlukom sutkinje McDonald od 22. studenog 1996. godine, podignuta je nova optužnica kojom je Blaškić izdvojen od "slučaja Kordić".

Optužnica Blaškića tereti da je u razdoblju od 1. svibnja 1992. godine do 31. siječnja 1994. godine i po individualnoj i po zapovjednoj odgovornosti kriv za zločin protiv čovječnosti, odnosno progon (napad na gradove, ubijanje i nanošenje teških povreda, uništenje imovine, nehuman tretman prema civilima, nasilno preseljenje stanovništva); zločin protiv čovječnosti počinjen ubojstvima i nanošenjem teških povreda; teška kršenja ženevskih konvencija i kršenje pravila i običaja ratovanja. Zločini su počinjeni nad muslimanskom populacijom u Središnjoj Bosni, odnosno u Lašvanskoj dolini (općine Vitez, Busovača, Kiseljak i Zenica).

Blaškić je odgovoran jer nije poduzeo mjere kojima je mogao spriječiti zločin ili kazni počinitelje, iako je imao razloga znati za njihova djela (čl. 7 - 3).

Kronologija

* General Tihomir Blaškić, nakon "dobrovoljne predaje", u haaškom je pritvoru od 1. travnja 1996. godine, što znači da bi do mogućega novog postupka Blaškić u pritvoru proveo sedam godina.

* Sudski proces počeo je 24. lipnja 1997. godine.

* Prvostupajnska presuda, kojom je Blaškić osuđen po svim točkama optužnice na 45 godina zatvora, izrečena je 3. ožujka 2000. godine.

* Tijekom žalbenog postupka obrana generala Blaškića uložila je tri zahtjeva za uvođenje novih dokaza - 19. siječnja 2001., 18. listopada 2001. i 10. lipnja 2002. godine. (Večernji list 5. studenog)

PRETPLATITE SE NA
HRVATSKU ISKRU

GODIŠNJA SKUPŠTINA - K U D NAPREDAK - OGRANAK HAMILTON

U nedjelju, 3. studenog u Hamiltonu je održana prva redovna godišnja skupština HKD Napredak - ogranak Hamilton.

Ovo HKD "Napredak" osnovano je u Sarajevu i ove je godine proslavilo sto godina postojanja. Zahvaljujući radu članova društva, Hrvati su se očuvali i u najtežim vremenima svog postojanja u BiH, uz jako djelovanje u Hrvatskoj. Zahvaljujući Napretku, mnogi su mladi ljudi dobili stipendije za visoko školovanje. U prvih 25 godina postojanja Napredak je dao ili pomogao školovanju 6.300 studenata, uključivši i dva Nobelovca: Vladimir Prelog i Ivo Andrić. Za vrijeme komunističke vladavine Društvo je bilo zabranjeno, ali se padom komunizma rad opet obnovio. Zahvaljujući radu članova, Napredak je opet postao važna institucija koja okuplja i brani hrvatske interese. To je vidljivo i iz ovih par točaka programa rada:

Promicanje hrvatske duhovnosti, jačanje hrvatske nacionalne svijesti i očuvanje i razvijanje svih kulturnih vrednota Hrvata; čuvanje i njegovanje izvornosti te osobitosti hrvatskog jezika, jačanje gospodarstva i gospodarske pozicije Hrvata u BiH.

Napredak ima ogranke ne samo u BiH već i u Hrvatskoj, kao i u inozemstvu, uključivši New York, Hamilton i Vancouver.

Prema riječima Mirka Batinića, predsjednika ogranka Hamilton činjenica je da još mnogi Hrvati u ovom dijelu Kanade ne znaju i nisu upoznati s radom tog sto godina starog društva. Isto tako ni svi ovdášnji hrvatski mediji nisu se uključili koliko bi mogli u promociji Napretka. (Čast Iskr!)

Društvo ima bogati plan rada u ovoj i sljedećoj godini. Koncert i zabava popularnog Zlatka Pejakovića je ovaj mjesec 23, 24, 25 studenog. Iza toga slijedi božićna zabava, pa prodaja kolača i još druge aktivnosti o kojima ćete biti obaviješteni. Pokrenuta akcija za Festival dječje pjesme je počela. Pozivaju se svi muzičari, kompozitori kao i djeca u dobi od 7 - 14 godina da se jave odgovornima. HKD Napredak dobit će i internet stranicu o čemu ćete biti obaviješteni.

Za sve ostale informacije u vezi članstva, Festivala ili bilo koje drugo pitanje obratite se članovima : Mirko Batinić, u Hamiltonu na broj 662-9680 te Stanislav Dodig u Mississaugi 905 281-9019.

Opet sam bila oduševljena radom odbora i skupštine. Taj rad je bio na velikoj profesionalnoj visini što se vrlo rijetko vidi u našim sredinama. Preporučam rad tog društva a da bi se to moglo ostvariti učlanite se i pomognite koliko i kako možete. (Slika Upravnog odbora "Napretka" je na prvoj strani HL.)

Čestitam i želim puno uspjeha u radu. (BM)

SIMPOZIJ HRVATI U BIH POSLIJE DAYTONA

Simpozij Hrvatske Akademije Amerike, ogranak Toronto, održan je u subotu 9. studenog na torontskom Sveučilištu. Tema simpozija je bila Hrvati u Bosni i Hercegovini nakon Daytonskog ugovora.

Teme su bile vrlo raznolike. Od prve teme položaja žena u BiH, te 'naučne prepirke' kome pripada pisac Ivo Andrić, bosanskog jezika, preko posljedica ugovora u Daytonu, svjetskih ugovora o BiH, pa sve do zadnjeg predavanja o ekonomskoj situaciji u današnjoj BiH.

Predstavljeni radovi bili su zanimljivi, informativni, naučno istraženi. Govornici su bili sveučilišni profesori, istraživači iz Kanade, SAD te BiH. Uz Hrvate bili su tu i Kanadani te predstavnici Republike Hrvatske i BiH. Ovakav skup predavača donio je i provokativna predavanja.

Hrvatska Akademija Amerike (CAA) je osnovana 1953 godine u SAD a torontski odsjek 1972 godine. Plodan rad te hrvatske naučne ustanove kroz skoro pola stoljeća svoga rada širio je i okupljao hrvatske akademike, učenjake koji su svojim radom širili istinu o Hrvatima diljem američkog kontinenta i onda kad je to bilo opasno i teško zbog komunističkog režima u domovini. Torontski ogranak je u svome 30. godišnjem postojanju organizirao 8 vrlo uspješnih simpozija.

Program je vodila Biserka Butković, a Simpozij je pozdravio ing. Vlado Petranović.

Konzul gerand Republike Hrvatske u Mississaugi Refik Šebanović pozdravio je sve prisutne i istaknuo da je od njegovog dolaska u veljači ove godine naišao na vrlo aktivnu hrvatsku zajednicu koja ga je primila u svoju sredinu. Žaželio je mnogo

uspjeha u radu ovom simpoziju kao i pomoć svima koliko mu je to moguće kao službenom predstavniku Republike Hrvatske.

Najmlađa učesnica i jedina žena ovogodišnjeg skupa Anita Mikulić-Kovačević je već poznata svojim radom na akademskom polju. Njen prikaz položaja žena u BiH od ranog modernog doba do danas zahtijevao je dosta truda. To područje je neistraženo a pisanih dokumenata ima vrlo malo. Prikaz žene koja živi u podređenom položaju, izložena drugačijim kriterijima nego muškarac, pod utjecajem dviju vjera islamske i katoličke bila su neka od zapažanja koje nam je Prof. Mikulić-Kovačević predstavila. Ovo područje i današnja situacije žene u BiH zahtijeva još mnogo naučnog istraživačkog rada.

Tema kanadskog profesora Ralph Bogerta na University of Toronto bila je "Ivo Andrić - povratak iz izbjeglištva - prihvatanje i odbacivanje hrvatskog pisca"

Ova tema nam je bacila novo svjetlo na nobelovca Ivu Andrića, kao pisca, kao čovjeka i kao političara. Pitanje da li on spada među hrvatske, srpske ili bosanske pisce, kojim je jezikom pisao, kako je politička situacija i jugoslavenski sistem utjecao na njegov osobni položaj bile su neke od tema koje je obradio Ralph Bogert. Činjenica je da je Andrić rođeni Hrvat ali se krajem svoje karijere opredjelio politički za Beograd. Prema riječima našeg pisca Ivana Arallice, Ivo Andrić treba biti priznat kao hrvatski pisac. Uz tu temu kako u samom predavanju tako i u dijelu pitanja i odgovora razvila se diskusija o novom bosanskom jeziku. Naučni radovi, istraživanja, skupovi slavista pokrenuli su i pitanje bosanskog jezika. Prema Daliboru Brozoviću taj bosanski jezik je sintetički jezik koji se pokušava predstaviti nešto kao tvorevina srpsko - hrvatskog jezika. Dr. Bogert zaključuje da i ta tema kome pripada Andrić kao pisac, ima još uvijek velikih polemika isto kao i što to je u slučaju 'bosanskog' jezika. Mislim da je rečenica Dr. Bogerta najbolje ocrtala i Andrićevu situaciju. "Čovjek se može opredijeliti za ono što nije."

Predstavljanje treće teme o Daytonskom ugovoru i posljedicama istog, bila je tema koju je trebao predstaviti Msgr. Petar Sudar, pomoćni biskup iz Sarajeva. Međutim zbog opravdanih razloga bio je spriječen pa je njegov rad pročitao i prokomentirao Vič. Zdenko Spajic, koji se nalazi na hrvatskoj župi u Mississaugi, a studira u Washingtonu.

Rat u BiH te posljedice Daytonna iznesene su činjenicama. Kolike su bile žrtve, kako je raspodjela teritorija prema Daytonu utjecala na pojedine etničke skupine, povratak izbjeglica, bile su dio izlaganja. Što je taj ugovor velikih sila i njihovog pritiska donio Hrvatima u BiH? Činjenica je da je hrvatski narod u Bosni i Hercegovini najviše stradao a i danas je takoreći nemogući povratak hrvatskih izbjeglica u dijelove BiH-a to posebno vrijedi za Republiku Srpsku. Po najnovijem popisu za Božić 2001. godine, u BiH ima samo oko 486 000 Hrvata. Da li će hrvatski narod se uspjati očuvati ili će izumrijeti? Zaključak je da velikim silama nije u interesu mijenjanje Daytonna i nepravdnosti koje je donio. Sam opstanak Hrvata u BiH ovisi najviše o nama samima. To je ozbiljna situacija o kojoj se mi svi moramo zamisliti i vidjeti što se može napraviti kako bi se spasilo očuvanje hrvatskog naroda u BiH.

Dr. Ivo Šoljan, profesor Grand Valley State University, Michigan analizirao je odnos velikih sila prema BiH, kako je BiH 'prošla' u svjetskim ugovorima, tzv. Berlinski u devetnaestom, Versailles u 20. stoljeću te to povezao sa najnovijim u Daytonu i Washingtonu. "Dayton je bio gordijski čvor koji je



Veljko Spajić, konzul gerand Refik Šabanović, dr. Ivo Šoljan, (stoje) dr. Vjekoslav Domljan, gđa. Biserka Butković, prof. Anita Mikulić - Kovačević, dr. Ralph Bogert i gosp. Vlado Petranović (sjede s lijeva na desno)



Svečana proslava godišnjice župe u Torontu

U nedjelju 27. listopada proslavljena je godišnjica župe Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu. Toj svečanoj proslavi nazočili su mnogi, a posebno drag gost bio je i vel. Đuran, koji je za tu priliku došao iz Hrvatske, jer kako je sam rekao u svojoj propovijedi: "Trideset godišnjica župe proveo je u ovoj župi, pa zašto ne bi i ovu...? Na sv. misi zahvalnici izvanredno je pjevao crkvenog zbor, u kojem su bili djeca i mladi iz župnog folklornog društva "Jadran", te s voditeljima Majom i Hrvojem Beg, te Brianom Čapinom, svečanost je bila zaista izvanredno organizirana.

Uz nazočnost mnogih župljana i prijatelja ove prve hrvatske župe na ovim prostorima, svečanost se nastavila u dvorani, za ručkom i prigodnim programom mladih ove župe, koji su predstavili župljanima priču "Svetac i svirac", ustvari malo skazanje po "Historiji sv. Panucija" Marka Marulića, po obradi Milana Pavelića i Velimira Deželića Mlađeg.

Prilažemo samo par slika sa te vesele proslave godišnjice župe Naše Gospe Kraljice Hrvata, i zahvaljujemo gospođi Darniki Šmintić slikama.



Uz pjesmu i veselje cijele župe, kao i svih prijatelja koje ova župa ima sve do Hamiltona i još dalje, ova svečanost je završena u kasne sate. Svima u župi Naše Gospe Kraljice Hrvata, posebno župniku vel Josipu Kosu, svim časnim sestrama kao i svim župljanima, čestitamo godišnjicu župe!

I još malo o Haagu: MILE KRAJINA, GUSLAR - O HAAGU Poznati guslar Mile Krajina Haaški sud doživljava kao izdaju civilizacije, europske, ali i svjetske. Kaže da to nije sud pravde, već sud politike.

Poznati guslar Mile Krajina Haaški sud doživljava kao izdaju civilizacije, europske, ali i svjetske. Kaže da to nije sud pravde, već sud politike.

Haag se nerijetko spominje u Milinim pjesmama, jer to je rak rana za Hrvate, što se vidi i po optužnicama. Kada su optužili neke u HB, Mile je napisao "Pjesmu Haaškom sudu ili Tribunalu".

"Pjesma Haaškom sudu ili Tribunalu"

"Haaški sude, bez pridjeva svoga, bez slavnoga i bez pravednoga
Poznati su vaši tužitelji, za Hrvate to su mučitelji
Optužnicam lažnim barataju, što ih svjetski plaćenici daju
Laži nude četnički fašisti i bosanski fundamentalisti
Vi nećete optužiti krivce, agresore i ratne zločince
Milošević i dalje ubija, da se širi velika Srbija
Tek ste sada digli optužnicu za Arkana svjetskog ubojicu
On ubija, po Srbiji šeće, srpske vlasti izručit ga neće
Još takovih na tisuće ima, Haaški sude, to vas ne zanima
Na slobodu pustite Hrvate za pravedne nisu kazamate
Hrvatska će garanciju dati, kad želite u Haag će ih slati"

- Zlikovce Karadžića i Mladića zvali su u Ženevu dok su u Hrvatskoj i Bosni ležali mrtvi ljudi. Jedni kažu neka ih uhvate, drugi da se sklone, a svi su iz istoga kruga. Jedino im je na meti katolička Hrvatska. Kao što u pjesmi kažem: Režim ultrakapitalistički još je gori nego fašistički. Hrvatskoj se nepravедно sudi - kaže Mile.

Rodom je iz Cetinske krajine, no već više od pola stoljeća živi u Osijeku. U Slavoniju je otišao nakon što su mu četnici srušili imanje 1942. godine. Rođen je 1923. godine, gusla od 12., a pjesme piše od 18. godine. Rado je viđen po iseljeničkim zajednicama, a jedan od njegovih velikih poklonika bio je i predsjednik Tuđman, koji je za Milu Krajina hrvatski George Washington.

Tiskao je pet knjiga pjesama, snimio 10 audiokaseta. Najnovija se zove "Tri viteza". Na njoj Mile pjeva o generalima Rojsu, Norcu, Gotovini i o Haagu. Gotovina i Bobetko za njega su osloboditelji, koji su založili svoje živote za obranu domovine. Mile je i autor pjesničkog guslačkog ciklusa Hrvatske pobjede, koji u šest dijelova obrađuje hrvatsku povijest. Član je HDZ-a i sudjeluje na prosvjedima protiv aktualne vlasti, o kojoj ima vrlo loše mišljenje.

U Milinu stvaralaštvu Haaški sud pojavio se nešto prije no što su u Hrvatsku stigle prve optužnice.

- Hrvatski vitezovi nisu ubijali, nego su vodili vojnu za oslobađanje zemlje od četničkih terorista. Izvojevali su pobjedu zahvaljujući žrtvama, mnogo se krvi proliło da se oslobodimo četničkog jama. Staljećima smo od istog dušmanina ubijani i iseljavani, a sada nas žele opet spojiti izdajnici i svjetski moćnici - objašnjava guslar. Narod, kaže, nema više strpljenja jer mu se čaša već prelijeva. O aktualnoj krizi zbog "slučaja Bobetko" Mile, normalno, ima svoj stav.

- Spreman sam jesti puru, koju sam jeo do svoje 20. godine, i to do smrti, za slobodu moju i mog naroda i svih drugih naroda. Ne smijemo dati generala Bobetka. Mučit će ga ondje, umrijet će. Nisam za to da ide, neka izvole gospoda, neka dođu, pa nek im da izjavu.

Pjesma "Hrvatskoj se nepravедно sudi" napisana je prije dvije i pol godine.

"Bože, čuvaj Hrvatsku od vruga i nepravde i suda iz Den Haaga
Optužuju naše branitelje, Srbe štite, svoje prijatelje
Na meti su naši generali, što su obol u obrani dali
To su nove globalizacije protiv pravde, vjere i nacije
Tajne sile i svjetski moćnici, strah zadaju djeci u ešici
Izmišljaju krivice Hrvata, preko svojih Juda i Pilata
Gaze slavni Bljesak i Oluju, suverena prava ne poštuju
Mi nikoga nismo napadali, braneć zemlju krv smo prolivali
Na zapadu politiku kroje za vlastite interese svoje
Oni stalno narode svadaju, međusobno da se ubijaju
Od Hrvatske koloniju prave, male zemlje da sve obesprave
NATO tuče veliku Srbiju, Rusi kolju malu Čečeniju
Oni mogu mimo ubijati, Haaški sud će pasivno gledati
Sud u Haagu Hrvate napada, politiku provodi Zapada
Stara rimska zavadi, pa vladaj, moj narode, dobru se ne nadaj

Od Pariza, Rima i Londona, Amsterdama sve do Washingtona
Haaškom sudu treba otkazati, vitezove ne smijemo dati
Ne daj svoga suvereniteta, da nam sude tuđinci iz svijeta"
Milu najprije inspirira neki događaj. Potom duboko razmišlja.

- Pokušavam osmisлити vizualno. Kada govorim o ratu, ja sam zaista na ratištu. Doradujem koncepciju, onda pišem pjesme. Tražim da svaki stih ima dubinu, širinu i značaj. Stihovima odgovaram na sva pitanja koja nas muče.

- Što s Generalštabom jugovojске, Adžićem, Kadijevićem, Rašetom? Njih nisu optužili - gnjevno kaže Mile. Sjetio se potom žrtava, civila, majki i djece... Kreativan duh ponovno se javio. Mile je razgovor završio napola u desetercu. Možda inspiracija krene, pa Mile napiše novu pjesmu o Haagu i nepravdi koja je snažila hrvatski narod. (Večernji list 9. studenog)

Jeste li čuli?

ODBOR ZA USELJENIŠTVO REZOLUCIJOM TRAZI DA SE Z. BUŠIĆ IZ SAD-A PREMJESTI U HRVATSKU

ZAGREB, 8. studenoga (Hina) - Saborski Odbor za useljeništvo na današnjoj je sjednici predložio rezoluciju kojom traži da se Zvonka Bušić koji izdržava zatvorsku kaznu u SAD-u premjesti u Hrvatsku. Odbor će rezoluciju na razmatranje prosljediti svim saborskim klubovima zastupnika. Tek nakon toga, ta će se rezolucija, čiji sadašnji tekst nije konačan, predložiti Saboru, rekao je predsjednik Odbora Milan Kovač. Predložena rezolucija predviđa da Sabor zamoli SAD da postupe po Konvenciji Vijeća Europe o transferu osuđenih osoba i odobre Bušićev premještaj u Hrvatsku na daljnje izdržavanje kazne. Vlada bi, po rezoluciji, bila zadužena da od nadležnog tijela Vijeća Europe zatraži posredovanje u rješavanju Bušićeva humanitarnog transfera.

Sabor bi imao zadaću da s rezolucijom upozna i američku Vladu i Kongres, te da obveže saborsko izaslanstvo u Vijeću Europe da sa istom upoznaju parlament Vijeća Europe. Izaslanstvo Odbora u utorak će primiti američki veleposlanik u Zagrebu. Izaslanstvo će veleposlaniku predložiti aktivnosti vezane za Bušićev transfer u Hrvatsku. Nakon posljednje sjednice Odbora, u listopadu, uputili smo zamolbu američkom veleposlaniku za prijam, dobili smo pozitivan odgovor i s njim ćemo se susresti u utorak, rekao je Kovač.

Zvonko Bušić osuđen je 1976. u SAD-u na kaznu strogog zatvora od 40 godina zbog otmice zrakoplova koju je sa skupinom Hrvata učinio želeći privući pozornost američke i svjetske javnosti na položaj Hrvata u tadašnjoj Jugoslaviji. To kazneno djelo zračnog gusarstva dovelo je i do nenamjerne smrti američkog policajca koji je poginuo demontirajući eksplozivnu napravu koju su Bušić i suradnici postavili na newyorskoj željezničkoj postaji. Sudac John R. Bartels koji je osudio Bušića preporučio je da ga se pusti nakon deset godina, ističući da on nije ni terorist ni kriminalac. Bušićevo oslobađanje tražila je i supruga poginulog američkog policajca.

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

E
YE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Škabrnja opet u suzama

Djeca stradala u eksploziji mine u Škabrnji, devetogodišnji Frane Ivković i Romana Škara, prevezena su jučer helikopterom državnog protokola u Zagreb. Helikopter je iz Zadra na helidrom KB-a Dubrava sletio jučer u 13.30 sati. Djeca su hitno prevezena u KB Rebro, gdje će biti do daljnjega. Frane Ivković i Romana Škara, koji su išli zajedno u treći razred, sa svojim dvije godine mladim sestrama, Anamarijom Škarom i Katom Ivković, prekjučer su stradali u eksploziji mine u susjedstvu kuće Romane Škare, gdje se inače igraju. Frani Ivkoviću teško su ozlijeđene noge, a prema neslužbenim informacijama, Romani Škari krhotine su ozlijedile glavu, a jedan je komadić blizu srca djevojčice. Njihove mlade sestre odmaraju se na traumatološkom odjelu zadarske bolnice. Šokirane su i prestrašene, a Anamarija nam se jučer za posjeta nasmijevala i pozdravila nas pri odlasku.

Jučer oko 13.30 helikopter s ozlijeđenim Franom Ivkovićem i Romanom Škarom iz Zadra sletio je na helidrom Kliničke bolnice "Dubrava". Djeca su kolima hitne pomoći prevezena na Rebro, gdje su u pripravnosti već bile liječničke ekipe.

Romana ima vrlo teške višestruke ozljede i smještena je u dječju jedinicu intenzivne njege. - Djevojčica ima jedan geler u području moždane komore i još jedan geler u području srca - rekao nam je dr. Slobodan Galić, dječji intenzivist. - U zadarskoj je bolnici već operirana zbog krvarenja prsnog koša te zbog ozljeda trbušnih organa. Na žalost - kaže dr. Galić - djevojčica ima i višestruke ozljede zdjelice te prijelom nadlaktične kosti, što je osteosintezom sanirano u Zadru.

- Romana je na aparatu za umjetno disanje, trenutno joj je stanje stabilno i pod kontrolom, ali životno je ugrožena. Kod ovakvih politrauma nemoguće je govoriti o dugoročnijim prognozama, jer se zdravstveno stanje vrlo brzo može promijeniti - kaže dr. Galić. Napominje i to da su za eventualno vađenje gelera nužne konzultacije s kardiokirurgima i neurokirurzima, kao i detaljne kardiološke i neurološke pretrage. No prije svega, stanje djevojčice mora se u potpunosti stabilizirati.

Frane Ivković smješten je na dječjoj kirurgiji i on je, prema riječima kirurga dr. Vlade Augustina, izvan životne opasnosti.

- Zadobio je otvorene prijelome obje noge, natkoljenice i potkoljenice, što su zadarski liječnici sanirali vanjskim fiksatorima. Daljnjom obradom vidjet će se treba li dječak dodatne zahvate - rekao je dr. Augustin.

Njihovi su roditelji shrvani od boli. Svetko Ivković i Romana Škara, inače policajci, sa suprugama Dragicom i Ankicom jučer su, očajni, u bolnim zagrljajima, čekali da dvoje njihove teže stradale djece kolima hitne pomoći prevezu do helikoptera. Očevi su pratili djecu do Zagreba, a majke su ostale u Zadru s djevojčicama.

Na mjestu tragedije igrali se svaki dan

Kad se helikopter digao sa zemlje, njegov zvuk na nebu iznad grada ostavljao je mučan osjećaj u svih onih koji su znali kamo se zaputio i koga vozi. "Frane moj, sine moj...", bolno je vapila njegova majka.

Djeca su se igrala na mjestu na kojem ubojitih naprava ne bi trebalo biti jer je Škabrnja razminirana još 1998. godine. Iza kuće u gradnji pokojnog brata Romane Škare djeca su se igrala gotovo svaki dan. Na tom se mjestu nebrojeno puta prevozio građevni materijal, gonila se stoka.

Jučer se nad zaselak Ivkovići i cijelu Škabrnju nadvila bolna tišina. Rodbina i mještani šutke su promatrali mjesto tragedije. Na torn je mjestu jučer bio i Ante Jurjević, koji je zaustavio prva dva automobila te pomogao nesrećenu djecu unijeti u vozila Venca i Bore Ivkovića koji su naišli te djecu s njihovim majkama prevezli do bolnice. Obje su majke prije tragedije bile u kući Romane Škare, kako nam je rekao susjed Ante Jurjević. Istrčale su na strahovit zvuk detonacije koja se čula sve do obližnjeg Nadina. Baka Marija Škara, koja je bila u obližnjoj staji, onesvjestila se kad je vidjela što se dogodilo. Ljubo Glavić jedini je svjedok tragedije jer je u vrijeme nesreće popravljao prikolicu koja je ostala u kvaru samo 20-ak metara od mjesta gdje je naprava eksplodirala.

- Dotrčao sam odmah, iako sam mislio da se djeca igraju petardama. Eksplozija ih je odbacila od središta na sve četiri strane. Jedna je djevojčica pala preko gmlja dva i pol metra od središta detonacije. Užasno je bilo, izgledali su kao ranjena janjad odbačena uokolo. Plakali su i zapomagali, a mi smo ih kupili krvave, u bolovima. Jedna je djevojčica gubila svijest, poblijedjela je na mojim rukama dok smo čekali prijevoz. Sreća je u nesreći što su bili odmah do eksplozivne naprave, a vjerojatno je riječ o tromblonskoj mini, jer su im ovako najviše stradale noge. Da su bili malo dalje, geleri

bi ih dohvatili po cijelom tijelu - rekao nam je Ljubo Glavić.

Ne zna se što je eksplodiralo

Odmah nakon eksplozije oko 16.30 sati prekjučer očevid su počeli djelatnici zadarske policijske uprave, pirotehničari i kriminalistički tehničari. No, nakon što je pala noć, očevid je prekinut te nastavljen jučer oko sedam sati. Istražni sudac zadarskoga Županijskog suda Vladimir Mikolčević utvrdio je i obilježio mjesto tragedije. Jučer nam je rekao da su obilježeni tragovi i izuzeti fragmenti eksplozivne naprave. Potvrdio nam je da, prema podacima kojima raspolažu, naprava nije bila ukopana u zemlju, te da će se pirotehničkim vještačenjem tek ustanoviti o kojoj je napravi riječ. Škabrnjom kruži priča da je riječ o tromblonskoj mini koja je izvrnila iz zemlje nakon obilnih kiša ovoga ljeta. Neslužbeno doznajemo da su upravo kiše prije nekoliko dana isprale zemlju i na površinu izbacile veliku protutenvkovsku minu u obližnjem zaseoku.

MIŠLJENJE PIROTEHNIČARA

Mine je vjerojatno netko donio i odbacio

- Zbog konfiguracije terena u Škabrnji i oko nje gotovo nije moguće da je mina, kako se to kaže, "isplivala" zbog kiša. Prošao sam pješice cijeli taj prostor, poznajem gotovo svaki metar tla i uistinu mi se čini nevjerovatnim objašnjenje o "isplivavanju" mina. Istina, i to se događa, ali na drukčijim terenima. Na primjer, događalo se na dubrovačkom području i dravskim nasipima gdje su bujice znale odnijeti zemlju i premješati mine, ali ti se tereni itekako razlikuju od konfiguracije tla u Škabrnji. Bojim se da je riječ o nečemu drugom, vjerojatno je netko donio i odbacio mine koje je držao skrivene - rekao nam je visokopozicionirani pirotehnički stručnjak koji je želio ostati anoniman.

- Prema prvim spoznajama, nema pokazatelja da je četvero djece u Škabrnjskom zaseoku Ivkovićima stradalo zbog aktiviranja mine zaostale iz Domovinskoga rata - izjavila je jučer za "Večernjak" HCR-ova glasnogovornica Kristina Ikić.

- U istrazi koju od subote navečer vode službenici Policijske uprave zadarske, tragediju je izazvala eksplozija projektila poluautomatske puške, tromblona trenutnog djelovanja. Daljnjom će se istragom, u kojoj surađuju i svu pomoć pružaju pirotehnički stručnjaci HCR-a, utvrditi ostale pojedinosti bitne za rasvjetljavanje toga tragičnog događaja - podvlači Kristina Ikić. Ona ujedno ponavlja upozorenje svima koji pronadu slične predmete da im se ne približuju, nego da o tom odmah obavijeste najbližu policijsku postaju. (Večernji list 11.studenji)

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture
- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:
Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga
Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

Događaji u našoj zajednici

PREDAVANJE U DRUŠTVU AMCA

Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta (AMCA) priredilo je 25. listopada 2002. predavanje prof. dr. Ive Banca na temu: "Hrvatske perspektive A. D. 2002" u Faculty Club-u, University of Toronto.

Ivo Banac je redoviti profesor povijesti i pročelnik Vijeća za europske studije na Sveučilištu Yale. Od 1994. do 1999. bio je profesor povijesti na Srednjoeuropskom sveučilištu u Budimpešti, gdje je upravljao Institutom za jugoistočnu Europu. Magistrirao je i doktorirao na Sveučilištu Stanford. Autor je i urednik više knjiga, članaka i komentara, među kojima se ističu monografija "Nacionalno pitanje u Jugoslaviji: Porijeklo, povijest, politika" (1984), i "Sa Staljinom protiv Tita: Informbirovski rascjepi u jugoslavenkom komunističkom pokretu" (1988). Bio je urednik časopisa East European Politics and Societies, predsjedavao je izvršnim odborom Inter-univerzitetskog centra u Dubrovniku, a od travnja 2002. je i njegov generalni direktor. Dopisni je član HAZU i predsjednik savjeta Instituta "Vlado Gotovac" u Zagrebu.

Dr. Ivo Banac, rođeni Dubrovčanin, dao je u svom izlaganju prilično pesimistički pogled na današnje stanje hrvatskog društva i nacije te je pokušao naći razloge sadašnjim nezadovoljavajućim prilikama u državi. On smatra da društvo nije bilo politički spremno na slom komunizma i prihvaćanje demokracije, intelektualci i stručnjaci se nisu uspjeli probiti na važne položaje u državi, hrvatska Matica, Akademija i Univerzitet su ostali po strani kao drugorazredne ustanove, a iseljenicima nisu dane mogućnosti da pomognu te ustanove. Korupcija, birokracija, nerad, primitivnost, neodgovornost i ostale naslijeđene boljke se ne smanjuju niti nakon 10 godina samostalnosti. Reforme u sudstvu, državnim ustanovama, vojsci, visokom školstvu, privredi itd. kaskaju za obećanjima danim siječnja 2000. Mladi ljudi ponovo bježe na zapad što oslabljuje mogućnost oporavka zemlje.

Izlaz iz takove situacije prof. I. Banac vidi u stasanju nove političke generacije hrvatske mladeži koja bi trebala inzistirati na demokraciji i slobodi na europskoj razini, slobodnoj trgovini, pomirljivom stavu prema susjedima,

BANKET DRUŠTVA "HRVATSKO ZAGORJE"

U subotu 26. listopada Croatia Banquet Hall bila je ispunjena članovima i prijateljima društva Hrvatsko Zagorje. Te subote u Mississaugi okupili su se Hrvati dobre volje kako bi svojom nazočnošću dali priznanje i pomoć radu društva.

Program je počeo kao i obično sviranjem himni Kanade i Hrvatske. U pozdravnom govoru predsjednice društva gospode Štefice Čorić, istaknuto je da to društvo radi za dobrobit onih kojima je najviše potrebna materijalna pomoć pa se i prema tom kriteriju ona i dodjeljuje najpotrebnijim osobama i organizacijama. Zahvalila je za pomoć i rad svima koji su društvu Zagorje pomogli u bilo kojem pogledu. Zarada od ovog banketa namijenjena je također u dobrotvorne svrhe. Predsjednica je pozdravila sve goste a posebno Vlč. Josipa Gjurana, bivšeg župnika torontske župe, koji se ovih dana opet našao među nama. Tu su još bili i Vlč. Josip Kos, današnji župnik hrvatske župe Naše Gospe Kraljice Hrvata iz Toronta, konzul gerant Refik Šabanović te gosp. Janko Perić, predstavnik u kanadskom Parlamentu Vlč. Gjuran je pozdravio prisutne te donio pozdrave iz domovine gdje se nalazi u zasluženoj penziji.

Izvršna večera pod iskusnim vodstvom gospodje Tonković, te već dobro poznati i odličan sastav Treći stupanj pridonijeli su veseloj i prijateljskoj atmosferi te zabave.

Posebno su me oduševili komentari prisutnih da nema veze odkuda dolazimo, bili mi Ličani, Zagorci, Hercegovci, Medimurci, Bosanci, Slavonci, Istrijani - svi smo mi Hrvati i lijepo je što takvim druženjem pomažemo jedni drugima. Hvale vrijedan komentar koji bi nam uvijek trebao biti na pameti jer mi smo svi Hrvati i samo slogom i poštenim radom možemo nešto postići.

Zamoljeni smo izvestiti zajednicu Toronta i okolice da Zagorci pripremaju veseli doček Nove godine. Slušajte radio postaju "Zvuci Hrvatske", svaki dan na 100.7 FM, u 2 sata popodne za daljnje obavijesti o tom dočeku Nove godine.

Čestitamo odboru društva "Hrvatsko zagorje" kao i svim članovima na još jednoj tako uspješnoj večeri te im želim puno uspjeha u budućem radu. (BM)

borbi protiv primitivizma, duhovnom preporodu. Treba stvoriti novi ustavni okvir, reformirati birački sustav, ujediniti razmrmljene političke stranke, reformirati sveučilište i ostale državne i javne ustanove. Treba misliti rodoljubivo, a u isto vrijeme svjetski, da bi izašli iz ove sadašnje situacije.



Dr. Ivo Banac na predavanju AMCA-e

bivo, a u isto vrijeme svjetski, da bi izašli iz ove sadašnje situacije.

Osamdesetak prisutnih slušatelja je bilo oduševljeno odličnim predavanjem te su mnogi postavljali dodatna pitanja na koje je predavač davao iscrpne odgovore. (DD)



tko to laže", "Tamo daleko", "Svilen konac, srbijanski kraj" i slično. **Izvjeshće za radio 101**

Kada su vaše izvještaje na HRT-u počeli cenzurirati i kakve su bile reakcije vas s radija Vukovar? Koji su sadržaji cenzurirani i što ste poduzeli?

Sustavno su nas počeli cenzurirati kada smo krenuli prozivati ljude iz političkog vrha, uključujući Vladu, Sabor i Tudmana, na odgovornost za ono što bi se moglo dogoditi i što se na kraju i dogodilo. Kritizirali smo i to što ne stiže pomoć u naoružanju, te smatrali da je Zagreb od nas digao ruke. Cenzurirali su nas pod izgovorom da unosimo emocije u izvještaje, te nas učili tome da se "pravi" izvještaj radi bez komentara. U štabu se mogla gledati televizija i tako bismo saznali je li nam HRT izvještaje emitirao cjelosti ili ne. Naš način izvještavanja podržavao je cijeli Vukovar, a s njim se slagao i Krizni štab i povjereništvo grada. Pokušali smo uvjeriti urednike na HRT-u u kompleksnost situacije u Vukovaru, ali smo vidjeli da su zatočenici nekih "viših" ciljeva, zbog kojih trpi njihova etika, profesionalna i ljudska. Svađali smo se što dalje i zaključak je bio da ipak moramo slati izvještaje. Siniša je rekao da smo ovdje prije svega zbog ljudi u podrumima, a ne zbog Zagreba ili sebe. Strašno me zdmalo kada je u susjedni podrum pala granata i ubila deset ljudi. Teško ranjeni muškarac, koji je na putu do bolnice umro, uspio je nekako doći do našeg skloništa i srušio se točno pred mojim nogama. Sve se to dogodilo samo deset minuta prije no što sam trebala u eter, tako da nisam mogla pa je netko uskočio umjesto mene.

Početkom studenog zapovjedništvo obrane grada uvelo je informativnu blokadu, međutim, uskoro smo ponovno počeli izvještavati, ali smo u dogovoru sa njima birali medije. Tako smo se neko vrijeme javljali samo Radiju 101. Zadnji izvještaj, u kojem kaže da je Vukovar pao i da se vode pregovori oko evakuacije ljudi, poslao je Siniša 18. studenog iz bolnice.

Jeste li se osjećali izdanima od političkog vrha i kada ste o tome počeli intenzivno razmišljati?

Taj je osjećaj vezan uz nedolazak konvoja s naoružanjem, o kojemu je ovisila sudbina grada. Nakon potpune blokade Vukovara 1. listopada stanje je postalo kritično. Dedaković je tjedan dana kasnije otišao u probaj i od tada mu je baza bila u Vinkovcima. Iz Vinkovaca su stizale vijesti da oružja nema, dok su nam u Zagrebu istovremeno tvrdili da je pomoć poslana. Sumnjali smo da su postojali dogovori da se Vukovar preda. Tada nismo znali koji bi politički cilj mogao biti postignut padom Vukovara, je li pad cijena za priznanje Hrvatske ili nešto drugo. Misli sam da nitko nema pravo niti jedan ljudski život založiti u neku političku svrhu. A da je sve gotovo postali smo svjesni nakon što su osvajači ušli u različite dijelove grada. Razmišljali smo kakva će nam biti sudbina, neki su bili za probaj, neki su govorili da će spremati bombu i izvršiti samoubojstvo ako to bude potrebno.

Proboj iz grada

Kako to da se niste pokušali izvući iz grada, kao što je to primjerice učinila vaša kolegica Alenka Mirković, već ste ostali u Vukovaru, pogotovo što ste znali da ste kao novinari pogodna meta za odmazdu?

Noć 17. na 18. studeni bila mi je najteža. Siniša je došao iz štaba i vrlo ozbiljan obavijestio nas o namjerama zapovjedništva da te noći napusti grad. Svima je bilo jasno da je Vukovar pao. Rekao je: "Put do Vinkovaca je dug i opasan. U toj grupi su dečki koji dobro poznaju teren. Mi možemo s njima. Svakod od vas neka odlučiti što će. Ja idem". Znala sam da će njegova odluka odrediti moj daljnji život. Naime, Branko i Siniša nisu bili samo dobri prijatelji i suradnici u poslu. Više od toga bilo je "ono nešto" što je ostavljalo dojam njihove savršene kompatibilnosti. Obojica jake ličnosti, individualci, pa ipak, vjerujući Sinišinoj nepogrešivoj intuiciji i dobroj informiranosti Branko je (a to znači i ja), odlučio isto. Siniša je otišao u štab vidjeti kad se kreće u probaj, a mi smo se za to vrijeme "prigodno" obukli, natrpali džepove keksima i konzervama pašeta i bili spremni za put u novi život, ili možda smrt. Vratio se nakon sat vremena i rekao: "Zapovjedništvo je napustilo štab, nisu mogli stići dalje od Bečkog dvora" (najpoznatiji kafić u Vukovaru, op.a). Ako hoćete, krenite za njima. Ja sam se predomislio, ne idem". Cijelu noć smo razgovarali što da radimo i na kraju je većina odlučila ostati, dok su Alenka Mirković i Josip Esterajher krenuli u probaj, jer su mislili da i mi idemo. Prevečer 18. studenog otišli smo u bolnicu, nadajući se da ćemo tamo biti sigurniji, te da ćemo napustiti grad u konvoju o kojemu su pregovarali Marin Vidčić Bili, doktorica Vesna Bosanac, Andrija Hebrang i general Andrija Rašeta s druge strane.

Kako je izgledao taj dan u bolnici kada su u nju upali osvajači i kada su muškarci, od kojih je većina kasnije pobijena na Ovčari, odvojeni od žena? Kada ste svog supruga posljednji put vidjeli?

U bolnici sam vidjela vojnike u uniformama različitih obilježja, od onih JNA do onih Milicije Krajine. Među ovima zadnjima najviše je bilo lokalnog stanovništva. Ljude su počeli odvoditi već 18. navečer. Bili smo izvještavani o tijeku pregovora i dogovor je bio da 20. studenog u 8 sati svi moramo napusti-

ti bolnicu. Siniša je iz sobe izašao negdje u 7.45 vidjeti što se događa i kada se kreće. Tada sam ga zadnji put vidjela. Vesna Vuković, Branko i ja izašli smo u 8 sati na stražnji izlaz bolnice. Dočekao nas je Veselin Šljivčanin koji je vikao da se nikome ništa neće desiti, da je on častan oficir JNA.

Međutim, počeo je odvajati žene na desnu, a muškarce na lijevu stranu. Rekao je da muškarci idu na ispitivanje u kasamu, nakon čega će za nama krenuti u Zagreb. U dvorištu bolnice stajali smo nekoliko sati i za to smo vrijeme vidjeli kako je grupa muškaraca zamakla za ugao bolnice, a kasnije smo čuli da su autobusima odvezeni u kasamu. Žene i djeca su najdužim mogućim putem autobusima provezeni kroz grad, mislim da im je cilj bio da vidimo mrtve koji su ležali po ulicama.

Zaustavili su nas blizu kasame gdje smo stajali neko vrijeme, a nakon toga krenuli smo prema Srbiji. U okolici Vukovara prolazili smo kroz srpska sela i nemalo se iznenadili kada smo vidjeli uličnu rasvjetu, jer smo mislili da su razrušena kao i naš grad. U autobusu nije bilo sjedala, već smo tu noć poлегli i posjedali po podu. Najprije smo došli u Novi Sad, a zatim smo preko Bosne krenuli za Zagreb gdje smo onako prljavi stigli ispred hotela Intercontinental" 22. ujutro. Mislim da je "Intercontinental" bio zadnje mjesto gdje su nas trebali dovesti.

Zajedno na Ovčari

Tko je u to vrijeme od predstavnika međunarodnih organizacija bio u Vukovaru?

Cyrus Vance je 20. studenog bio u Vukovaru, ali mu šljivčanin nije dao da pride u dvorište bolnice sve dok muškarci nisu odvezeni prema kasami i to ulicom koja je paralelna s onom u kojoj je bio Vance. Mislim da međunarodne organizacije nisu poduzele ništa kako bi spriječile zločine koji su im se događali ispred nosa.

Nakon dolaska u Zagreb godinama niste znali sudbinu vašeg supruga. Jeste li vjerovali da je živ?

Koliko god to danas zvučalo čudno, svo sam vrijeme vjerovala da je živ, do te mjere da sam mu dugo kupovala odjeću i to različitih brojeva, jer nisam znala kakav će doći. Bili smo samo četiri mjeseca u braku i vjerojatno nisam mogla prihvatiti takav kraj. Prvo sam ga pokušala tražiti preko svih mogućih službenih institucija, domaćih i međunarodnih, pisala sam pisma ministrima vanjskih poslova europskih zemalja, a kada odgovora nije bilo počela sam potragu privatnim kanalima, a na kraju sam odlazila i vidovnjacima. Nastojala sam provjeriti informacije koje su kolale po novinama o Siniši, jer sam sudbinu Branka uvijek vezala uz njegovu; na kraju su i pronađeni zajedno na Ovčari. Tako me jedan trag u veljači 1992. godine odveo čak u Beograd.

Mnogi su me čudno gledali kada sam im navodila razloge zašto Branko i ostali zarobljenici moraju biti živi. Moje odbijanje da se suočim s mogućnošću da mi je muž mrtav bilo je toliko jako da sam svezkrvi, kada su počeli pozivi za davanje krvi radi identifikacije, zabranila da krv za DNA analizu. Iščekivanje identifikacije, koja je bila 28. veljače 1997. godine, bilo mi je najteže, teže i od same sahrane. Pokušala sam se što bolje pripremiti, ispitujući žene koje su to već prošle. Mučilo me i koji je stupanj sigurnosti tog postupka. Ali dokazi su bili toliko jaki da dvojbe nije bilo.

Susreti na ulici

S kakvim osjećajima danas odlazite u Vukovar?

Drago mi je obići neke prijatelje i prošetati uz Dunav, ali u meni nelagodu izazivaju slučajni susreti na ulici, jer na licima ljudi pokušavam otkriti jesu li imali veze, i na koji način, s likvidacijama na Ovčari. Bilo bi mi lakše da je za te zločine netko odgovarao.

Kada biste mogli vratiti vrijeme u ljeto 1991. godine, što biste učinili?
Ponovno se udala za Branka i otišla s njim na dugi, dugi medeni mjesec...

Kako to da se niste nastavili baviti novinarstvom i da ste svih ovih godina nerado javno istupali?

Nikad se ozbiljno nisam ni počela baviti novinarstvom. Na radiju sam bila spikerica, što je uključivalo i posao glazbenog urednika i voditelja programa. Kada je počeo rat, mnogi iz redakcije napustili su grad tako da nije bilo druge nego početi izvještavati o tome što se događa. Misli sam da je bolje šutjeti, bojeći se da ne ugrozim Brankov život. S druge strane, u medijima su ratni stradalnici svjedočili o svojim tragedijama. Ispostavilo se da neki od njih žele publicitetom kapitalizirati svoju nesreću. U potrazi za nestalim članovima obitelji neki su "našli" stanove, izborili veće činove, što znači i veća primanja. Nisam htjela biti jedna od njih.

(Slobodna Dalmacija 18. studenog 2001)

HRVATSKA ISKRA

Uhićeno oružje za Irak u Rijeci

AKCIJA HRVATSKE POLICIJE I OBAVJEŠTAJNIH SLUŽBI U RIJECI

Otkriven crnogorski brod pun oružja za Irak

ZAGREB, RIJEKA - U utorak poslije podne jake su policijske snage blokirale dio riječke luke oko usidrenog broda "Boka star". Brod čiji je vlasnik crnogorski državljani plovi pod zastavom Tonga. Po nalogu istražnog suca županijskog suda u Rijeci, na brodu je potom počela pretraga. Dio tereta odmah je iskrcan i pregledan.

Iako je zasad na brodu "Boka Star" otkriveno samo konvencionalno oružje i eksploziv, o čemu su hrvatske obavještajne službe i policija i imale informacije, ipak su u pripravnosti i ostale službe u slučaju bilo kakvog drugog tereta, uključujući i biološko i nuklearno, potvrdila nam je glasnogovornica MUP-a Zinka Bardić. Hrvatske obavještajne službe - Vojna sigurnosna agencija, protuobavještajna i Obavještajna agencija - držale su "Boka Star" od ulaska u hrvatske teritorijalne vode. I čim je u utorak popodne pristao u riječku luku na gat u žabici, policija je stupila u akciju. U akciji otkrivanja ilegalnog tereta sudjelovala je i Lučka kapetanija, a pretraga je određena na temelju naloga istražnog suca riječkog županijskog suda. U svakom od 15 kontejnera koji su dosad otvoreni nađeno je oružje, a pretraga će biti nastavljena i danas.

Zasad nitko nije uhićen, potvrdila nam je glasnogovornica MUP-a. Kako se u priopćenju MUP-a navodi da je akcija izvedena s partnerima iz protuterorističke koalicije, iz toga se daje iščitati da je Hrvatska surađivala s američkim sigurnosnim službama, ali i službama međunarodnih snaga u BiH. Naime, SFOR-ove snage su 12. listopada u tvornici oružja "Orao" u Bijeljini pronašle ospsežnu dokumentaciju koja ukazuje da je preko "Jugoimporta" izvezena veća količina oružja u Irak. Dio oružja čekao je u barskoj luci sirijsku dozvolu, a u dokumentaciji koja je nađena kod Gorana Santrača, potpukovnika Vojske Jugoslavije, bilo je navedeno da Iranci iz dokumentacije moraju ukloniti oznake koje se odnose na "Orao".

Kako je ovih dana aktualan dolazak inspekcija UN-a u Irak, moguće je pretpostaviti da oružje za Irak nije išlo izravno iz crnogorskih luka već je negdje u Hrvatskoj trebalo biti na čekanju. Prema prvobitnom plan, brod nije trebao pristati u riječkoj luci zbog velikog rizika s obzirom na činjenicu da su na terminalu Brajdica smještene međunarodne snage, a sigurnost jamče Amerikanci. Uplovljavanje "Boka Stara" u Jadran odgođeno je i zbog nedavne vježbe hrvatske i američke momarice koja se održavala u akvatoriju oko Žirja.

Nije isključeno da je brod prisilno usidren u riječku luku. "Boka Star" je u hrvatske vode inače ušao tegleći bivši brod Jugoslavenske momarice "Vis", koji je kupio privatni poduzetnik iz Pule Arsen Brajković namjeravajući ga preurediti u privatni restoran. Brajković je nedavno, kako je pisao "Glas Istre", boravio u Cmoj Gori radi primopredaje, a "Vis" je prije mjesec dana bio u kotorskom zaljevu. Prema Brajkovićevoj namjeri, koji je na njemu služio vojsku kao komilar, trebao je biti obavljen remont u kraljevičkom brodogradilištu i preuređen u restoran. Vlasnik "Boka Stara" je, prema pisanju "Novog lista", Marko Balić iz Cme Gore. No, njegova tvrtka M. Balić, sa sjedištem u Bijeli, samo je agent honduraske tvrtke Ship Star Shipping, koja je nominalni vlasnik broda. (Večernji list 24. 10)

JUGOSLAVENSKA VLADA HITNO SMJENILA POMOĆNIKA
MINISTRA OBRANE I DIREKTORA JUGOIMPORTA

SRJ priznala prodaju oružja Saddamu Husseinu

Smjenom dužnosnika saveznog ministarstva obrane i direktora tvrtke "Jugoimport", koja se bavi prodajom oružja, na izvanrednoj sjednici savezne vlade održanoj kasno u utorak, SRJ je potvrdila da već godinama nezakonito prodaje oružje Iraku i pomaže Saddamu Husseinu, kršeći sankcije međunarodne zajednice protiv njegova režima. (Večernji list 24. 10)

PREMA PISANJU CRNOGORSKOG LISTA DAN

Tone naoružanja vožene iz barske luke

PODGORICA - Dio vojne opreme namijenjene Iraku nalazi se u barskoj luci i uglavnom odlazi kupcima brodom "Boka star", piše u srijedu podgorički dnevnik "Dan" pozivajući se na svoje izvore.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002

List podsjeća kako je još u srpnju ove godine pisao da se u barskoj luci skladišti naoružanje koje je uključivalo "vojno naoružanje i opremu - automatske i poliautomatske puške, streljivo, barut, motore za vojne zrakoplove i gotove elemente za proizvodnju minsko-eksplozivnih sredstava, kao i raznovrsni vojni materijal i rezervne dijelove. Tone oružja i opreme odlaze kupcima u kontejnerima tvrtke "Ship Star", uglavnom brodom "Boka-star", piše Dan.

Nakon što su predstavnici američke administracije jugoslavenskom predsjedniku Vojislavu Košunici, ministru vanjskih poslova Goranu Svilanoviću i premijeru Srbije predložili dokaze da "Jugoimport", koji ima predstavništvo u Bagdadu, prodaje oružje Iraku, savezna vlada hitno je smijenila pomoćnika saveznog ministra obrane generala Ivana Đokića i direktora Jugoimporta Jovana Čekovića. Također je odlučeno da se zatvori predstavništvo te tvrtke u Bagdadu i pokrene istraga o poslovanju svih tvrtki koje se bave trgovinom oružjem. Jugoslavenski premijer Dragiša Pešić jučer je međutim nazvao "špekulacijama" vijesti da je njegova vlada umiješana u trgovinu oružjem Iraku i rekao da nema razloga podnositi ostavku.

Trenutačno u Iraku boravi 37 državljana SRJ, uključujući pet osoba zaposlenih u predstavništvu "Jugoimporta". Nagada se da su među njima i umirovljeni generali jugoslavenske vojske.

Prije dva tjedna britanski je tisak prvi ponovno počeo pisati o tome da SRJ vojno pomaže Iraku, što je Beograd odmah demantirao. Nakon toga pripadnici SFOR-a u vojnoj tvornici "Orao" u Bijeljini otkrili su dokumentaciju koja pokazuje da se njihovo naoružanje i oprema preko "Jugoimporta" prodavala Iraku. SFOR je tu akciju, kako se pretpostavlja, izveo na temelju informacija koje se dobili od inspektora UN-a u Bagdadu. O svojim nalazima inspektori su obavijestili i SAD, koji je sa svime prije nekoliko dana upoznao i najviše dužnosnike savezne i srbijanske vlade. Tek nakon toga vlasti u Beogradu odlučile su nešto poduzeti. Sinoć saznajemo da su Sjedinjene Države izrazile zadovoljstvo mjerama koje je poduzeo Beograd za okončanje prodaje oružja Iraku. State Department je izjavio da "pozdravlja mjere koje je u utorak poduzela vlada Jugoslavije" koje je nazvao "značajnim odlukama". (Večernji list 24. listopada)

TAJNE VEZE BAGDADA I BEOGRADA TRAJU DESETLJEĆIMA

SRJ godinama naoružava Saddama Husseinu

Nitko od jugoslavenskih dužnosnika zasad ne želi komentirati tvrdnje američkih medija da su vojni stručnjaci iz SRJ pomagali Iraku u izradi krstarećih raketa. Svi čekaju izvještaj posebne savezne komisije, koja je osnovana prošlog tjedana kako bi ispitala vojnu suradnju i trgovinu s Irakom.

Washington Post je, podsjetimo, objavio da su američki dužnosnici vlastima u Beogradu dostavili dokument u kojem se tvrdi da nekoliko tvrtki radi na razvoju krstarećih raketa za Irak i Libiju. Osim Jugoimporta, čiji je direktor smijenjen prošli tjedan zbog prodaje oružja Iraku, tim se poslovima navodno bave i tvrtke Infiniti, Bruner, GVS, Temeks, Interdil i Ede-Pro.

U zrakoplovno-tehnički zavod Zmaj bivše JNA u Velikoj Gorici 1989. godine dopremljeno je na remont 18 iračkih zrakoplova - osam MiG-ova 21 i deset MiG-ova 23. Uoči početka rata u Hrvatskoj ti su zrakoplovi prebačeni u Srbiju, a jedan primjerak iračkog MiG-a 23 navodno je izložen u Muzeju jugoslavenskog zrakoplovstva.

- Veze s Bagdadom vrlo su široke i duboke, a sada je na prvršinu isplivao samo dio toga. Koliko se tvrtki bavilo prodajom oružja tim zemljama, teško je reći jer je svaka tvrtka koja je bila registrirana za prodaju oružja mogla izvoziti oružje ako je za to dobila dozvole. Zakon je dopuštao da i voćanu možete registrirati za prodaju oružja. Očito je da savezne vlasti nisu imale snage nametnuti kontrolu nad tim poslovima - smatra Aleksandar Radić, vojni analitičar i urednik časopisa Odbrana i bezbednost. Vojna suradnja Jugoslavije i Iraka počela je još potkraj 70-ih, u vrijeme pokreta nesvistanosti. Iraku je prodavano oružje, streljivo, mine, a jugoslavenski stručnjaci obavljali su remont iračke vojne tehnike te im gradili posebne vojne objekte. Podzemni hangari u Iraku koje su gradili jugoslavenski

stručnjaci u vrijeme operacije Pustinja oluja 1991. savezničkim su zrakoplovima bili najteži za uništavanje. Nakon izbijanja iračko-iran-skog rata Jugoslavija je cijelo vrijeme trajanja toga sukoba, dakle deset godina, obje strane opskrbljivala oružjem.

- SRJ je pokušala raditi na razvoju krstarećih raketa, ali u tome nikada nije uspjela. Ambicije su bile veće od mogućnosti, pogotovo posljednjih nekoliko godina kad zbog sankcija SRJ nije uspjela doći do suvremenih tehnologija i materijala potrebnih za razvoj takvih sustava. Osim toga, nakon raspada bivše SFRJ na području današnje SRJ ostali su samo pogoni za proizvodnju streljačkog naoružanja - tvrdi Radić u izjavi za Radio B92. Posljedice cijele afere za SRJ mogu biti vrlo teške, pogotovo ako se uvedu nove sankcije. Toga su savezne vlasti, a posebno ministar vanjskih poslova Goran Svilanović, vrlo svjesni, što ih je i natjeralo da pokrenu ozbiljnu istragu kako bi se razriješio taj iračko- jugoslavenski čvor.

(Večernji list 29. listopada)

Gospodarstvo

ZBOG NEPLAĆANJA RADNIKA

Zatvor za tisuće poslodavaca

* Za neisplatu plaća ili zapošljavanje na crno od tri mjeseca do tri godine zatvora

Ministrica pravosuđa Ingrid Antičević-Marinović hitno će morati graditi nove zatvore ili narediti da se postojeći zatvorenici pomiluju bude li se primjenjivao izmijenjeni članak Kaznenog zakona koji govori o povredi prava na rad i drugih prava iz rada. Prema prijedlogu toga članka, poslodavcima koji ne isplate plaću, ne plate doprinose, zapošljavaju na crno, ne poštuju zakonom određeno vrijeme za odmor i sva druga prava iz kolektivnih ugovora i pravomoćnih sudskih presuda, spremna se od najmanje tri mjeseca do tri godine zatvora. Procjenjuje se da u Hrvatskoj oko 80.000 radnika mjesečina ne prima plaću, oko 250.000 građana radi na crno, a na tisuće drugih barem jednom prekrši propisana radnička prava!

- I dosad su za povrede radničkih prava bile predviđene kazne zatvora do jedne godine, ali ne postoji nijedan primjer da je poslodavac zbog toga završio u zatvoru barem jedan dan - komentira Dušanka Marinković-Drača, pravna savjetnica u sindikatu EKN.

Problematičan "opravdani razlog"

Ona tvrdi da su svi sindikalni pokušaji kaznenog progona poslodavaca bili neuspješni, a njezino je uvjerenje da će tako biti i ubuduće. Državno je odvjetništvo, naime, takve prijave odbacivalo kao neosnovane.

Načelnik odjela za radne odnose u Državnom inspektoratu Ilija Tadić pozdravlja namjeru predlagača zakona da se pooshtri odgovornost poslodavaca koji krše prava radnika, ali smatra da je u prijedlogu izmjena zakona nepotrebno ubačena odredba po kojoj se može izbjeći zatvorska kazna za neisplatu plaće ako za neisplatu postoji "opravdan razlog".

- Ta je ograda velika opasnost jer se njome otvara prostor za različite izgovore. Smatram da se neisplata plaća ne može pravdati nikakvim razlozima - upozorava Ilija Tadić koji, inače, pozdravlja namjeru Ministarstva pravosuđa da se dodatno istaknu i ojačaju kazne za povredu radničkih prava.

Poslodavci:Što kada i nama kasnije plaćaju

Poslodavci također iskazuju rezerve prema prijedlogu, ali s drugih pozicija.

- Jesmo za to da se ozbiljni propusti ozbiljno sankcioniraju. No, što ako neisplata plaća nije posljedica izostanka dobre volje, već okruženja u kojemu se radi. Kako postupati u situaciji kad poslodavac kasni s plaćom mjesec dana jer mu državni zavod za zdravstveno osiguranje kasni s plaćanjem godinu dana? Treba li zbog toga vlasnik ili direktor tvrtke završiti u zatvoru tri mjeseca? - upozorava glavni ravnatelj HUP-a željko Ivančević, koji smatra da u hrvatskim okolnostima drakonske kazne prema poslodavcima nisu dobro rješenje, ali jednako je loše donositi zakone i tek onda naknadno procjenjivati hoće li se i kako primjenjivati njegove odredbe.

Uz izmjene kaznenog zakona, kazne poslodavcima vrebaju i iz prijedloga novoga zakona o doprinosima. Poslodavac koji do kraja idućeg mjeseca ne uplati doprinose za prethodni riskira novčanu kaznu od 5000 do 50.000 kuna, a doprinosi moraju biti uplaćeni čak i ako se ne isplati plaća. Prisilnu će naplatu morati provesti poslovne banke kod kojih su računali pravnih osoba.

(Večernji list)

Europski Parlament jučer donio rezoluciju za jugoistočnu Europu: Hrvatska bi mogla ostati bez financijske pomoći

ZAGREB - Europski parlament usvojio je jučer rezoluciju o prvom godišnjem izvješću Europske komisije o procesu stabilizacije i pridruživanja u jugoistočnoj Europi, u kojem se Hrvatska poziva na punu suradnju s Haaskim sudom.

Europski parlament "skreće pažnju hrvatskim vlastima na svoje preporuke u drugom paragrafu rezolucije, i poziva ih na punu suradnju s Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene u bivšoj Jugoslaviji (ICTY)", navodi se u tekstu rezolucije, koju je predložio zastupnik "zelenih" u Europskom parlamentu, Nizozemac Joost Lagendijk. U tom se dokumentu podržavaju koraci što ih je poduzela hrvatska Vlada za konkretno poboljšanje odnosa sa susjednim zemljama i ustrajava se na važnosti dogovornog nalaženja rješenja pitanja određivanja granica sa Slovenijom, Srbijom i Crnom Gorom, kao i ratifikaciji sporazuma o graničnim pitanjima s BiH. Također se preporučuje da Hrvatski sabor usvoji što prije ustavni zakon o zaštiti nacionalnih manjina, koji je jedan od preduvjeta povratka izbjeglica.

Europski parlament preporučuje Vijeću ministara i Europskoj komisiji da se "uzdrže od prelaska na iduću fazu procesa stabilizacije i pridruživanja (SAP) i/ili da razmotre mogućnost djelomičnog ili potpunog suspendiranja financijske pomoći bilo kojoj od pet zemalja u slučaju nepodržavanja sljedeća tri politička uvjeta: potpune i učinkovite suradnje s ICTY-jem, učinkovite provedbe politike povratka izbjeglica i aktivne politike protiv organiziranog kriminala, korupcije i krijumčarenja ljudi, droge i oružja. (Večernji list 8. studenog)

Vlada utvrdila proračunsku politiku za 2003. godinu

Petorka za kazneni porez utajivačima prihoda

Premijer Račan dobio je od koalicijskih partnera podršku za uvođenje Zakona o jednokratnom oporezivanju, ali tek nakon dugotrajnih debata. Vladajući se slažu da se pokuša posebnim jednokratnim porezom kazniti utajivače poreza iz sfere pretvorbe i privatizacije, sporta, estrade itd., ali inzistiraju na tome da im stručnjaci pripreme kvalitetan zakonski prijedlog. Jasno je, naime, da je takav zakon dvosjekli mač: s jedne strane javnost bi dobro primila oštrije kažnjavanje onih koji stječu veliku imovinu a izbjegavaju obaveze prema državi, a s druge vlast treba paziti da se u provedbi takvog zakona ne posklizne i ne osramoti.

O tome i drugim temama vezanim za poreznu i proračunsku politiku u idućoj godini u Banskim su dvorima jučer praktički cijeli dan trajali pripremni sastanci užeg kabineta Vlade, petorke, Vladinih koordinacija, te je sama sjednica Vlade, isprva najavljena za 15 sati, počela tek kasno navečer. Uobičajena "sezonska" nervoza oko utvrđivanja proračuna za iduću godinu nije izostala ni ovaj put, a brojke su se usklađivale i mijenjale iz sata u sat. Vlada ipak nije stigla sve obaviti kako je planirano, pa su izmjene Zakona o porezu na dohodak, izmjene Općeg poreznog zakona, kao i Zakon o doprinosima za obavezno osiguranje ostavljeni za današnju redovnu sjednicu. I prijedlog poreznih olakšica, kako se neslužbeno doznaje, pretrpio je dosta promjena.

Žurba oko proračuna i pratećih financijskih zakona s poreznim olakšicama može se pripisati i tome da je Vlada obećala do dolaska Misije MMF-a pripremiti taj najvažniji dokument ekonomske politike za saborsku proceduru. A MMF-ovci su već sedam dana u Zagrebu i čekaju.

MMF je pak još od prošle godine inzistirao na tome da se svi izvanproračunski fondovi, uključujući i one iz kojih se financiraju razvoj i zapošljavanje, te gradnja autocesta, uključe u proračun i transparentno prikažu. Predlagatelji proračuna smatraju da je taj uvjet sada ispunjen. Proračun za iduću godinu, zajedno s otplatama inozemnih kredita i obaveza po državnim obveznicama, trebao bi iznositi 87,9 milijardi kuna. Za otplatu inozemnih zajmova i vrijednosnih papira država će od toga dati oko 7,7 milijardi kuna.

Ministri su još jučer tražili mogućnost za uštede, kako bi više novca dobili znanost i obrazovanje. Ministarstvo europskih integracija dobiva 46 posto veći proračun, gospodarstvo 35 posto, poljoprivredu 20, a pravosuđe 18 posto više nego ove godine. Manje nego dosad imat će MUP i Ministarstvo obrane. Mirovine će nominalno i realno ostati na razini iz ove godine, tvrde predlagatelji proračuna. Iznosi socijalnih davanja neće se mijenjati. Masa plaća iz proračuna porasla bi 1,4 posto. Autori proračunske politike tvrde također da bi individualne plaće mogle rasti više od toga, zbog povećanja neoporezivog dijela plaće, kao i zbog planiranog smanjenja broja zaposlenih u nekim državnim službama.

(Večernji list 31. listopada - 1 studenog)

Svjedoci govore....

ZVEZDANA POLOVINA, NOVINARKA HRVATSKOG RADIA VUKOVAR, PRVI PUT U JAVNOSTI GOVORI O PATNJAMA, HEROJSTVU I OBRANI GRADA NA DUNAVU

Zločini majora Šljivančaninan zbili su se pred očima Cyrusa Vancea

Cyrus Vance je 20. studenog bio u Vukovaru, ali mu Šljivančanin nije dao da pride u dvorište bolnice sve dok muškarci nisu odvezeni prema kasarni, i to ulicom koja je paralelna s onom u kojoj je bio Vance. Mislim da međunarodne organizacije nisu poduzele ništa kako bi spriječile zločine koji su im se događali ispred nosa

Zvezdana Polovina bila je član novinarske ekipe Hrvatskog radija Vukovar, koja je sve do pada grada 18. studenog ustajala "glasom protiv topova". Zajedno sa suprugom Branimirom Polovinom, tehničarem toga radija koji je ubijen na Ovčari 20. studenog 1991. godine, kada je stradao i njihov kolega i vjenčani kum Siniša Glavašević, kao i s Alenkom Mirković, Vesnom Vuković, Josipom Esterajherom i tadašnjim direktorom radija Zdravkom Šeremetom, bila je u gradu za cijelo vrijeme njegove opsade.

Na desetu obljetnicu pada Vukovara Zvezdana Polovina, koja uz osmi-jeh kaže da je unatoč svemu normalna žena, prvi puta javno priča o događajima koji su trajno odredili njezin život, kao i živote njezinih sugrađana. Danas živi u Zagrebu i radi u marketinškoj agenciji "Lowe Lintas Digital".

Kada ste primijetili da se u Vukovaru počinje nešto ozbiljno događati?

Prvi nagovještaj da se opća atmosfera u gradu mijenja doživjela sam na radiju nekoliko mjeseci uoči događaja u Borovu Selu. Naime, počeli su nazivati slušatelji i psovati nas, te tražiti da im puštamo nacionalističke pjesme, čega do tada nije bilo. Nakon ubojstva hrvatskih policajaca u Borovu Selu, ljudi više nisu išli na poznata izletišta u okolici Vukovara. Gradom je zavladao strah. Nekoliko dana nakon tih događaja nije vozio ni lokalni autobus, a kada su linije ponovno uvedene, bile su mnogo rjeđe. Uplašeni pričama da dolaze nove grupe hrvatskih policajaca, žene i djeca iz Borova Sela otišli su u Vojvodinu. Nakon nekoliko dana ipak su se vratili, ali stanovnici Borova Sela u grad više nisu dolazili.

Kakvi su bili komentari u gradu nakon ubojstva hrvatskih policajaca u Borovu Selu? Je li se spekuliralo o tome da je netko iz kukuruza ispalio minobacačke projekte na to selo s većinskim srpskim stanovništvom?

Ljude koje sam poznavala ta su ubojstva užasnula. Gradom su se počele širiti priče koje su pogodovala općoj panici. Dan poslije u Vukovar je došao predsjednik tadašnjeg SIV-a Ante Marković. Branko je išao snimati taj događaj i pričao mi je kako Marković nije uspio posredovati između hrvatskih i srpskih čelnika, koji su se pred njim prepucavali kao da ga i nije bilo. Tada je mnogima postalo jasno da nitko ne može spriječiti događaje koji će uslijediti, a samo dva mjeseca kasnije počeo je minobacački napad na Borovo naselje. Tek kada sam došla u Zagreb, doznala sam za provokacije minobacačkim projektlima iz pravca Osijeka prema Borovu Selu.

Kako je izgledao vaš prosječni radni i životni dan od trenutka kada ste se morali potpuno preseliti u sklonište? Kako ste dolazili do hrane, pića, obavljali higijenske potrebe?

Od 25. kolovoza, kada je bio prvi avionski napad na Vukovar, pa sve do početka rujna još smo povremeno, svakih par dana, mogli odlaziti pješice ili autom našim kućama, okupati se, uzeti čistu odjeću i slično. Najprije smo se smjestili na katu zgrade u ulici Maršala Tita broj 16 u kojoj je bila redakcija Hrvatskog radija Vukovar, gdje smo imali studio iz kojeg smo emitirali. Kada je naša zgrada direktno pogođena, postali smo svjesni razorne snage projektila i preselili se pod stepenište, gdje smo improvizirali studio veličine jedan sa dva metra. Spavali smo na madracima, a u to je vrijeme još bilo hrane. Grad se već organizirao, recimo, zalihe iz NAME su spremjene na sigurno i raspodjeljivane po skloništima.

S oduševljenjem smo dočekivali prijatelje Ivana i Mariju šmit koji su nam znali donijeti svježe pripremljen bosanski lonac, te nas razveseliti svojim pričama. Tada nas još nisu non-stop granatirali, pogotovo ne noću, pa smo večerima znali kartati, čak i zapjevati. Nekako smo održavali i osobnu higijenu, prali se vodom iz plastičnih boca ili vlažnim maramicama. Siniša je bio taj koji je najviše dizao moral, znao je izmisliti cijele priče kako bi nas odbrovoljio. U to smo vrijeme našu nevolju okretali na cmi humor, pa je jedna od tema bila i što ako upadnu četnici. Izmišljali smo prigodna konspirativna imena: Siniša je bio Simo, a Branka smo ionako zvali Brane. Uvježbavali smo za taj slučaj i pjesme, pa se pod stepenicama znalo oriti "Po šumama i gorama" i "Na Kordunu grob do groba". Problem nam je bio WC, mogli smo birati između jednog sigurnog, ali smrdljivog mjesta u zgradi ili ći van, gdje su pucali granate, pa se Josip

Esterajher zezao da ne želi epita f na kojem će pisati "umro kao seronja".

Glavašević mentor

Kako ste obavljali svoj posao i uspijevali slati izvještaje?

Najprije su uglavnom muškarci odlazili van, a žene su do informacija dolazile telefonom. Poslije smo se i mi ponekad uputile do bolnice ili štaba gdje smo dobijale najvažnije informacije. U štabu smo kontaktirali sa zapovjednikom, najprije s Milom Dedakovićem, a onda sa Brankom Borkovićem, koji nam nisu posebno trebali govoriti što smijemo objaviti a što ne, jer smo to i sami znali. Siniša je stvarno imao žicu za taj posao i svima je bio mentor. Tražio je od nas da izvještaje pišemo ponovno i ponovno, sve dok ne bi bio zadovoljan. Izvještaji su, pored činjenica, morali apelirati i na emocije slušatelja i izazvati reakciju političkog vrha. Znao nam je govoriti: "Ako naš izvještaj na Hrvatskom radiju ne bude objavljen prvi u bloku, onda niste ništa napravili". Do 15. listopada emitirali smo veći dio dana, uključivali smo se u program uvijek kada smo imali nešto za reći, ali radi sigurnosti ljudi u gradu nismo mogli opisivati sve što se događalo. Iznosili bismo podatke o napadu, koliko je palo granata, koliko VBR-ova, a težinu situacije opisivali smo nekim općenitijim formulacijama. Tada su nam još dolazili strani novinari, sjećam se da je kolega iz lista "Corriere della sera" najprije bio razočaran slikom Vukovara, očekivao je valjda Varšavu. Međutim, nakon što je u gradu proveo noć i osjetio granatiranje na vlastitoj koži, promijenio je mišljenje. U naš improvizirani studio redovito su navraćali i vojnici koji su htjeli čuti što se događa izvan njihova punkta. Mi smo od njih također saznavali mnoge stvari, recimo, da su se na Sajmištu vodile borbe prsa o prsa. Tada smo shvatili da ćemo se morati preseliti na neko sigurnije mjesto, sugurnije u vukovarskom smislu riječi.

Gdje ste našli novo sklonište?

15. listopada jako je oštećena zgrada u Titovoj 16, u kojoj smo u tom trenutku bili Alenka Mirković, Esterajher, Šeremet i ja. Ljudi koji su bježali sa Sajmišta rekli su nam da je ono pako i da se povlače prema centru grada. I mi smo krenuli pješice prema strogom centru i vidjeli da gori zgrada Radničkog doma, gdje je u mimo doba bio radijski studio. Smjestili smo se u novom skloništu, ustvari, u "Vupikovom" podrumu, pa smo barem što se pića tiče bili mimi. Vodili smo ozbiljan razgovor kako dalje izvještavati, jer je trebalo nanovo organizirati posao i cijeli život. Naime, u "Vupikov" je podrum nakon nekoliko dana stiglo osamdesetak ljudi iz jednog skloništa na Sajmištu, gdje su imali organiziran dnevni raspored, pa ga je trebalo i ovdje uvesti. Dogovorili smo se da Branko i ja radimo za lokalne potrebe i javljamo se u 8, 14 i 20 sati, zbog podrške ljudima koji su na taj način znali da Vukovar nije pao, a drugi su izvještaje slali u ostali dio zemlje i svijet. Hranu su nam jedno vrijeme dovozili u velikim tvorničkim kazanima, a kuhala se u "Borovo Commercu". Ovdje higijene nije bilo, mislim da sam samo jednom imala litru vode u kojoj sam se trebala cijela oprati. Bili smo prljavi, ali to nam je postalo normalno, kosa nam se učvrstila od žbuke koja je padala po nama. Plastična kanta u dnu podruma služila nam je kao WC, a vode je bilo tu i tamo iz jedne dvorišne cisteme. Na kraju smo vodu za piće morali cijediti kroz gazu, jer su u njoj plivali punoglavci. Sjećam se također kako su jedne noći, kada nisu padale granate, grozdovi svjetlećih raketa osvijetlili konture srušenoga Vukovara, a avetinsku je tišinu prekinulo jako ozvučenje, usmjereno prema gradu, s kojeg su treštale pjesme "Tko to kaže,



Gosp. Branko Polovina, snimatelj vukovarske radiopostaje, ubijen na Ovčari 1991. godine



Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

IZA ZAVJESA DEMOKRACIJE

Želimo li se i dalje skrivati iza zavjese takozvane demorakcije "različitosti mišljenja" i piti otrov, ili zlu reći - dosta!? Hoće li u hrvatskom narodu i državi pobijediti katolička savjest i istina?

PROTIV CRKVE I BOGA

Pod naslovom "Biskupi teško uvrijeđeni" Večernji list od 31.X. i 1.XI. prenio je prosvjed tiskovnog ureda Hrvatske biskupske konferencije s oštrim odgovorom "Nacionalu" na članak "Vatikan spasio Božanića". U tom prosvjedu između ostaloga stoji: "U napisu je iznesen cijeli niz konstrukcija i posve proizvoljnih zaključaka koji nemaju nikakvog stvarnog temelja. Novinar u maniri propagandista koji radi po nanudžbi posve izmišlja i izvrće činjenice, te stvara i sugerira zaključke kojima u slabo informiranih čitatelja želi izazvati zabunu o podjeli hrvatskoga episkopata i tobožnjeg neslaganja Svete Stole s njegovim djelovanjem u cjelini. Ne ulazeći u zadnje namjere takvih napisa, radi istine potrebno je reći kako glavne teze toga novinara, kao i čitava konstrukcija napisa, predstavljaju sramotu za istinsko novinarstvo te granice s krivičnom odgovornošću za iznošenje objeda i notornih neistina. Sve što je izneseno, uključujući i naslove i međunaslove, uvreda je Katoličkoj crkvi i pokazatelj žalosnog stanja u jednome dijelu hrvatskoga tiska. Uvreda se nanese kako pojedinim nadbiskupima i biskupima, čija se imena u tekstu spominju, tako i Crkvi u cjelini, što pokazuje žalosnu činjenicu kako se odgovornost za javnu riječ u nas posve utopila u vrtlozima mutnih i zakulisnih igara." Tu "sramotu za istinsko novinarstvo" istaknuo je i vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac, u svojoj homiliji 2.studenog na sv. misi za pokojne hrvatske branitelje u crkvi Sv. Marka u Zagrebu. Po tom pitanju, biskup Jezerinac je i dodao: "To je vrlo znakoviti pokazatelj žalosnog stanja u jednom dijelu hrvatskih medija (...) Ta je djelatnost posljedica mraka u srcima onih koji nemaju u sebi milosno svjetlo Božje vječnosti. To je znak žalosna gubitka osjećaja ne samo za kršćansku perspektivu budućnosti, nego i za svaki ljudski optimizam."

Književnost i novinarstvo dva su najvažnija prosvjetiteljska i odgojna čimbenika za budućnost i opstanak svakog naroda. A posebno malog naroda, poput hrvatskog. Na toj činjenici temelji se i sadržaj kontraverzne knjižice 'Protokoli Sionskih mudraca' (Croatiaprojekt 1996.), koja nije samo puka fantazija već prema riječi nakladnika priručnik "političkih tehnika i metoda, koje su ne samo aktualne, nego i prisutne u svakidašnjem političkom životu". U njoj je primjerice jasan opis kako treba napadati vjeru i katoličku crkvu. Upravo tako, kako se već godinama to čini u Hrvatskoj, na što sada najoštrije reagiraju hrvatski biskupi. 'Srušiti vjeru u Boga' (str. 59) naslov je ispod kojeg stoji naputak: "Treba priznati da bi sloboda mogla biti nepovrediva i trajna, kada bi počivala na načelima vjere u Boga (...) Narod koji bi živio u takovoj vjeri, mimo i skromno, nalazio bi se pod zaštitom župa, potčinjen božanskim pravilima, koja određuju njegovu sudbinu na zemlji. Stoga mi moramo potkopavati vjeru, iščupati iz duše svaku pomisao na Boga i na dušu, te je nadoknaditi matematičkim formulama, pohlepama i materijalnim interesima."

A kakva je pri tom uloga tiska i medija? I na to postoji odgovor u 'Protokolima Sionskih mudraca'. Pod naslovom 'Uloga tiska' (str. 69), oni koji žele prigrabiti svjetsku kontrolu i moć, ponučuju: "Moderne vlade imaju u rukama zamjenu silu, koja stvara struje ideja u narodu. Ta je sila štampa. (...) da izaziva i podržava nezadovoljstvo. Ona u sebi utjelovljuje pobjedu slobode ogovaranja; ali nitko osim nas ne zna organizirati ovu silu i iz nje izvući korist. S njenom pomoći mi smo stekli naš utjecaj." A o metodama govori sam naslov - 'Naše načelo jest sila i licemjerje' (str. 41) i tu se nastavlja: "Sila mora biti načelo, lukavstvo i licemjerje, pravilo svake vlade, koja se neće odreći svoje vlasti pred novom silom." I kako se sve to ostvaruje stoji pod naslovom 'Korupcija javnog mijenja' (str. 74): "Da bi smo pridobili javno mijenje, trebamo ga zaplesti i sa svih strana nabacati toliko proturječnih mišljenja, da se neupućeni izgube u tom labirintu i zaključke kako je bolje ne imati političko mišljenje, da javnost ne smije poznavati politička pitanja u njihovom pravom svjetlu, te da to spada onome koji upravlja. Drugo je sredstvo da uspijemo vladati je da umnožimo običaje, navike, strasti, pučke navade, tako da nitko ne može ništa razmisliti u ovoj zbrci i da napokon ljudi, videći sve u drugom svjetlu, a dajući svernu osobno tumačenje, dođu do toga da se međusobno ne razumiju. Suprotnost mišljenja najuspješnije stvara nespozrazum i mržnju. Ovim sredstvom mi ćemo posijati neslogu u svim strankama, razdvojiti ćemo sve složne snage, koje nas neće slušati i podvrići nam se i obvezvrijediti ćemo svaku osobnu inicijativu koja bi nam mogla omesti posao."

Doista nema razlike između onoga što stoji u tom političkom priručniku i stvarnim događajima koji se već godinama ostvaruju u Hrvatskoj.

EU LICEMJERJE

Nedavno u 'Dormu i svijetu'(4.VII.), glasilo Hrvatskog informativnog centra, pod naslovom 'Gazele, lavovi i hijene u hrvatskoj zbilji', potvrđuje se kako je nagli razvoj svih vrsta komunikacija - pogotovo onih elektroničkih - učinio svijet globalnim selom, ali isto tako i podložnim najgorim vrstama manipulacija i najžešćem ispiranju mozga što ga je čovječanstvo do sada upamtilo. Bogati žele postati ne samo manipulatorima javnog mnijenja i ljudskih sudbina, nego žele postati i vlasnici nacionalnih imovina, a većinu svjetskog pučanstva žele pretvoriti u obespravljen radnu snagu u njihovim zemljama. Hrvatska se nalazi na važnom geostrateškom i geopolitičkom položaju i pod velikim je udarom svjetskih globalizatora. Da bi Hrvati bar djelomično razumjeli što se među nama i oko nas događa, moraju biti svjesni sila koje djeluju u tom dijelu svijeta u kojem je locirana Hrvatska i pratiti njihove aktivnosti. U tekstu piše kako ništa od onoga što se danas događa nije neka velika svjetska tajna. Malo je akcija u kojima sudjeluju isključivo agenti, špijuni i kontraobavještajci. Većina današnjih aktivnosti obavlja se putem raznih udruga, nevladinih organizacija i savjetovališta koji u većini slučajeva uopće ne skrivaju svoje namjere, jer ih pravdaju demokratskim interesom. Stoji činjenica da je taj "interes" često sasvim protivnan interesu naroda u čijem dvorištu se te aktivnosti provode. To je od sekundarnog značaja, jer zašto bi bio važniji interes nekog malog naroda od "viših globalnih interesa"? - zaključuje autor tog teksta.

Važno je prvenstveno u tom narodu pronaći prave suradnike koji će to moći i htjeti razumjeti, a onda im dati ogromna financijska sredstva i medije preko kojih će "demokratskim putem" osvojiti vlast. Nakon toga će se zacrtani ciljevi ostvarivati "demokratski i transparentno". Primjer takvih zbivanja su države Južne Amerike, Afrike, Azije i tranzicijske zemlje istočne Europe koje su tek izašle iz komunizma.

U tim zemljama nastoji se uvesti doktrina determiniranog kaosa koja se sastoji u tome da se u jednom društvu stvori što više različitih struja koje nisu u stanju polučiti ništa pozitivnoga. Za to se vrijeme manipulacijama izvana postižu željeni rezultati. Zagovornici i sponzori determiniranog kaosa u pravilu nastoje spojiti što više posve različitih skupina, kako bi uništili onu jednu dominantnu struju, koja bi po svim demokratskim normama trebala upravljati državom. Tako stavljaju omču oko vrata narodu kojem su navodno priskočili u "pomoć". Članak završava cijelim nizom internet adresa na kojima se mogu potvrditi ove misli i zaključci.

Da se stvari u Hrvatskoj odvijaju doista tako, piše sada već i režimski tisak, kao napr. 'Novi list' od 7. studenog gdje pod naslovom 'EU je preuzeo Hrvatsku, ali ne da u EU' doslovno stoji: "Više nego surovo jasan je preokret bio Jacques Wünnenburger, šef izaslanstva Europske unije u Zagrebu: na dulji i neodređeni rok u Bruxellesu nitko ne računa na Republiku Hrvatsku kao novu članicu Unije. Na skorom summitu EU-a, reče, o proširenju na istok nitko neće ni spomenuti ni jednu zemlju sa zapadnog Balkana (kako zovu nasljednice SFRJ bez Slovenije plus Albaniju). Stoga bez imalo diplomatske šminke preporučuje Račanovoj vladi da i ne upućuje u Bruxelles molbu za primanje u EU, jer će biti - zamrznuta." Treba pri tom istaknuti istinu koja stoji u tom istom članku: "Dok je još 1990., koja je po nizu ekonomskih, a ne samo političkih pokazatelja u Hrvatskoj bila vrlo krizna, svu svoju imovinu ova zemlja imala u svojem posjedu, te u široj skupini zemalja iz srednje, istočne i južne Europe bila najbliža kriterijima za integriranje u EU, danas je - velikom zaslugom te iste velikoeuropske politike (embargo na izvoz oružja u Hrvatsku u godinama srbijanske agresije, tihe i otvorene sankcije u godinama poslijeratne obnove, učenje na temelju nametnutog sporazuma u Daytonu koje sežu do danas) - sve bliža razorenoj BiH i Srbiji i ostalima iz jugoistočne Europe." I na kraju 'Novi list' zaključuje: "Kako su to novo stanje na preokretu našim znanstvenom skupu o ekonomskoj politici sažeto opisali dr. Gordan Družić, dr. Guste Santini te dr. Ivo Sever, Hrvatska u 2003. godinu ulazi veličinom BDP-a manjom deset posto nego prije 13 godina, stopom nezaposlenosti od 22 posto (1990. je bila 8,9 posto), više nego dvostruko većim uvozom od izvoza robe, vanjskim dugom od gotovo 14 milijardi dolara, kamatama na vanjski dug koje će dogodine progutati očekivani rast BDP-a od tri posto,

Preporučujemo vam nove knjige:

Hrvatska čitanka ("Croatian reader")

Pred kratko vrijeme pisali smo u Iskri o novoizšloj knjizi dvoje poznatih autora iz naše zajednice, dr. Grubišića i mlade Anite Mikulić-Kovačević. Ovo dvoje ljudi, stručnjaka u svom poslu, više puta su se istakli na naučnom polju, u obradi hrvatskog jezika, kao i tema iz hrvatske povijesti, posebno one književne, no ovo najnovije djelo "Hrvatsku čitanku", dočekujemo s velikom dobrodošlicom.

Do sada smo imali raznih čitanaka, koje su obilovale izvršnim tekstovima, djelima raznih pisaca, i svaka od tih izvršavala je uglavnom svoju zadaću. I svaka od njih, makar bila izvanredno bogata, nije imala ono što nama Hrvatima koji živimo izvan domovine treba, posebno nama koji živimo u engleskom govornom području: hrvatske tekstove i usporedne prijevode tih tekstova. Nažalost, htjeli mi to priznati ili ne, mnogo nas bolje čita engleski, a da ne spominjemo našu drugu generaciju, koja s vrijednim iznimkama, uglavnom vrlo slabo čita hrvatski. Mi se nažalost, moramo suočiti s tom činjenicom, i našim mladima, ali i onima koji polako stare, i moramo dati nekakav način upoznavanja naše izvanredne literature, i ova dva autora ovom knjigom započeli su taj vrlo vrijedan rad.

Čitanka je podijeljena na šest djelova: Kraći prozni tekstovi/ Pjesme/ Narodna književnost/ Drame/ Kratke priče/ Rječnik. Svaki od tih dijelova ima nekoliko tekstova, koji su usporedo predstavljani čitateljima na hrvatskom, i onda engleskom jeziku, koji je dobar. Treba svakako spomenuti prevoditelje tekstova. Uz autore, prevoditelji su bili mladi studenti sa Waterloo Sveučilišta, koji su svoje naučeno znanje upotrijebili za ovu izvanredno vrijednu knjigu. Neki od njih, kao na pr. mlada Katia Grubišić imala samo 24 godine, a recimo izvršno je prevela "Mojsije" od Silvija Strahimira Kranjčevića.

Izbor tekstova je dobar, tako su čitatelju predstavljeni razni hrvatski pisci kao recimo Majer, Kozarac, Šegedin, Kranjčević, Ujević, Mihalić itd. U "Hrvatskoj čitanci" (Croatian reader), (246 str.) birani su tekstovi iz hrvatske književnosti, i zastupljeni su razni autori, od onih vrlo poznatih, do nekih koje rijetko tko zna. Podjela na razne kategorije, od kraćih proznih tekstova do rječnika izvanredna je ideja, jer se time predstavlja čitateljima velika lep-eza raznih djela, a rječnik, tako nužan svakome od nas, za bolje poznavanje čak i svog materinjeg jezika, izvršna je zamisao.

Iz sveg srca pozdravljam ovu knjigu, jer zaista nam je bila nužna, dapače, mislim da autori, koji su svjesni koliko su ovakove knjige važne za nas ovdje, čak i kasne s tom knjigom. No, moram dodati, kako je žalosno da je ova knjiga tiskana SAMO u 100 komada i time će rijetko tko od vas uspjeti dobiti ovu knjigu, te Vam poručujem da se svakako predbilježite autorima za novo izdanje, koje bi moglo doći vrlo skoro. Očito je kako je kod nas Hrvata teško naći novac za ovakove projekte, koji su tako važni za svakog od nas, dok za neke druge stvari, tako nebitne, novaca uvijek ima. Autori knjige su isto tako, nažalost, možda i sami malo pogriješili što nisu zatražili neku pomoć (bar mene nitko nije ništa pitao), jer za ovakove projekte nova-ca MORA biti.

Hvala autorima knjige "Hrvatska čitanka" dr. Vinku Grubišiću i Aniti Mikulić-Kovačević, kao i svima drugima koji su bili uključeni u ovaj projekt. Nadam se, isto tako, da je ovo samo prva knjiga u nizu novih izdanja, gdje ćemo moći susresti draga nam hrvatske autore kao što su na pr. Weisner, Vidrić, Arnold, Cesarec, Domjanić, Galović, Kaštelan, Nazor itd. Želite li naručiti ovu izvršnu knjigu (a ja Vam je zaista preporučujem), molim Vas obratite se na gđu. Mrs. Anita Mikulić-Kovačević, tel. (905) 278-3928.

Za kraj, predstavljamo vam par djela iz "Hrvatske čitanke":

Vjekoslav Majer:

TETA MINA KOD NAS NA OBJEDU

Četvrtak, 9. svibnja 1935.

Danas je opet teta Mina bila kod nas na objedu, pa su se tata, mama i teta Mina jako posvađali. Teta Mina je rekla: Kakav je to danas grašak. Tako je tvrd da me je u želucu počelo tištiti.

Tata je rekao: Draga moja, kad ti pojedesh četiri tanjura, mora te tištiti. Mama se tako naglo nasmijala da joj je iz usta izletjelo jelo na sve strane. Teta Mina je uvrijeđeno rekla: Ako vam suviše pojedem, nemojte me zvati na objed.

Tata nije ništa rekao, već je stao prstima bubnjati po stolu.

Mama je rekla tati: Još si valjda od jučer pijan.

Teta Mina je rekla: Pa ako me koljete, ovaj grašak je pretvrd, dajte

mi sad malo rakije, inače ću cijelo popodne imati sa želucom posla.

Tata je pošao do ormara, donio rakiju i bez riječi natočio teti Mini.

Mama je pogledala bocu i rekla: Pa već je skoro pri kraju. To je brzo išlo.

Teta Mina je sva pocrvenjela i rekla: Ja ovaj tjedan uopće nisam kod vas pila rakije. Vidim da sam vam na putu. Ja idem -- i ustala je.

Mama je rekla: Nisam ja radi rakije mislila na tebe, već na njega. Što se odmah uzrujavaš. Pa nisi ti nikakva grofica. Valjda još smije čovjek u svojoj kući što reći! Vidi ti nje.

Teta je rekla: Ti si već kod kuće imala najdulji jezik. To ti je mama uvijek govorila.

Tata je planuo: Ja ne dam svoje žene vrijeđati. Mnogo nije vrijedna, ali vrijeđati je nedam.

Mama je zaviknula: Da nisi tako bezobrazna, ne bi bio tvoj muž od tebe otišao.

Taeta je brzo stavila svoj šešir na glavu, a onda je prstom prošla po ormaru i metnuvši prst mami pod nos rekla: Gledaj kako je pun prašine. Kad si zadnji put spremala pošteno? Po tome vidiš koliko vri-

jediš. I brzo je otišla van.

Mama je viknula za njom: Sretan put.

A tata je vikao: Da nisi žena, rastrgao bih te na komade. Teško se savladavam.

Meni se jako svidjela ta svađa i ja sam počeo zviždati u prste i glasno lupati nogama. Bilo je jako veselo.

Kad je teta za sobom zalupila vratima, rekao je tata: Bar će biti mira. Ionako sve odnese do čega dođe.

Mama je rekla: Ne boj se ti. Za dan-dva je ona opet tu. Nje se ne možeš tako lako otresti.

Vjekoslav Majer (1900-1975), hrvatski književnik; pisao poeziju, romane i feljtone; jednostavnim izrazom obrađivao zagrebačku periferiju. Romani: Pepić u vremenu i prostoru; Život puža; Dnevnik Očenašeka.

VOZILA SE PO MORU GALIJA

(Narodna pjesma iz Slavonije)

Vozila se po moru galija,

U njoj sjedi okovan delija,

Na ruci mu siv zelen sokole,

U kljunu mu dva zma bisera.

Gledala ga sa grada divojka;

Al govori okovan delija:

"Što me gledaš, sa grada divojko?

Okovan sam, ljubit te ne mogu,

Oženjen sam, uzet te ne mogu."

Al govori sa grada divojka:

"Ja ne gledam da ti mene ljubiš,

Nit te gledam da me mladu uzmeš,

Već te gledam da te nešto pitam:

Čim ti svoje sokole hraniš,

Čim ih hraniš, čim li ih napajaš?"

Al govori okovan delija:

"Ne pitaj me, sa grada divojko!

Biser trunim, sokolove hranim,

Suze ronim, sokolove pojim!"

(Iz knjige: Vinko Grubišić & Anita Mikulić-Kovačević "Hrvatska čitanka - Croatian Reader", HIC, Zagreb, 2002)

I još jednom, svakako nabavite ovu čitanku, kako bi i Vi i Vaši kanadski prijatelji mogli uživati u lijepoj hrvatskoj književnosti. I kako rekoh u samom početku, nadamo se da je ovo samo prva knjiga u nizu koji dolazi. Hrvatska književnost je posebna, i kao takvu trebamo je predstaviti svijetu, posebno Kanadi u kojoj nas nažalost ne znaju po lijepoj književnosti, već samo po ratovima. Promijenimo tu činjenicu ovakovim knjigama.

Valentina

Ivana Brlić-Mažuranić: ŠUMA STRIBOROVA (2. dio)

Kako je plamen iznenada prsnuo uvis, a vrata udarila o vratnicu, onako se uplašila snaha i od straha sjela na zemlju kao vreća. Rastepe joj se kolač u rukama, raspadnu joj se kose i češljevi, bulji oči i viče od jada:

- "Što je ovo bilo, nesrećo stara?"
- "Vjetar podigao plamen, kad si otvorila vrata", - reče baka i mudro se drži.

- "A što je ono u pepelu?" - opet će snaha, jer je iz pepela virila crvena peta opančića Malika Tintilinića.

- "Ono je žeravica", - odvrća baka.

Ali snaha ne vjeruje, nego ustane onako raspletena i ide da vidi iz bližega što je na ognjištu. Prikućila se licem do pepela, ali se Malik Tintilinić hitro baci nožicom i kvrcne petom snahu po nosu. Viče snaha kao da se u moru topi, sva je garava po licu, a pepeo joj posuo raščupane kose.

- "Što je ovo, nesrećo stara?" - pišti snaha.

- "Poprskao te kesten iz žeravice", - odvrća baka, a Malik Tintilinić u pepelu puca od smijeha.

Kad je snaha otišla da se umije, pokaže baka Maliku Tintiliniću, gdje je u komori snaha nasadila kokoš, da bude malih pilića za Božić. Još iste noći donese Malik svračjih jaja i podmetne ih pod kokoš umjesto kokošnjih. III.

Zapovjedila snaha baki, da dobro pazi na kokoš, pa kad se izlegu pilići, neka joj javi. Pozvat će snaha čitavo selo, da vidi, kako ona ima pilića za Božić, kad ih nitko nema.

Došlo vrijeme, izlegli se svračići. Javi baka snahi, da su pilići izašli, a snaha pozove selo. Došle kume i susjede, malo i veliko, a bio tamo i sin bakin. Snaha zapovjedi baki, da donese gnijezdo u trijem.

Donese baka gnijezdo, podigoše kokoš, a ono u gnijezdu nešto zakriješti: iskočiše goli svračići, pa skok! skok! po trijemu.

Kada snaha-guja opazila ovako iznenada svračiče, prevari se, polakomi se u njoj zmijina čud, poletje snaha po trijemu za svračićima i isplazi za njima svoj tanki i šiljasti jezik kao u šumi.

Vrisnuše i prekrstiše se kume i susjede, te povedoše svoju djecu kući, jer upознаše, da je ono zaista šumska guja.

Majka pak radosno pođe do sina govoreći:

- "Otpremi je, sine, otkud si je doveo, sad si na svoje oči vidio, koga u kući hraniš." - I mati htjede da ogrih sinka.

Ali sin je bio baš posve budalast čovjek, pa se još više usprkosio i suprot sela i suprot majke i suprot istih svojih očiju: Neće da sudi ženi-guji nego još vikne na majku:

- "Otkud tebi svračići u to doba, vještice stara? Nosi mi se iz kuće!"

E, sad je mati vidjela, da pomoći nema. Zacvili kao ljuta godina i samo umoli, da je bar ne tjera iz kuće, dok je dan, da ne vidi selo, kakvog je sina othranila.

Sin privoli, da mati ostane do večera još u kući.

Kad je došla večer, uze baka u torbu nešto kruha i nešto onih luči, što joj ih je dalo ubogo djevojče. A onda ode kukajući iz kuće sinove.

Čim je mati prešla preko praga, utrne se vatra na ognjištu i pade raspelo sa stijene. Ostadoše sin i snaha u mračnoj izbi - i sada sin osjeti, kako je počinio veliku grehotu na majci, i pokaje se jako. Ali ne smije da ženi o tom govori, jer je plašljiv, nego joj kaže:

- "Hajdemo za materom, da vidimo, kako će poginuti od studeni."

Skoči veselo zlorada snaha, nađe im kožuhe, obukoše se i odoše iz daleka za staricom.

A baka žalosna ide po snijegu, u po noći, preko polja. Kad je došla na jedno veliko stnište, uhvati je takva studen, da nije mogla dalje. Zato izvadi iz torbe one luči, razgme snijeg i potpali vatru, da se malo ugrije.

Jedva se luči rasplamsa, ali ono čudo! Eto iz njih izlaze Domaći, upravo kao da je na kućnom ognjištu!

Iskakuju iz vatre sve uokolo u snijeg, a za njime iskre frcaju na sve strane u tamnu noć.

Milo je baki, gotovo bi proplakala od milinja, što je ne ostaviše samu na putu. A oni se kupe oko nje, smiju se i zvižde.

- "Božja braćo", - reče baka, - "nije meni do radosti, nego mi hajde pomozite u nesreći."

Pripovjedi baka Domaćima, kako se budalasti sin još više pozlobio na nju, otkad se i on i selo uvjerilo, da je u snahu zaista gujin jezik.

- "Izagnao me, a vi pomozite, ako znate."

Malo šute Domaći, malo tepu snijeg s opančića i ne znaju baki savjeta. Ali onda Malik Tintilinić reče: - "Hajdemo do Stribora, starješine našega. On svačemu savjeta znade."

I odmah se Malik popne na glogov grm, zviznu u prste, a ono iz mraka preko tišina dokasa k njima jelen i dvanaest vjeverica.

Posadiše baku na jelena, a Domaći posjedaše na vjeverice i podoše put šume Striborove.

Jašu oni kroz noć - na jelenu rogovi i paroščići, a na svakom paroščiću zvjezdica. Sjaji se jelen i kazuje put, a za njim juri dvanaest vjeverica, a u svake vjeverice dva oka kao dva draga kamena. Jure oni i žure, a za njima izdaleka trči snaha i sin, sve im nestaje sape.

Tako stigoše do šume Striborove, i ponese jelen baku kroz šumu.

Spozna snaha sve u mraku, da je ovo šuma Striborova, gdje je ona već jednom radi grijeha ukleta bila, ali od velike zlobe ne može se ni sjetiti svojih novih grijeha, ni pobožati se za njih, nego se još više raduje govoreći: "Propast će neuka baka u ovoj šumi sred tolikih čarolija" - i poletje još brže za jelenom.

Donese dakle jelen baku pred Stribora. Stribor pak bijaše šumski starješina. Sjedio je sred šume, u dudu tako velikom, da je u njem bilo sedam zlatnih dvorova i osmo selo, srebrom ogradicom ogradenom. Pred najljepšim dvorom sjedi Stribor na stolici, u crvenoj kabanici.

- "Pomozi baki, propala je od snaje-guje", - rekoše Domaći Striboru, kad mu se bijahu poklonili i oni i baka. Pripovjede oni sve, kako je bilo. A snaha i sin došuljali se do duba, pa kroz crvotoč gledaju i slušaju što će biti.

Kad su Domaći svršili svoju pripovijest, reče Stribor baki:

- "Ne boj se, starice! Ostavi snahu, neka živi u zlobi, dok je zloba ne dovede opet onamo, otkuda se prerano oslobodila. A tebi ću lako pomoći. Gledaj tamo ono selo, srebrom ogradenom!"

Pogleda baka, a ono njezino rodno selo, u kojemu je mladovala, a u selu proštenje i veselje. Zvona zvone, gusle gude, zastave se viju, a pjesme podcikuju.

- "Uniđi kroz ogradicu, pljesni rukama i pomladit ćeš se odmah. Ostat ćeš u selu svome, da mladuješ i da se raduješ, kao pred pedesetak godina!" - reče Stribor.

Razveseli se baka kao nikada, poletje odmah do ogradice, uhvatila se već rukom za srebma vratašca, ali se uto još nečega sjetila, pa upita Stribora:

- "A što će biti od mog sina?"

- "Ne budali, bako!" - odgovori Stribor, - "otkud bi ti za svoga sina znala? On će ostati u ovom vremenu, a ti ćeš se vratiti u mladost svoju! Ni znati nećeš za kakvog sina!"

Kad je baka ovo čula, zamisli se teško. A onda se polako vrati od ogradice, dođe natrag pred Stribora, nakloni se duboko i reče:

- "Hvala ti, dobri gospodaru, na svemu dobru, što mi ga daješ. Ali ja volim ostati u svojoj nesreći, a znati, da inam sina, negoli da mi dadeš sve blago i sve dobro ovoga svijeta, a da moram zaboraviti na sina!"

Kad je baka ovo izrekla, strahovito jeknu cijela dubrava, presta-doše čari u šumi Striborovoj, jer je baki bila draža njezina nevolja, nego sva sreća ovog svijeta.

Zanjiše se čitava šuma, provali se zemlja, propade u zemlju ogromni dub sa dvorovima i sa selom srebrom ogradenim, nestade Stribora i Domaćih, - ciknu snaha iza duba, pretvori se u guju - uteče u rupu - a majka i sin nadoše se nasred šume sami, jedno uz drugo.

Pade sin pred majku na koljena, ljubi joj skute i rukave, a onda je podiže na svoje ruke i nosi kući, kuda sretno do zore stigoše.

Moli sin Boga i majku, da mu oproste. Bog mu oprosti, a majka mu nije ni zamjerila bila.

Momak se poslije vjenčao s onim ubogim i milim djevojčetom, što im bijaše dovela Domaće u kuću. Još i sad sretno žive svi zajedno, pak im Malik Tintilinić u zimnje večeri rado na ognjište dohodi.

(Iz zbirke "Priče iz davnine)

Ivana Brlić-Mažuranić, romanopisac, novelist
(Ogulin, 18. travnja 1874. - Zagreb, 21. rujna 1938.)



Miholjac

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002.

gotovo cjelokupnim bankarskim i financijskim sustavom u vlasti stranaca, te općim poreznim opterećenjem koje je jedno od najvećih u Europi od Atlantika do Urala. Od 1996. do 2002. stranci su u preuzimanje Hrvatske uložili 6,3 milijarde dolara, ali je - unatoč dodatnom zaduživanju zemlje na Zapadu u visini od gotovo šest milijardi, bruto-proizvod povećan samo za 400 milijuna dolara, a nezaposlenost udvostručena!"

Prevaga ovih katastrofičnih rezultata ostvarena je u posljednje tri godine i treba ih analizirati kao događaje za koje je posebno zaslužna sadašnja SDP-ova koaliciona vlast. Trogodišnje zamagljivanje o nasljeđenom stanju, poluistinita je obmana, dok su u stvari zbivanja u Hrvatskoj i sva dramaturgija oko uključivanja Hrvatske u Europu, iako se Hrvatska od uvijek kulturološki i zemljopisno nalazila u Europi, ustvari dio igre izvršavanja zadataka za svjetske moćnike. Uglavnom, sve je svedeno na medijske poluistine, laži i zločudno podvaljivanje, čmo prikazivanje hrvatske budućnosti ako ustegen-emo suradnju s MMF-om, Bruxellesom i Haagom. Stalno se promišljeno širi sve veće malodušje u narodu. Svjesno se želi, nakon pada predhodne vlasti koju se neprestano okrivljavalo za sve moguće i nemoguće pljačke i lopovlke (po sistemu 'držite lopove!'), uništiti spoznanje o ispravnosti i bravuroznosti Domovinskog rata, sve do potpunog sloma hrvatskog dostojanstva, samostojnosti i nacionalne države. Uz stalnu pomoć iz Haaga, nametanjem non-stop krivice hrvatskim generalima - Domazet sigurno nije i posljednji(!) - činiti će se to i dalje. Zato, jer je hrvatska pobjeda nad jačim agresornom simbol i pokazatelj velikih kvaliteta, hrabrosti i organizatorskih mogućnosti hrvatskog čovjeka i dokaz kako se može samostalno preživjeti, prebroditi sve nedaće i opstati pod uvjetom skoge, domoljubnog vodstva i vjere u Boga. U to srozavanje blistave hrvatske pobjede i ugleda, upregnuti su svi tzv. "neovisni mediji", sve javne ankete i analize, do totalne impregnacije mišljenja javnog mijenja.

KORUPCIJA RAZLIČITOSTI MIŠLJENJA

Medijske i političke trik-podvale postale su tako omiljene, poput predsjed-nikovih viceva i poziva narodu na ispijanje 'kavice'. Ti gorki vicevi i pri-mamljive 'šalice kave' služe podilaženju, zloradosti i šetnom ispiranju mozga. Podvaljivački odnos postao je inercija 'društva od kavica', malih-velikih mis-litelja i pisaca uz 'šalicu kave', koji se nadahnjuju na prepričavanju otrova, namućenog i posijanog zloduhom žutog tiska. Ta industrija traća, poluistina i laži, bez znanstvenih i objektivnih analiza, već godinama po uočenoj "pučkoj navadi" iz 'Protokola Sionskih mudraca', vrlo uspješno mentalno razara Hrvatsku i ubire plodove na modelu "korupcije javnog mijenja". Pokušaj kri-tiziranja takovog mentaliteta, prokomunističkog načina razmišljanja i istupa, često se brani kako treba primjeniti "pravo na različitost mišljenja". Zato se u tzv. "objektivnom" tisku pojavljuju paralelne kolumne dobra i zla. Jedan mi čitatelj piše i logično zaključuje: "Kritica, kako je dobro čuti različita mišljenja, vrijedi samo onda kada nam stvari nisu jasne i kada ne znamo na koju bi se

Vijesti is BiH

Nacionalne stranke tvrde da se u BiH događa izborna prijevara

SARAJEVO, 18. listopada (Od Vjesnikova dopisnika) - S približavanjem trenutka kada će Izorno povjerenstvo Bosne i Hercegovine objaviti službene rezultate izbora održanih 5. listopada, sve je jasnije da će način raspodjele zastupničkih mandata izazvati novu političku krizu u toj zemlji. Razlog je tumačenje Izbornoga zakona na kojem ustraje Izorno povjerenstvo, a prema kojem u raspodjeli tzv. kompenzacijskih mandata mogu sudjelovati i one stranke koje nisu prošle izborni prag od tri posto. Iako je Izborni zakon prilično jasan i u članku 9.6 kaže da samo stranke koje su prošle spomenuti prag mogu sudjelovati u raspodjeli mandata, još 12. travnja ove godine Izorno povjerenstvo je priopćilo da se taj članak ne odnosi na kompenzacijske mandate.

Nairne, ako se zanemari spoma odredba o neprimjeni izbornog praga na kompenzacijske mandate, događa se paradoksalna situacija da stranke s iznimno malim postotkom osvojenih glasova birača dobivaju mjesta u parlamentu. To je posljedica zamišljenog izračuna u kojem se glasovi što ih je neka stranka osvojila na izborima dijele s tzv. količnicima, a u toj izbornoj matemati-ci sudjeluju i stranke koje nisu prošle izborni prag i ti količnici im ipak osiguravaju mandate.

U situaciji kada postoji izborni prag, sustav količnika je logičan, no bez izbornoga praga on dovodi do toga da stranke redom dobivaju mandate, uključujući i one s iznimno malim brojem glasova, što se i dogodilo na prošlim izborima u BiH, a sad se ponavlja.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002

stranu opredijelili. Ako smo sposobni razlikovati dan od noći, nije nam potreban nitko tko će reći što je dobro a što loše, samo zato da bi se čula i "druga mišljenja". Uostalom naša kršćanska etika kaže da se ne može u isto vrijeme služiti i Bogu i Sotoni. Ako volimo dobro, neminovno je da ne volimo zlo. Iako ima i onih koji vole zlo, pa bi se eto trebalo čuti i njihovo mišljenje. Zar treba tim zlojupcima zato ustupiti i govornicu?" - pita se na kraju taj čitatelj. A uredništva tiskovnih glasila, oštre i argumentirane prosvjede javnosti, uglavnom ne žele objaviti. U Hrvatskoj se pri tom, gotovo svi zaklinju u domoljublje i velika većina se smatra katolicima(!), a grijeh sebičnosti, zloradosti i taštine, ustvari je rastročio nacionalno zajedništvo i ponos naroda, koji vjekovima vapi za samostalnom državom i slobodom. To stanje izvrsno opisuje Ivan Aralica u svojoj 'Ambri'. On jasno ocrtava uzroke i posljedice (str. 334), koji su odredili hrvatsku sadašnjost: "... svojim otrovom i glupošću pune jurodivi, kuljavi, puknuti i degenerirani, umom i tijelom, mrzitelji sebe, života i svega živog, ljudi slični kanti za smeće, jer pamte samo što je ružno i zločesto, da bi tu rugobu i taj otrov izlijevali u svoje tekstove, ti su nam i takvi rasparali utrobu i u rane nasuli otrov sebičnost i sebeljublja, zakrpali te rane laskanjem i nahuškali nas jedne na druge, s ciljem da unište naše zajedništvo i poslanje koje nas je u zajednicu vezalo. (...) I mi pozivamo k sebi, na razgovor za novine, te puknute degenerike, i odgovaramo na pitanja na koje normalan čovjek nikad ne pristaje odgovarati. Jer, što god na ta drska pitanja odgovoriš, ostaje u pozadini i pada u zaborav, a u prvi plan izbija laž, bezobraština i podlost na kojima su pitanja građana. Čitalac ta pitanja pamti, a ne tvoje odgovore! Dajemo intervjue i kad nemamo što reći, kad smo prazni kao prazna puška, samo da bismo sutra u novimana vidjeli svoju sliku na polovici stranice i divili se kako lijepo izgleda tekst što ga je novinar sročio po našem ispraznom razgovoru. Nismo li mi, pristajući na razgovor i povjerenje s jurodivim kuljavcima i puknutim degenericima, sklopili ugovor s vragom, knezom laži, mržnje i svih vrsta niskosti? Čini mi se da jesmo! I sada, zabrinuti samo za sebe, u sebe se urušavamo, a za zajednicu gubimo."

U vremenu kada su mnoge istine ili sjećanja, impregnirane uz pomoć tiska i posebno utjecajnog TV medija, književnost i novinarstvo, kao i obični razgovori uz 'šalicu kave', mogu biti dvojaklo usmjereni - prema zlu ili prema dobru. A na koncu ipak ćemo se morati opredijeliti. Želimo li se i dalje skrivati iza zavjese takozvane demoracije "različitosti mišljenja" i piti otrov, ili zlu reći - dosta!? Hoće li u hrvatskom narodu i državi pobijediti katolička savjest i istina? Hoćemo li analitički odrediti hrvatski stav, strategiju i prioritete, ili ćemo se utopiti u namućenom - determiniranom kaosu zloradosti i solonskog zla? To pitanje vrijedi u svakodnevnom životu, u našim razgovorima, u novinskim napisima, jer kao zaključno i najvažnije - to je pitanje budućnosti i opstanka hrvatskog naroda i države.

damir.borovcak1@zg.tel.hr

Na kakvom sustavu ustraje Izorno povjerenstvo najbolje pokazuju konkretni primjeri: u državnom parlamentu, koji ima 42 člana, i federalnom, sa 98 članova, zastupnička bi mjesta trebale dobiti i stranke koje su osvojile manje od 0,5 posto ukupnih glasova birača izašlih na izbore.

Spomo je što jedno zastupničko mjesto ni približno ne vrijedi podjednak broj glasova i očito je riječ o izigravanju volje birača. Argumentacija Izbornog povjerenstva, da ne smiju biti zanemareni glasovi koje su dobile male stranke, također je neutemeljena, jer tim "količničkim sustavom" raspodjele zastupničkih mandata male stranke dobivaju znatno više mjesta nego što su izbornim rezultatom zaslužile.

Izborni zakon dovoljno je nedorečen da ostavlja mogućnosti za različita tumačenja kad je riječ o raspodjeli mandata. Ustrajanje na opisanom modelu podjele mandata ima i političku pozadinu: većina malih stranaka koje će dobiti mandate bliže su takozvanim umjerenim negoli nacionalnim strankama. Nakon raspodjele kompenzacijskih mandata stvorit će se bitno drukčija slika u parlamentima što bi moglo generirati dugotrajnu krizu vlasti. A u takvoj situaciji, većinu ključnih odluka morat će donositi visoki predstavnik. Zanimljive su reakcije pobjedničkih nacionalnih stranaka.

HDZ, odnosno v. d. predsjednika Bariša Čolak, najavljuje čak "i građanske nemire u slučaju nepoštivanja izbornih rezultata". U SDA su suzdržaniji, iako teško prikrivaju bijes, tvrdeći da su izigrani. "Apsolutno je nedopustivo da Izorno povjerenstvo tumači Izborni zakon BiH, ono ga treba provoditi. Zakon može tumačiti samo donositelj tog akta, u ovom slučaju Parlamentarna skupština BiH ili suci Ustavnoga suda, ako netko pred tim sudom pokrene postupak kojim bi se zahtijevalo tumačenje Izbornoga zakona BiH", tvrdi Seada Palavrić, potpredsjednica SDA. Ona kaže da su izjave članova Izbornog povjerenstva, kako kompenzacijski mandat može dobiti i stranka koja nigdje nije dobila nijedan mandat, izvan pameti i uvredljiva za

zdrav razum građana BiH.

Slučaj završava na sudu?

Čini se da će ovaj slučaj naposljetku završiti na sudu. Prvo, naravno, slijede žalbe Apelacijskom odjelu suda BiH, koji je drugostupanjska instanca za odluke u izbomom procesu, a već se spominju i moguće žalbe europskim sudovima. No, vjerojatno će biti malo koristi za one koji budu oštećeni... Odluka Izbomog povjerenstva najvjerojatnije će biti poštovana, a vlast u BiH će biti barem malo više po ukusu međunarodne zajednice. A u BiH glavne odluke ionako donosi međunarodna zajednica, često bez dovoljno javno obrazloženih argumenata. Primjerice, tko se još sjeća upada u Hercegovačku banku prije godinu i pol? Tenkovi SFOR-a razorniji su tu novčarsku instituciju, a Ured visokog predstavnika tvrdio je da je razlog akcije kriminal u toj banci. Osamnaest mjeseci nakon svega nije podignuta ni jedna kaznena prijava.

(Vjesnik 19. listopada)

VISOKI PREDSTAVNIK U BiH NAMETNUO PAKET ODLUKA

"Današnjim odlukama čistimo teren za nove vlasti, dovršavamo ono što stara vlada nije učinila", kazao je visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Paddy Ashdown objavljujući jučer u Sarajevu cijeli niz novih odluka. Osim što je proglasio 12 zakona iz ekonomskog područja, čime se stvaraju uvjeti za veći priljev stranih investicija u BiH, Ashdown je povećao broj ministara koji će pri imenovanju biti podvrgnuti oštroj kontroli dosadašnjeg rada. Zapravo, riječ je o novim, pooštrenim kriterijima za izbor i imenovanje ministara na svim razinama.

- Ne smatram sebe protektorom. Ova je zemlja na istoj udaljenosti od protektorata kao i nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma - kazao je Ashdown odgovarajući na optužbe da je svojim posljednjim odlukama i preuzimanjem uloge parlamenta zapravo službenim učinio međunarodni protektorat u BiH. Tvrdi da se protektoratom ne može nazvati ni odluka o imenovanju triju radnih skupina koje će u prijelaznom razdoblju do konstituiranja vlasti raditi na provedbi političkih, poreznih i carinskih reformi u toj zemlji.

Prva radna skupina trebala bi raditi na preustroju Vijeća ministara u funkcionalnu i efikasnu državnu vladu, koja će biti u stanju politički i institucionalno poduprijeti započete reforme. Druga bi radna skupina u idućih nekoliko godina trebala razraditi novi sustav poreza na dodatnu vrijednost (PDV), koji bi u BiH zamijenio zastarjeli porez na promet. Na čelu te radne skupine je voditeljica Misije Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) u BiH, koja uvjerava javnost da uvođenje PDV-a ne mora dovesti do porasta cijena.

Predstavnici Europske komisije predvodit će treću radnu skupinu koja će raditi na carinskoj reformi u BiH. Ashdownov cilj je potpuno osigurati provedbu šest temeljnih zahtjeva koje je uputio novim vlastima.

- Te radne skupine nisu nikakva alternativna vlada ili vlada u sjeni. To su skupine zadužene za pregovore, za komunikaciju sa strankama, kako se reforme ne bi zaustavljale. Čim bude uspostavljena nova vlast i konstituirana sva tijela vlasti, prestat će i potreba za djelovanjem tih radnih skupina - objasnio je Ashdown. (Večernji list 22. listopada)

VOJNA PODUZEĆA IZ BIH IDU POD STROG NADZOR SFOR traži zajedničko ministarstvo obrane

SARAJEVO - Bosna i Hercegovina ubuduće će vrlo pažljivo nadzirati svaku vojnu trgovinu domaćih tvrtki s inozemstvom. Ministarica vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Azra Hadžiahmetović izdala je uredbu kojom zabranjuje izvoz vojne opreme i oružja bez posebnog odobrenja toga ministarstva. Izdavanje dozvola za vojnu trgovinu počeo će u prvoj polovici idućeg mjeseca.

Na taj način bosanskohercegovačke vlasti nastoje uvesti više reda u vojnu trgovinu i pokazati međunarodnoj zajednici da su u stanju spriječiti svaki budući pokušaj vojne trgovine s izoliranim zemljama poput Iraka. O načinu izvoza oružja iz zemlje predstavnici vlasti BiH jučer su razgovarali s čelnicima OHR-a, SFOR-a i OEES-a. Glavni zapovjednik SFOR-a, general William Ward izjavio je, pak, kako međunarodna zajednica nestrpljivo očekuje rezultate istrage što je provode vlasti Republike Srpske. Američki je general ponovno upozorio kako će iskoristiti ovlasti koje ima kao zapovjednik SFOR-a i sam poduzeti potrebne mjere ne učine li vlasti Republike Srpske sve što je nužno kako bi se skandal rasvijetlio, a odgovornosti kaznili. On je konstatirao kako skandal pokazuje da BiH mora imati mehanizme nadzora nad vojskom i vojnom industrijom na državnoj razini, uključujući postojanje ministarstva obrane.

No, ove smjene prije svega imaju simbolično značenje s obzirom na to da mandat entitetskoj vladi istječe za nekoliko dana. Njima se, zapravo, žele zaštititi osobe na višim funkcijama, koje se također mogu smatrati odgovornima po službenoj dužnosti. Ponajprije se tu misli na predsjedatelja Predsjedništva BiH esdeesovca Mirku Šarovića, koji je dužnost prvog čovjeka države preuzeo u ponedjeljak. Šarović je, naime, niz godina obnašao dužnost predsjednika Republike Srpske te ujedno bio vrhovnim zapovjednikom entitetske vojske. S obzirom na to da snosi svu zapovjednu odgovornost za ono što se zbivalo u području vojne industrije, Šarović bi se među prvima mogao naći na popisu onih koje će zbog afere visoki predstavnik Paddy Ashdown smijeniti. Kad bi Šarović bio smijenjen, značilo bi to da bi na čelu države bio tek nekoliko dana te da bi na njegovo mjesto uskočio Milorad Dodik, drugoplasirani po broju glasova za srpskog člana Predsjedništva BiH. Amerikanci će pak, prema najavama veleposlanika Clifforda Bonda, tražiti i kaznenu odgovornost umiješanih.

Ono što zabrinjava građane BiH ipak nisu smjene, nego gospodarske sankcije koje su, zapravo, već počele. Naime, ni jedna vojna tvornica iz BiH neće moći ništa izvoziti sve dok se ne dovrše sve provjere. Prve su procjene da će namjenska vojna industrija samo u Federaciji zbog toga izgubiti 18 milijuna dolara. Devet pogona koji proizvode vojnu opremu radi na granici rentabilnosti i prijeti im posvemašnji krah. Većina ih je na popisu poduzeća čija poslovanja treba istražiti zbog sumnje da su umiješana u protuzakonitu trgovinu. Na vrhu toga popisa našli su se sarajevski UNIS i Vitez iz Viteza, a istraga će se provesti u još sedam poduzeća iz Federacije BiH.

Bilo kakvu umiješanost u te poslove uprave obiju tvornica odlučno opovrgavaju. No, voditelj misije OEES-a u BiH Robert Beecroft objavio je kako međunarodna zajednica ima podatke da se u Irak izvozilo i raketno gorivo, te da je, uz proizvodnju eksploziva, Vitezit specijaliziran i za njegovu proizvodnju. Zbog cijele ove priče na dnevnom će se redu vjerojatno naći i pitanje ovlasti entiteta, koji su do sada imali isključiv nadzor nad vojnom industrijom. (Večernji list 30. listopada)

Ashdown u Bruxellesu

SARAJEVO - Paddy Ashdown danas će u Bruxellesu izvijestiti NATO i EU o aferi Orao. Iz Ureda visokog predstavnika priopćili su kako je ovo najozbiljnija situacija s kojom se suočava BiH od kraja rata. Ashdown će pokušati objasniti NATO-u i EU da od tijela vlasti RS zahtijeva da provedu javnu i potpunu istragu afere te da nakon toga poduzmu mjere kako bi se popravila nanesena šteta. U tom smislu Ashdown će predložiti kako će se ubuduće provoditi nadzor vojno-industrijskih kompleksa, osobito izvoza oružja.

Ashdown će također pokušati uvjeriti svoje sugovornike da posljednji izbori neće zaustaviti proces reformi. Visoki predstavnik premijet će im poruku da su sve političke stranke, uključujući i nacionalne, opredijeljene za provedbu tih reformi te će on s njima i surađivati. (Večernji list 30.10.)

Gotovo stotinu tisuća mladih napustilo BiH

MOSTAR - Istrazivanja pokazuju da 62 posto mladih želi napustiti Bosnu i Hercegovinu, dok je 92 tisuće to i učinilo u posljednjih šest godina. Položaj mladih u BiH je loš bez obzira na nacionalnost. Osim niskog standarda za život, oni čine i najveći broj nezaposlenih u državi, te također polaze obrazovni sustav koji je jako zastario. Ove podatke su na konferenciji za novinare upriličenoj u Mostaru iznijeli članovi Omladinske informativne agencije Martina Božić, županijska regionalna koordinatorica, i Tea Beno. Prema njihovim riječima, glavni cilj organizacije je povećanje sujelovanja mladih u društvu i utjecaj na kreiranje omladinske politike te jačanje strukturiranja omladinskog sektora.

- Ova agencija je prva omladinska resorna nevladina organizacija koja se bavi razvojem omladinske politike na području cijele Bosne i Hercegovine. Ima sjedište u Sarajevu, ali svoje regionalne koordinate ima po cijeloj državi, naglasila je Martina Božić.

Država ne ispunjava niti jedan od europskih standarda omladinske politike, što potvrđuje da ova zemlja nema sustavno uređenu brigu za mlade. Zbog toga je Omladinska informativna agencija postavila šest zahtjeva, s obzirom na položaj mladih i u skladu s europskom praksom koja će omogućiti razvoj omladinske politike u Bosni i Hercegovini. Kao takve, Tea Beno je navela uspostavu vladinih tijela za mlade u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, stvaranje savjetodavnog odbora mladih, izradu državnog plana kojim bi se poboljšao život mladih, izdavanje sredstava iz proračuna za mlade, kao i izgradnju, obnovu i povratak infrastrukture koju su posjedovale omladinske organizacije.

Za kraj su se mladi osvrnuli i na čestu frazu "Mi smo budućnost Bosne i Hercegovine", s porukom kako žele biti sadašnjost, inicijatori promjena i izgradnje novog sustava - odmah i sada.

(S. Dalmacija 10.11)

Da li znate....

Dvorac Novi Dvori se nalaze u Zaprešiću kraj Zagreba. Ovaj dvorac je u svojoj povijesti promijenio mnogo vlasnika. Prvi se spominju Zrinski, a zatim Čikulini, vlasnici Susedgrada, zvanog i "Stari Dvori". Smrću posljednjeg potomka Čikulina 1746. g. dvorac postaje vlasništvo francuske plemićke obitelji Sernage. Godine 1760. Novi Dvori su prvi puta obnovljeni i prelaze u vlasništvo obitelji Festetić i Erdody. Sredinom XIX st. hrvatski ban grof Josip Jelačić kupio je Nove Dvore "od novca što mu ga je dao Franjo Josip kao dar za spas trulog prijestolja". Otada se dvorac i naziva Novi Dvori Jelačićevi i dobiva današnji izgled u neogotičkom stilu. Jedino je altana dograđena 1942. godine. Dvorac je vlasništvo obitelji Jelačić do 1934. godine.

Ispred dvorca nalazi se vrijedan kompleks gospodarstvenih zgrada izgrađenih potkraj XVIII. st. i početkom XIX. stoljeća, od kojega su neke zgrade (npr. vršilnica) još jedine očuvane u Hrvatskom zagorju. U perivoju se nalazi neogotička kapela Sv. Josipa iz 1885. g. i grobnica obitelji Jelačić, jedini primjer takve grobnice u Hrvatskoj. Dvorac i ostali objekti su u razmjerno dobrom stanju, a sam dvorac pripada drugoj spomeničkoj kategoriji. U toku je obnova i revitalizacija cijeloga kompleksa dvorca.

Godine 1862. prema katastarskom planu, vlastelinstvo Novi Dvori sastojalo se od pet prostornih cjelina: perivoja s dvorcem, prostora gospodarskih objekata, povrtnjaka, voćnjaka i park - šume, ukupne površine od 20,5 ha.

Osnovu perivoja činila je autohtona šuma hrasta kitnjaka i običnog graba. Vrijeme formiranja perivoja nije poznato. Može se pretpostaviti da je nastao sredinom XIX st. kada je za bana Jelačića obnovljen dvorac i po svoj prilici uređen perivoj. Površina perivoja iznosila je 5,08 ha, a prilazilo mu se kroz gospodarstvo 200 m dugačkim drvoredom divljih kestena koji se očuvao do danas. Ulaz u perivoj bio je naglašen portalom. Bio je to pejzažni perivoj s romantičarskom inscenacijom.

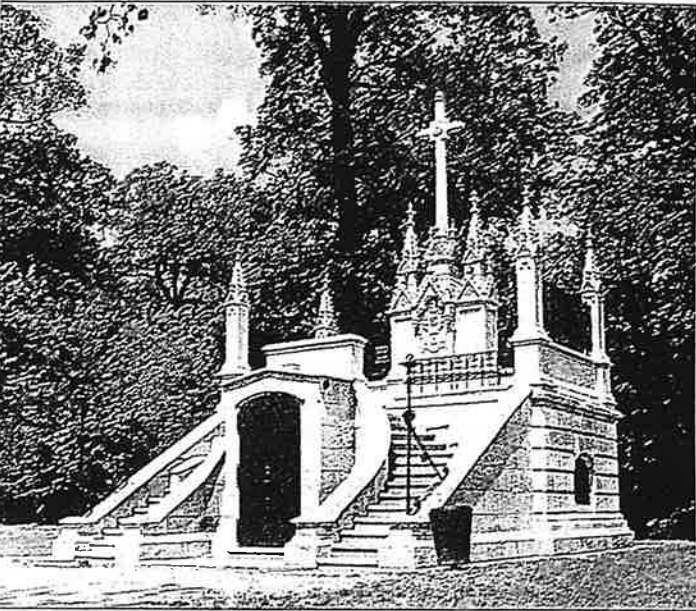
Pored autohtonih vrsta drveća u perivoju ćemo naći od dekorativnih vrsta još crvenu bukvu, gimnoklad, žalosni jasen, srebrolisni javor, tmovac (gledičiju) i dr. U novije vrijeme posadene su velike količine borovca, američkog jasena i američkog crvenog hrasta.

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu zaštitio je širi okoliš dvorca koji obuhvaća cijelo vlastelinstvo na površini od 20,5 ha. (Perivoji i dvorci Hrvatskog zagorja)

Ovako piše o Novim Dvorima u knjizi koja je izdana 1990. godine. Od tada do danas situacija u Novim Dvorima je vrlo žalosna. Koliko god smo mi ponosni na ovaj povjesni spomenik, on nažalost nije održavan ili popravljan, bar to nije očito nigdje. Posjetila sam pred koju godinu Nove Dvore s dopisnikom HRVATSKE ISKRE gosp. Borovčakom, koji me je proveo cijelim posjedom. Teško je reći što mi je bilo teže gledati, da li dvorac prepun grafiti, razbijenih prozora, a kroz razbijene prozore gledate ostatke raznih razbi-

Gdje su Novi Dvori?

jača, ili okoliš oko dvorca. Gledala sam naseljene objekte u samom ulazu u posjed, gdje žive ljudi koji ne cijene ono pokraj čega žive.



Grobnica obitelji Jelačić, kraj Novih Dvora Zaprešićkih

No, nešto me je zaista oduševilo: to je bio prilaz perivoju. Prolazite kroz aleju divljih kestena, sve je zeleno i dolazite u šumu prepunu starih hrastova. Tek tada, kraj tih hrastova, koji su upravo divovski, čovjek shvati kako smo i mi, trenutni posjetitelji ovog lijepog, no zaista zapuštenog dvorca, tek jedni od mnogih koji su posjećivali i još danas posjećuju ove spomenike naše hrvatske prošlosti. Malen si čovječe, upravo ti govori prekrasna grobnica obitelji Jelačić, koja je na osami, u perivoju.

Kad govorimo o obitelji Jelačić, moramo se sjetiti svakako i najpoznatijeg Jelačića, bana Josipa Jelačića, i posvetiti mu koju riječ. Ban Jelačić se rodio 16. VIII. 1801. godine, završio škole u Beču, i posvetio se vojničkom zanatu. Počeo je s najnižim činom, postao pukovnikom 1841., a podmaršalom 1848. godine. Kao časnik je služio u Baču, Galiciji, Italiji, Dalmaciji, Ogulinu, Glini... Odlikovao se u okršajima s Turcima, posebno kod Velike Kladuše 1835. godine. Bio je veoma poznat kao rodoљub hrvatski. Kada nastaje buna godine

1848. kralj ga imenuje po želji Hrvata banom hrvatskim i podjedno generalom, tajnim savjetnikom, te upraviteljem cijele vojne Krajine i vlasnikom I i II banske pukovnije. Vrativši se u Zagreb preuzme Jelačić IV. Banskou vlast. Za apsolutizma najviše je boljelo bana što se u Hrvatsku počeo uvadati njemački jezik. Za to ban počne ginuti tjelesno, a kasnije potamni i raum njegov, dok ga nije smrt 20. svibnja 1859. godine u Zagrebu riješila daljih muka. Jelačićovo tijelo pokopano je na njegovu imanju u Novim Dvorima.

Kad dodete u Hrvatsku i posjetite Zagreb, navratite u Nove Dvore. Neki govore kako je prošlost u prošlosti, treba ju zaboraviti i gledati u budućnost. No, no prošlost Hrvatske odredila je sudbinu svih nas. Ban Jelačić je bio jedan od prvaka hrvatske povijesti, a Novi Dvori, danas zapušteni, bili su središte tadašnjeg političkog života. Zar to nije dovoljan razlog da se i mi sjetimo Novih Dvora?

Valentina



Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for CROATIA AIRLINES MEMBER OF IATA

CAR RENTALS IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

BOŠNJACI SE NADALEKO ZNAJU PO HRVATSTVU I PO ŠLINGERAJU

Ako igdje na kugli zemaljskoj tražite selo koje je zaljubljeno samo u sebe, onda su to sigurno Bošnjaci - tvrdi županijski profesor biologije Mirko Šarčević, koji svaki umirovljenički dan pohodi rodno selo da se nauživa bošnjačkih divana, šlengeraja, pribilježi kakvu novu povijesnu crticu, opiše jesensku raskoš Virova, ili pak pomoli kronicu dragoj Gospi Bošnjačkoj na Svetištu u Ulici Ljudevita Gaja, bošnjački zvanio Buču. Zaljubljenost Bošnjacana u Bošnjake neskriveno i uvijek opojno zanosno posvjedočit će vam, primjerice, prof. dr. Ivan Jelić iz Instituta za hrvatsku povijest, odsjeka u Slavonskome Brodu, legendami nogometaš Mato Kasač u Osijeku, poznati zagrebački poduzetnički dvojac Ilija Balić i Marijan Jakšić, ali i svaki bošnjački zet i snaha, odakle god rodod bili. Kad su Hercegovca Ivala Čolaka, učitelja i dugogodišnjeg ravnatelja bošnjačke škole, sada umirovljenika u Zagrebu zemljaci na posijedu Grudana upitali što je, kao iz topa je ispalio -Bošnjačanin. Bošnjačani su, niste li znali, i Nada Subotić i Vanja Drach. Kao nigdje, svi Bošnjačani, svih generacija i staleža, u svim državnim i društvenim uređenjima, iz važne povijesti i hrvatstva imaju čistu peticu, pa se zato u Istočnoj Hrvatskoj i pjeva: Bošnjaci se nadaleko znaju, po hrvatstvu i šlengeraju.

"Hvaljen Isus i Marija"

Idemo u Bošnjake, bez najave, mrzlog i kišnog dana na prijelomnici mjese-ca studenoga. S obnovljenog zvonika sv. Martina Biskupa otkucava podne. Na sokacima traktori, mazde, SFOR-ovi tegljači na putu prema Brčkom, školska djeca što se u igri vraćaju doma i u prolazu pokraj crkve s glasnim "hvaljen Isus i Marija" pozdravljaju novoga župnika Vladu Mikruta. Tu, u središtu sela, preko puta crkve je Šumarski muzej, i tik do njega nova zgrada Općinskog poglavarstva i odnedavna zatvorena Županijska banka. Načelnik općine i predsjednik Poglavarstva je diplomirani inženjer šumarstva Antun Leaković, četrdesetogodišnjak, rođeni Bošnjačanin.

O prošlosti nikad kraja

Općina Bošnjaci danas ima pet tisuća duša, složnih mještana koje, unatoč stranačkoj podijeljenosti, duboko i neraskidivo vežu svetinje: dvjestogodišnji župski život, stodevedesetogodišnjica pučke škole, stogodišnjica čitaonice i knjižnice, stodvadesetogodišnjica Matice hrvatske, osamdesetpetogodišnjica kulturno-umjetničkog društva "Branimir", osamdesetogodišnje vatrogasno društvo te sedamdesetogodišnji nogometni i rukometni klub, koji se u sva politička vremena i nevremena zvao samo "Zrinski". Inače ime sela prvi puta se spominje 1476. godine kao jedno od sela u posjedu velikaške porodice Talovac. Tisuću stanovnika selo je imalo još 1753. godine, pet godina kasnije osnovana je samostalna župa, a današnja crkva posvećena je 1794. godine, dok je prvog redovitog učitelja selo dobilo i prije 1810. godine.

Sam naziv sela Bošnjaci potječe is predturskog vremena - kaže Leaković - i dodaje kako ono očito govori o podrijetlu većine stanovnika. Izgonom Osmanlija iz Slavonije, Bošnjačani su postali vojnici-graničari u službi Austro-Ugarske monarhije, međutim, u svim vremenima Bošnjačani su znali i očuvali svoju hrvatsku nacionalnu svijest i svoju katoličku vjeru. To se osobito pokazalo u poznatim "krvavim izborima" 1897. godine, prilikom izbora za narodnog zastupnika u Hrvatski sabor, kada je cijelo selo ustalo protiv režima bana Khvena Hedervarya. Osam osoba je ubijeno, deseci ranjeni, sedamdeset optuženo, a pedeset suđeno zbog "zločina ustanka". Spomen na 22. svibnja 1897. godine dana se slavi kao Dan općine Bošnjaci.

U Bošnjacima o prošlosti nikad kraja. Od fra Bernardina Tome Leakovića, hrvatskog književnika i gvardijana, u Šaregradu iz daleke 1741. godine, o Bošnjacima je napisano dvadesetak zasebnih knjiga i tisuće stručnih članaka, literarnih radova i narodnih pjesama. Posljednja je knjiga - prvijenac mladog agronoma Vinka Juzbašića o ukazanjima Blažene Djevice Marije i svetaca te pojave neobičnih znamenja na nebu u Bošnjacima između 1945. i 1953. godine.

Na bubanj će seljaci

O bošnjačkome gospodarskome trenutku teško je naći razgorljivijeg sugovornika. Antun Leaković vrlo suzdržano i odmjereno kazuje da je financijska kriza, propašću Županijske banke, poharala i najmućnije seljake. Drago Vučićević, upravitelj Poljoprivredne zadruge "Napredak", slikovito kazuje da je danas u seoskome domaćinstvu lakše uhvatiti kunu zlaticu, nego onu Škegrinu ili Đurkićevu.

U ovo doba godine ambari i staje uvijek su bili puni. Dukati se su kupovali a ne prodavali za naplatu poreza, zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, TV pretplate i drugih svakodnevnih potrepština.

Osamdesetogodišnji vitalni Aca Kanjin, glava obitelji Aleksić, s kućnog broja 28 u bošnjačkome kraju kaže da je bilo svakakvih vremena: ledotučnih,

poplavnih, čišćenja tavana, inflacija i devalvacija, poreza i ratova, ali da ovakvu besparicu i neizvjesnost roda dogodine - ne pamti. Najbolnije od svega je nepoštenje plaćanja. Umjesto da na bubanj ode dužnik, na bubanj će seljaci, a dužnici u Austriju na skijanje. "U veljači sam svinje vrijedne 6-7 tisuća maraka, uz 45 dana početka isplate, predao, a do dana današnjega ni kune nisam vidio. Tako i sve drugo. I jutros upravitelju Dragi kažem: daj nešto, on samo sliježe ramenima i "velikodušno" nudi sto litara nafte, ni nje nema više u zadružnoj cisterni. Na što će sve to izići, ne znam".

"Hej, bača, nekad sam ja sa sinovi devedeset metara kukuruza br'o, pšenice pedeset, olaja 25, bikova i mlika i ne znam koliko, sve sam rekord do rekorda. Bože mi oprosti, bio sam pametan ko dekan agronomskog fakulteta, a vrijedan po bošnjački što se nadaleko zna. Sad ništa ne znam. I lako je što ja ovako star ništa ne znam, al ne znaju ni mladi, evo dva sina u najboljim godinama. Prije što nisam znao ja, znao je pokojni profesor Vekić. Sada ne znaju ni profesori, ni ekonomisti, ni pravnici... Što si više dužan, to si bogatiji. To ne može biti ni po jednom zakonu. Ni zemaljskom, ni nebeskom. I sad otom dosta, popićerno ko ljudi rakiju - zapovijedi gazda Aca Kanjin.

I doista, svaki komentar je suvišan.

Antun Lešić:

Kikli na vrškli

Desetak godina je selu trebalo da vrati svoj negdašnji mir i spokoj poslije Krvavih bošnjačkih izbora. Morali su stasati novi naraštaji seoske mladeži koji nisu bili sudionici onih krvavih zbivanja da bi opet pjesma orila seoskim sokacima, da bi opet svinjokoljske večeri bile slavije obilja i blagodat nakon godine teškoga rada i znoja, da bi nedjeljno kolo pred crkvom s gajdašem u sredini opet, ma koliko bilo veliko, postajalo tijesno, a pjesme u njemu sve objesnije, i raskalašenije, pa se tetke i strine oko kola sve češće nakašljavale, tobože u neprilici, od lascivnih dvomislica: Eto kaka je to sad mladeži! Tako ni bilo kad su one bile cure, ni pomisliti, a kamoli u kolu naglas zapjevat, Bože sačuvaj! Je l' tako prijao?

Tako su se međusobno došaptavale i snebivale uzdišući za onom svojom mladosti kad je cura morala živiti ko klosterka, kad se znao red, kad su mladi poštivali stare i slušali starije, kada je nova mlada u kući svekru nože prala i brisala i ljubila ga u ruke i govorila svekri Vi itd. A danas, čim dođu u kuću, odma bi se dilile, odma bi bile gazdarice, da im je zapovidati, a ni jedna ne zna ni skuvati ni oprat. Eto da pitaš u kolu koja zna skuvati safum ili utriti u brdo ili potkuvat za kru', ne zna ni jedna. To zna samo kiku u vršku pa na drum

One jadne i ne znaju da su i njihove tetke i strine, stojeći oko kola, dok su se one natpjevalale u kolu, prije samo dvadesetak godina, izgovarale iste riječi i vjerojatno istim redom. Kako onda, tako sada i vazda i u vijekove vjekova, amen!

Tu je u kolu i sva ona vojska s Bartolovog drvotona, al' sad su to moci i cure za ženidbu i udaju i ne znaš tko je od koga stasiji i ljepši. Tako su ih iz prikrajka, uhvativši se ispod ruke, kriomice promatrale tri jetreve, njihove majke, najstarija Markina, koju su znali Nena, Jakšina Eva i Ivina Kata i dičile se svaka svojom, ali i uopće svom tom Bartolovom mladeži, jer su bili vrijedni, poslušni i vedre čudi, što je vjerojatno poljedica ozračja u kojemu su odrasli. Bilo je još sijaset takvih zadruga u selu koje su se mogle podićiti redom i ustrojem kakav je bio u Bartolovoj zadrugi pa je tako bilo kod Josakovih, i kod Josinih i kod Čurakovih i Martinovih i Bačanovih i Čuvirovih i kod Jakšića i Matijaševih i mnogih drugih. To su kuće u kojima se štovala riječ Božja, u kojima psovka i kletva nisu imale pravo glasa, u kojima je domaćin bio uzor mladima zbog svog odnosa prema poslu i Božjim zakonima i prema cijeloj toj, vrlo često, složenoj zajednici.

Dinamo i Zrinski

Ni bošnjački kafici nisu više što su nekad bili. Jedan od njih sedam, "Genšer", otvoren za rata i više od tisuću dana opće opasnosti, ipak je još uvijek "kultno" mjesto okupljanja mladeži na povratku iz županijskih i vinkovačkih srednjih škola, nogometnih i rukometnih treninga, proba "Branimira", ali i namjemika iz obližnjih Posavskih Podgajaca, Rajeva Sela, Drebovaca, Vrbanje, Soljana ili Gunje, sela istočne Posavine, zvanih još Cvelferija. Na upit o poslovanju kafica i ima li mladež novaca, vlasnik Antun Jelić-Vlada, bivši instruktor također bivšeg županijskog Narodnog sveučilišta, samo odmahuje rukom. Kaže, bit će bolje. "Kad smo preživjeli rat, preživjet ćemo i besparicu. Bolje da nas je sad snašla nego u ratu. Pa to zapravo i jest naplata duga rata, samo da još dugo ne potraje i previše ne košta.

Ipak, najčešći i najžustriji razgovori u "Genšeru" vode se o nogometu, Dinamu i Zrinskom, klubovima za koje Bošnjačani generacijama i histom

Nastavak na str. 36



Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Čuda se ipak događaju, pogotovo onda kad se tome najmanje nadamo. Pogotovo onda kad se radi o našoj domovini. Sretna sam što o jenom takvom čudu mogu pisati, sretna sam što mogu pisati i o dobrim stvarima, a ne uvijek o ružnim i teškim temama.

Radi se o maloj Eli, HIV pozitivnoj djevojčici o kojoj sam pisala u posljednjem broju. Nakon tromjesečnog mukotpnog rada velikog broja ljudi, posebno ravnateljice i učiteljice iz Osnovne škole u Kaštel Novom, Ela je dobila svoj razred, ne više prazan, dobila je šesnaest kolega i kolegica čiji su roditelji konačno pristali da se njihova djeca školuju i pohađaju nastavu sa malom Elom. U bitku za Elin razred bilo je upleteno i Ministarstvo prosvjete, i Vlada, i liječnici, i psiholozi, stotine roditelja, djeca iz prvih razreda, učitelji.... Održano je niz predavanja, sastanaka sa jednom jedinom temom "Epidemiologija HIV-a". Šesnaest roditelja je konačno shvatilo da je Ela normalno dijete koje je najmanje krivo zbog svoje sudbine, dijete od kojega njihovoj djeci ne prijeti opasnost. Mnogi se danas srame svojih reakcija, koje su išle tako daleko da se je Elu zajedno sa njezinim isto tako bolesnom mlađom sestrom i udomiteljicom htjeli protjerati iz mjesta. Uz sve navedeno najzaslužnija je mladež Bjelovara, koja je pokrenula akciju da se Ela sa svojom obitelji preseli u Bjelovar. Zasluzna je i Crkva, posebice splitski nadbiskup Marin Barišić, koji je posjetio Elinu udomiteljsku obitelj i nazočio sastanku sa roditeljima. Cijela Hrvatska čula je i vidjela taj novoofomljeni razred, čuveni I.D. Ela više nije sama!

Možda smo svi skupa iz ovog slučaja nešto trebali naučiti: sve se može kad se hoće; možda bismo to mogli primijeniti i na ostala područja u kojima vlada nerazumijevanje, neznanje, netolerantnost, nemoral. Možda ima, kako netko reče neki dan, još nade za Hrvatsku. Ljude samo treba potaknuti, probuditi, naučiti. A za to kako smo vidjeli treba vremena i strpljenja. U ovoj zemlji i jednog i drugog ima premalo. I treba i htjeti.

A kad sam već počela sa čudom tj. radosnom vješću, recimo i onu drugu, koja me je isto obradovala, a radi se o generalu Blaškiću. Kaže se da su i Bog i pravda spori, ali dostižni. Nadamo se da će se i novo suđenje nesretnom generalu koji je "staljinovski dobrovoljno" otišao u Haag uz gotovo veselo mahanje hrvatske političke elite (manjkali su samo bijeli rupčići) prije gotovo sedam godina, uroditi plodom i da će se to žrtvovano janje vratiti svojoj obitelji, svojim najmilijima, od kojih je jednostavno bio otrgnut; nije mu odobreno čak ni nesretnih dva tjedna koje je molio za opraštanje od obitelji. Toga se danas mnogi ne vole sjećati, ali ja volim osvježiti pamćenje. Nikome nije palo na pamet prosvjedovati, a još manje nositi transparente s natpisom "Svi smo mi Tihomir Blaškić". Bez imalo zluradosti, bit će zanimljivo saslušati nove dokaze kojih se obrana konačno "dočepala" iz raznoraznih podruma i pismohrana.

Iskreno rečeno sama sam sumnjala u mogućnost bilo kakvih promjena misleći da su svi digli ruke od već zaboravljenog časnika. Kako tvrdi odvjetnik Anto Nobilo neki su pojedinci iz bivše vlasti u Hrvatskoj skrivali dokumentaciju koja je za generala Blaškića imala oslobađajući karakter i vjeruju da će uspjeti dokazati njegovu nevinost. Daj Bože da u tome i uspiju.

Jedna od veseljih vijesti u domovini jest konačan obračun sa našom državnom administracijom osnivanjem tzv. službeničkih sudova. Naime, sve je očiglednije negativno ponašanje državnih službenika koje se manifestira kroz kašnjenje na posao, napuštanje posla bez odobrenja, ili uopće nedolazak na posao pa sve do odavanja državnih tajni, nedoličnog ponašanja ili zlouporabe položaja. Navedeni su sve lakše i teške povrede službene dužnosti za koje su predviđene kazne od opomene, novčanih kazni (do 30% od plaće), premještanja na drugo radno mjesto i konačno ona najteža - otpuštanje iz službe. Bilo je i vrijeme da se netko sjeti da i za one koji žive na državnim jaslama vrijede zakoni ove države. I sami ste vjerojatno imali priliku vidjeti da često u našoj državnoj upravi izgleda kao da je netom odsvirana uzbuna pa nema nigdje nikoga. To vam obično znači da su "na terenu", ženski dio na placu, ili u kupovini, a muški obično u kaficima. Kako i u kojoj mjeri će to biti discipliniranje državne administracije biti provedivo u stvarnosti, vidjeti ćemo.

Da ne bi bilo zabune, tu ne spadaju oni zaposleni u raznoraznim diplomatskim konzulanim predstavništvima. Oni su priča za sebe. Njih je, kažu, diljem svijeta 477. Među njima je 10 dužnosnika i 58 veleposlanika, odnosno generalnih konzula. Budući da to nije dovoljno, još je na raznim administrativnim i pomoćnim poslovima primjerice prošle godine radilo 265 osoba. Kako efikasno rade Vi to najbolje znate i to ne bih komentirala.

U domovini je ovih dana općenito veselije. Razlog nam je svima dobro poznati Sv. Martin. Dragi Bog je sigurno znao što radi pa nam je nakon Svih

Svetih (koji su u nama probudili duboko u srcima i duši zatamnjenu tugu zbog svih onih naših najmilijih i dragih nam rođaka i prijatelja, poznanika koji nisu više među nama i kojih smo se prisjetili darujući im svijetlo i toplinu kroz zapaljene svijeće i mir kroz naše molitve i misli) darovao taj veseli blagdan. I hvala Ti Bože ako se ponekad čini da nema mlijeka i kruha, vina ima uvijek i svugdje. Kleti su pune, kao i restorani, kafici i birtije. Svi zadovoljno trljaju ruke. Naročito oni obučeni u plavo, sa "STOP" palicom u jednoj ruci i alko testom u drugoj. Poznavajući savjesnost naših vozača bit će to prava žetva. Ako nitko drugi barem će si MUP vlastitim radom osigurati sredstva za "Božićnicu". Svako zlo ima svoje dobro.

I na kraju prisjetimo se svi zajedno našeg dragog Tadije, pjesnika Dragutina Tadijanovića, koji je ovih dana, točnije 8. studenog navršio 97. godina i živi kako sam kaže "od Franje do Franje, pa i dalje!". Na pitanje kako se osjeća odgovorio je : "Kao dečko od 97 godina!" i pozvao sve svoje goste da ga posjete i slijedeću godinu. I sada kao i uvijek do sada ispričao je onu svoju dobro poznatu priču koju, kako sam kaže, uvijek voli ponavljati, a odnosi se na davnu, čini mi se 1930. godinu, kada je prvi puta ugledao svoju dragu suprugu. Vidio ju je u jednom restoranu, sjedila je sama i gulila je naranču, a on je, kako sam kaže, prišao i postavio jedno vrlo pametno pitanje: "Vi gulite naranču?". Od toga trenutka više nije prestao njihov razgovor.

A našeg bi za danas bilo dovoljno. Vaša,

Marina

Dragutin Tadijanović: (U čast njegovog 97. rodendana)

Prsten

Kad me pitaju kakav je Prsten moj, i odakle je, odgovaram: Srebrni prsten, zar ne vidite. A kamen, kap Tamne krvi, koji zovu cameol, Nosio je, u davno doba, na polasku U križarski rat, vitez neki (tko zna išta O njemu?). Kasnije, mnogo kasnije, Nürnberški zlatar kamen je okovao U srebro. I prsten, u malom nizu stoljećâ, Prelažase s ruke na ruku. (Te su ruke prah I pepeo, mogla bi za njih reći živa usta.) Pa je došao, jednoga dana, i na moju ruku; Ona je o njemu (godine, godine!) napisala stih: "Na ruci mojoj žalosnoj crveni prsten Javorov." A nitko nije pomišljao da je doista Na ruci mojoj žalosnoj Crveni prsten Javorov. Nego me ispitivahu: Koliko bi on stajao, I odmah dodavali: Hiljade, teške hiljade. Ne bi slušali moj zbunjeni odgovor, Da nisam o tome mislio, i da ne znam, Hoće li on sa mnom leći U zemlju ili će biti na nepoznatoj ruci Kad moja bude pepeo i prah. Ona neće znati Da se i meni činilo, kao i onima Preda mnom, da se ruka moja neće nikada Rastati od prstena, od prstena od srebra, S kamenom tamnim kao krv, a zovu ga cameol Oni koji poznaju drago kamenje. Gotova je pjesma O prstenu. O mojem ili tvom prstenu?

HRVATSKA ISKRA

Uredništvo: 1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6
CANADA

Tel: (416) 894 9235, (905) 738 4797
Fax: (905) 738 9853, E-mail: iskra1@look.ca

SKUP O PAVLU RITTER VITEZOVIĆU

Uz 350. obljetnicu rođenja Pavla Rittera Vitezovića, hrvatskoga književnika, povjesničara, jezikoslovca, tiskara i nakladnika, Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), u suradnji s gradskim poglavarstvima Senja i Zagreba, priređuje trodnevni znanstveni skup koji će početi u Palači HAZU 7. studenoga. Bit će predstavljena i preslika rukopisa znamenitog Vitezovićeve djela "Lexicon latino-illyricum", otkrit će se spomenik P. Vitezoviću, a u Vitezovićevu rodnom Senju bit će priredena izložba o tom hrvatskom velikanu i predstavljena poštanska marka s njegovim likom. Pokrovitelj svih svečanosti je Zlatko Tomčić, predsjednik Hrvatskoga sabora. (Večernji list)

OSAM ZNANSTVENIH PRVAKA

Najuglednija nagrada za znanstvena djela, "Josip Juraj Strossmayer", koju dodjeljuje Zagrebački velesajam uz pokroviteljstvo HAZU, jučer je svečano u Preporodnoj dvorani predana ovogodišnjim znanstvenim prvcima: Vladimiru Ibleru (za knjigu Međunarodno pravo mora i Hrvatska), Nikoli Batušiću, Zoranu Kravaru i Viktoru Žmegaču (Književni protusvjetovi), Dragi Grdeniću (Povijest kemije), Jeleni Krmpotić-Nemanić i Ani Marušić (Anatomija čovjeka), te Ervinu Zentneru (Antene i radiosustavi). Nagrade laureatima predali su predsjednik HAZU akademik Ivo Padovan i direktor ZV-a Davorin Spevec. Dodijeljeno je i pet povelja za naujspešniji izdavački pothvat u 2001. godini. (Večernji list)

IZLOŽBA O STARIM VINKOVcima

ZAGREB, 30. listopada - "S ovom izložbom potvrđujemo da pripadamo Europi, a putem nje ćemo se dijelom vratiti u povijest da bismo vidjeli bogatiju budućnost", rekao je u utorak gradonačelnik Vinkovaca Mladen Karlić otvarajući izložbu pod nazivom "Iz kolijevke rimskih careva" u prostorijama Arheološkoga muzeja u Zagrebu, pohvalivši se pritom da dolazi iz grada gdje su rođeni dva rimska cara (Valentinijan I. i Valens) i dva sveca (sv. Euzebije i sv. Polion).

Izložba s više od 350 izložaka poredana u vremenskom slijedu koji obuhvaća gotovo 8000 godina povijesti Vinkovaca, od vremena neolitika, konac 6. tisućljeća prije Krista, pa sve do 1200. godine poslije Krista, prikazuje sve ono što su svakodnevno Vinkovčani upotrebljavali u svom životu. (...) Izložba traje do kraja godine. (Vjesnik)

STOLJETNE VEZE HRVATA I ČEHA

Stoljetni odnosi Hrvata i Čeha i međusobni utjecaji dviju kultura zaslužili su, a i dobili, prvi biografski leksikon - "Mali hrvatsko-češki biografski leksikon", koji je 23. listopada predstavljen u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Osim leksikona, predstavljena je i publikacija "Prvih deset hrvatskih godina - hrvatska kultura u Češkoj Republici 1992-2002". O izdanjima su govorili autori Dušan Karpatsky, veleposlanik Zoran Pičuljan i Jadranka Bošnjak, te Igor Zidić i Zdravko Zima.

Biografski leksikon obuhvaća niz autora, Čeha koji su djelovali u Hrvatskoj ili Hrvata koji su djelovali u Češkoj, zaslužnih za prožimanja hrvatske i češke povijesti i kulture. Najbrojniji su životopisi Hrvata koji su se obrazovali u Češkoj, i koji su prenosili utjecaje na hrvatsku kulturu. Tu spadaju mnoga zvučna imena - nobelovac V. Prelog, geofizičar A. Mohorovičić, skladatelj V. Lisinski, književnik A. Šenoa, slikar V. Bukovac, političar S. Radić itd. Leksikon donosi i biografije Čeha koji su, živeći u Hrvatskoj, znatno obogatili široku hrvatsku kulturu (filozof A. Bazala, violinist V. Huml, skladatelj F. Lhotka itd.), a posebno se leksikon osvrće i na osobe koje su kulturno prožimanje dviju zemalja razvijali u kontekstu političkog djelovanja (M. Vlačić Ilinik, F. Vrančić itd). Poticaj ovom važnom leksikonu bio je "Hrvatski leksikon" iz 1996. i 1997. godine, a tiskanje je omogućila "Podravka".

Drugo izdanje je publikacija koja fotografijama i tekstovima govori o hrvatskoj kulturi u Češkoj od 1992. do danas. (Večernji list)

OBNOVLJEN BALET "ĐAVO U SELU"

Već se nekako ustalilo, barem u posljednjih tridesetak godina ako je vjerovati kronologijama u monografiji hrvatskoga baleta, da jednom u desetljeću Balet Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu na svojoj sceni obnavlja "Đavla u selu" Frana Lhotke. Najnovija obnova toga baleta, čija je prva izvedba zakazana za 19. listopada, upriličena je u povodu 40. godišnjice skladateljeve smrti, ali ujedno označava i početak nove sezone

Zagrebačkog baleta pod vodstvom Dinka Bogdanića.

"Đavo u selu" praiizveden je davne 1935. godine u Zürichu, a zagrebačku premijeru doživio je samo dvije godine kasnije, 1937. Ta je godina upravo zbog "Đavla" označena prijelomnom u hrvatskom baletu, a nemalu ulogu u tom usponu imao je slovenski umjetničko-bračni par Pia i Pino Mlakar, koji su u toj postavi bili scenografi, koreografi i interpreti glavnih rola. "Đavo u selu" otada je postao jedan od najizvođenijih hrvatskih baleta uopće. Posljednja obnova "Đavla" na sceni HNK-a bila je 1993.

Najnovija obnova također će se temeljiti na izvornoj, no pročišćenoj koreografiji Mlakarovih. Zanimljivo je međutim da ovu predstavu na scenu postavljaju "stari majstori", naše baletne zvijezde: Sonja Kastl kao jedna od originalnih Jela, Vesna Butorac koja je svojedobno igrala đavolicu, baletni majstor Božica Lisak, Damir Novak o čijoj se interpretaciji đavla i danas priča, Zvonimir Reljić koji je bio asistent uz Mlakarove, Ostoja Janjanin kao negdašnji Mirko te Dinko Bogdanić koji je na đavlu s Mlakarovima u Zagrebu radio 1971. (...)

Obnovljeni "Đavo u selu" imat će patinu i potpis njegovih najpoznatijih izvođača, ali i šarm i iznenađenje koje trebaju donijeti novi, mladi interepreti glavnih uloga.

Lhotkin "Đavo u selu" samo je prva od ukupno šest premijera (i tri reprize) koje je u sezoni 2002/03. za Zagrebački balet predvidio Dinko Bogdanić. (Večernji list)

Osam izvedbi "Zrinjskoga" oduševilo Kanađane

Da je izvedba opere "Nikola Šubić Zrinjski" u produkciji opere kuće Mississauga u Torontu, u razdoblju od 4. do 13. listopada, potpuni uspjeh hrvatske zajednice i naše diplomacije u Kanadi, potvrđuju brojne pohvalne kritike i interes koji je u umjetničkim krugovima potaknulo to najpoznatije glazbeno djelo Ivana Zajca. Na premijeri nije bilo nijednog slobodnog mjesta u dvorani Living Arts Centra koja ima 1200 sjedećih mjesta. Opera je izvedena na vrhunski profesionalnoj i umjetničkoj razini i publika ju je primila s bumim pljeskom i ovacijama. Za promidžbu hrvatske umjetnosti značajno je što su operu uz pripadnike hrvatske zajednice gledali i kanadski operni pretplatnici i mnogi drugi glazbeni znalci koji su bili oduševljeni što je opera kuća iz Mississauge u svom repertoaru ponudila i nacionalnu operu koja dolazi iz zemlje iz koje su doselili deseci tisuća njihovih sugrađana.

To je za Večernji list komentirao Edward Mavrinac, producent opere i jedan od zaslužnih predstavnika hrvatske zajednice u Torontu za uspjele postavljanje hrvatske opere u Kanadi. Od Refika Šabanovića, konzula geranta u Generalnom konzulatu RH u Mississaugi, doznali smo da je uz pomoć istaknutih članova hrvatske zajednice poput Rajke Kupešić čiji je plesni studio nastupio u baletnom dijelu opere "Zrinjski", već spomenutog Mavrinca, Ivice Zdunića koji je kao glavni sponzor opere donirao 30 tisuća kanadskih dolara i podrške veleposlanika RH u Kanadi Andrije Jakovčevića, taj kulturni događaj ostvaren u kratkom vremenu.

- Iznenađen sam snagom, ljepotom i aktualnošću hrvatske nacionalne opere - izjavio je svjetski poznati dirigent Dwight Bennett, umjetnički direktor Opere Mississauga. Od Aranke Lengyel, Zagrepčanke koja već petnaestak godina živi u Torontu, i trenutno je zaposlena u Generalnom konzulatu RH u Mississaugi (a pratila je sve izvedbe hrvatske opere), čuli smo da je publika bila iznenađena ne samo glazbom nego i ljepotom kostima i fabulom opere koja je mnogima otkrila dosad nepoznate pojedinosti i iz europske povijesti. Režija Dore Ruždjak Podolski, maestro Bennett i solisti iz Hrvatske poput Armanda Puklavca koji je bio Zrinjski, Zorice Antonić kao Eve, Miljenke Grđan kao Jelene, Ivice Šarića koji je igrao Sulejmana, Sotira Spasevog (Levi), Damira Fatovića (Sokolović), Miljenka Đurana (Juranić) i Ozrena Bilušića (Alapić) pohvaljeni su u svim kritikama koje su izašle u novinama u Torontu i nacionalnim kanadskim novinama.

Hrvatski su se umjetnici, koji su bili smješteni u domovima hrvatskih iseljenika, brzo prilagodili novim uvjetima i ostvarili zavidnu usklađenost s kanadskim zborom i orkestrom, potvrdila je A. Lengyel. U produkciju opere "Nikola Šubić Zrinjski", koja je prvi put izvedena na sjevernoameričkom kontinentu, uloženo je više od 500 tisuća kanadskih dolara. Osam izvedbi, kako stoji u "Toronto Staru", u potpunosti je opravdalo uloženi novac i pokazalo ispravan put i drugim etničkim zajednicama u Kanadi koje bi željele predstaviti nacionalnu glazbu iz svojih matičnih domovina. U diplomatskom promidžbenom smislu ništa se bolje od opere "Zrinjski" nije moglo dogoditi brojnoj hrvatskoj zajednici u Kanadi.

(Jadranka Jureško-Kero, Večernji list, 25 listopada 2002.)



Spomenik Srpanjskim žrtvama

Mojsije, spomenik na groblju Židova, žrtava II. svjetskog rata (na kraju 12 i 13 iz. polja), obitelj Crkvenec-Palčić (8. polje), obitelj Vajda (40. polje), Zlatko Baloković (53. polje), Joa Matošić (3. gi polje)

Borka Avramova:

Dafne (127. polje), obitelj Nakić (2. iz polje)

Vojin Bakić:

Spomenik žrtvama željezničke nesreće (92. polje)

Viktor Bernfest:

obitelj Gavrilović (4. polje), obitelj Marković (3. polje), Južna strana crkve

Dušan Džamonja:

obitelj Džamonja (5. gi polje)

Robert Franges - Mihanović :

obitelj Xaverski (desne arkade), obitelj Müller (desne arkade), obitelj Mayer (desne arkade), obitelj Frangeš (male arkade), obitelj Arko (desne arkade), Josip Eugen Tornić (10. polje), obitelj Kulčar-Vajda (2. ev polje)

Hinko Juhn:

obitelj Löwy (10. iz polje)

Đuro Kavurić:

Grobnica narodnih heroja

Ivo Kerdić:

Alfa i Omega (zabat crkve Krista Kralja), obitelj Matko (40. polje), Milan Ogrizović (12. polje), Blagoje Bersa (19. polje), Josip Hanuš (19. polje), obitelj Ohnleitner (11. polje)

Joza Kljaković:

obitelj Gmajer (male arkade)

Frano Kršinić:

obitelj Gjurvatić (49. polje), obitelj Novak (9. polje), obitelj Pučar (9. polje), obitelj Kraus (12. iz polje), obitelj Đuranec (1. iz. polje)

Lujo Lozica:

Vladimir Nazor (113. polje)

Velibor Mačukatini:

obitelj Đorđević-Dražić (3. gi polje), Dagmar Konstantinović (8. polje), obitelj Glavanić (5. gi polje)

Ivan Meštrović:

Laza Popović (2. gi) polje, obitelj Ritig (51. polje), Vladimir Becić (4. polje), Ruža Meštrović (44. polje)

Edo Murtić:

Pero Pirker (5. polje), obitelj Murtić (100. polje)

Josip Poljan:

Zlatko Šulentić (8. polje)

Mirko Rački:

obitelj Tamik (32. polje)

Vanja Radauš:

Grobnica hrvatskih vojnika I. svjetskog rata (s Jozom Turkaljem), Ivan Peštaj (62. polje), obitelj Gorjan (61. polje), obitelj Schneider (1. ev polje), obitelj Jošt (51. polje), Matko Laginja (lijeve arkade), Fran Mihaljević (1. ev. polje), obitelj Radauš (s gornje strane malih arkada)

Ivan Rendić:

Petar Preradović (desne arkade), Eugen Priester (desne arkade), Milan Amruš (lijeve arkade), Milivoj Dežman (desne arkade), Stefan Vrabčević (desne arkade), Adolf Veber (lijeve arkade), Zorica Bedeković (male arkade), Eugen Kumičić (19. polje)

Ante Starčević:

obitelj Filakovac (66. polje), Viki Glovacki (6. gi polje), Ivo Horvat (14a polje)

Vladimir Stoviček:

obitelj Varga (4. polje)

Juraj Škarpa:

obitelj Kosier (na sjevernoj strani crkve), obitelj Dešković (91. polje)

Jozo Turkalj:

Grobnica hrvatskih vojnika I. svjetskog rata (s Vanjom Radaušem), obitelj Steiner (3. iz polje), obitelj Jutriša (46. polje), obitelj Petrović (32. polje)

Rudolf Valdec:

Franjo Rački (lijeve arkade), August Šenoa (8. polje), Stjepan Miletić (male arkade)

Mila Wod:

Marija Ružička-Strozzi (46. polje), Jagoda Truhelka (42. polje):

Spomenici ostalih autora i poznatih ličnosti:

Miro Barešić (Novo vojno groblje), Bleiburg (spomenik Hrvatima - sudioncima križnih puteva / pored grobnice hrvatskih vojnika I. svjetskog rata), Herman Bollé (poprsje - desno od ulaza u crkvu Krista Kralja), spomenik na zajedničkoj grobnici Braće Franjevac (59. polje), Bruno Bušić (Novo vojno groblje), obitelj Frank (Mojsije - prema Michelangelu), grobnica obitelji Glat-Kulčar, Tomislav Ivčić (Novo vojno groblje), obitelj Jelačić (male arkade), Kapela na groblju Sestara milosrdnica (65. polje), Antun Gustav Matoš (11. polje), Ivana Brlić-Mažuranić (male arkade), paviljon Iliraca (desne arkade), Rudolf Perešin (Novo vojno groblje), Dražen Petrović (127. polje), grobnica obitelj Podhorski-Franz, pravoslavna kapela, Stjepan Radić (desne arkade), raspelo na Novom vojnom groblju, Ivan Ribar (uz Grobnicu narodnih heroja), Vladimir Ruždjak (127. polje), obitelj Silađin, spomenik francuskim vojnicima I. svj. rata (4m polje), spomenik talijanskim vojnicima I. svj. rata (4m polje), spomenik Srpanjskim žrtvama 1845. (5. polje), Gojko Šušak (Novo vojno groblje), Ivan Trčak (65. polje), Franjo Tuđman (iza crkve Krista Kralja), Tin Ujević (18. polje), Norbert Weber (blizu Grobnice narodnih heroja), obitelj Zmo.

Višnja Milas-Matutinović

Drago Gervais: MOJA ZEMJA

Pod Učkun kućice bele, miće, kot suziće vele.

Beli zidići, črjeni krovčići na keh vrapčići kantaju. Mići dolčići, još manje lešice na keh ženice kopaju. Cestice bele, tanki putići, po keh se vozići pejaju, i jedna mića, uska rečica, pul ke se dečica igraju.

Na sunce se kućice griju, na turne urice biju.

(Pogrešno u ISKRA broj 113. str. 22.)

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

MIROGOJSKA GALERIJA HRVATSKE UMJETNOSTI

Na južnim obroncima Medvednice, visoko nad samim gradom, smjestio se jedan od najljepših zagrebačkih perivoja - monumentalno gradsko groblje Mirogoj. Svi su stalni stanovnici ovog specifičnog gradskog prostora našli svoj mir u sjeni krošnji razgranatih stabala lipa, divljeg kestena, javora, među drvodredima smreka i hrastova i zaštićeni osebnim zlatnocrvenim bršljanom, šarenilom cvijeća i zimzelenim nasadima mamo uređenih staza i aleja.



Mirogoj, s arkadama i crkvom Krista Kralja na 72 ha

djela - monumentalne neorenesansne arkade koje s dvije strane zatvaraju simetrično koncipirana veća i manja polja s grobnim mjestima, a protežu se desno i lijevo od glavnog ulaza i crkve. Na desnoj se strani nalazi osam paviljona sa po sedam arkada, a lijeva strana ima četiri paviljona sa po sedam arkada između svakog od njih. Iza četvrtog paviljona je prolaz gdje se nastavljaju male arkade koje u produžetku lučno zavijaju prema istoku. Središnji portal u obliku potkove spaja postojeće arkade sa crkvom Krista Kralja, centralnom građevinom s kupolom i trijemom. Arkade su građene od 1879. do 1917., mrtvačnica od 1883. - 1886. dok je gradnja spoja južnih i sjevernih arkada (portal i crkva) završena 1929. godine, tek poslije Bolléove smrti.

Groblje su poslije tridesetih godina XX. st. počinje širiti i izvan arkada, a današnji izgled parkovno-hortikulturnog rješenja grobnih polja, staza i aleja koja slijede konfiguraciju tla oblikovao je pejzažni arhitekt Ćiril Jeglič. U posljednjem desetljeću XX. st. groblje je znatno prošireno u svojem sjeverozapadnom dijelu novim memorijalnim poljem za poginule borbe i ostale stradalnike Domovinskog rata.

Sastavni dio skladne cjeline ovoga perivoja svakako je nadgrobno znakovlje, spomenici i skulpturalna plastika kao i pojedinačne grobne kapele. Na mirogojskome groblju nalazi se jedna od najpotpunijih i najvrednijih galerija hrvatske skulpture - brojne medalje, reljefi, poprsja i portreti, spomenici te velike monumetalne kompozicije.

Golema je zbirka mirogojskih spomenika, portreta i kompozicija velikog hrvatskog kipara Ivana Rendića (1849-1932) koji rese grobove znamenitih građana Zagreba, izdvajaju se oni na grobovima Katarine Amruš (lijeve arkade), pjesniku Petru Preradoviću s motivom alegorijske figure "Domovine" i sarkofagom (velike južne arkade) te kompozicija Meditacija na grobu Emanuela Priestera (desne arkade). Robert Frangeš-Mihanović



Spomenik Stjepanu Radiću

(1872-1940) ostvaruje originalni spomenik s likom seljaka te radnika na grobnici Müller (veliki paviljon arkada); Rudolf Valdec (1872-1929), znameniti hrvatski portretist i medaljer u ovoj osebnim mirogojskoj galeriji ostvaruje uglavnom alegorijske figuradne prikaze u visokom reljefu i poprsja (grobnice obitelji Šenoa, Miletić i Tomić). Djela religiozno-simboličkog sadržaja ostvaruje Juraj Škarp (1881-1952), a Ivo Kerdić (1881-1953) radi u zabatu kapele crkve Krista Kralja simboličku kompoziciju "Alfa i Omega" te "Oplakivanje" na grobnici obitelji Matko. Artur Oskar Aleksander (1876-1953) radi secesijski obojeni kameni reljef na grobnici obitelji Schoenstein). Svoje su spomenike također radili Mila Wod, Jean Robert Ivanović, Jozzo Turkalj, Viktor Bemfest i Hinko Jühn.

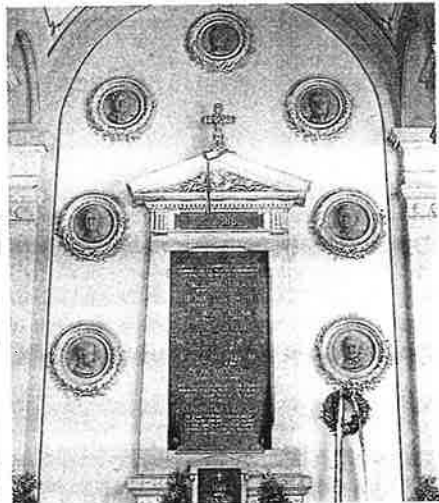
Ivan Meštrović (1883-1962) postavio je na Mirogoju svoju alegorijsku kompoziciju nad grobom Laze Popovića, te poprsje hrvatskog slikara Vladimira Beca; Toma Rosandić radi jedno od svojih najboljih djela, reljef na grobnici obitelji Botteri. Antun Augustinčić (1900-1979), izraziti monumentalist i kipar memorijalne plastike izražajnih i nemimih oblika radi Andela na grobnici Crkvenac-Palčić, ženski akt na grobnici Vajda i dr., dok Andeo Frana Kršinić (1897-1982) je podigao spomenik s bistama najzaresti grobnicu Gjuvatić. Službenih "Uskrstitelja naroda" Svoja su djela ostvarili Hrvatskoga": V. Babukiću, dr. D. također Vanja Radauš, Demeteru, dr. Lj. Gaju, F. Kurelcu, V. Grga Antunac, Velibor Lisinskom, D. Seljanu i S. Vrazu. Mačukatin, Želimir Janeš, Josip Poljan, Ante Starčević, Kosta Angeli Radovani, Belizar Bahorić, Ivan Kožarić, Borka Avramova, Lujo Lozica, Zlatko Čular, Dušan Džamonja, Marija Ujević, Vjekoslav Rukljač, Tomislav Ostoj, Đuro Kavurić, Vojin Bakić, Stevan Luketić, Branko Ružić, Ante Despot te slikari Joza Kljaković i Edo Murtić

Perivoj i groblje Mirogoj osim svoje visoke umjetničke razine zauzima posebno mjesto u sveukupnoj povijesti i kulturi hrvatskoga naroda. Tako napr. prijenos posmrtnih ostataka s drugih zagrebačkih groblja postaju značajni datumi hrvatske povijesti - prijenos Iliraca (19. VII. 1885.), prijenos spomenika srpanjskim žrtvama (13. VII. 1895.) ili pak prijenos posmrtnih ostataka iz dalekih zemalja u domovinu - Petar Preradović (14. VII. 1879), a u novije vrijeme prijenos Vlatka Mačeka, Brune Bušića i Vladimira Preloga. Uz Mirogoj se vežu i sjećanja na velike pogrebne povorke (Andrije Fijana, 28. XI. 1911, Stjepana Radića, 12. VIII. 1928; dr. Franje Tuđmana, 13. XII. 1999). Tijekom povijesti pojedini su grobovi posebno privlačili iskazivanje poštovanja svekolikog puka, u drugoj pol. XX. st. bio je to grob Stjepana Radića u arkadama, danas to postaje grob prvog hrvatskog Predsjednika dr. Franje Tuđmana, iza crkve Krista Kralja.

Svi oni građani Zagreba kojima su najbliži pokopani u drugim krajevima Hrvatske svoje poštovanje i molitve iskazuju paljenjem svijeća na dane Svih svetih i na Dušni dan kod velikog Križa u glavnoj aleji iz crkve Krista Kralja, a u novije vrijeme i na novom polju mirogojskog groblja tzv. Vojnom groblju, uz novopodignuti veliki Križ.

KATALOG DJELA (po autorima, s naznakom lokacije, pregledna karta se nalazi na samom ulazu u Mirogoj):

Artur Aleksander obitelj Schönstein (desne arkade)
Kosta Angeli-Radovani:
obitelj Ljuština-Mandić (1. gi polje), obitelj Gvozdenović (1. gi polje)
Grga Antunac:
Đuro Tiljak (42. polje), Ivo Tijardović (lijeve arkade)
Antun Augustinčić:



Na Mirogoju u Arkadama grad Zagreb

Kršinić (1897-1982) je podigao spomenik s bistama najzaresti grobnicu Gjuvatić. Službenih "Uskrstitelja naroda" Svoja su djela ostvarili Hrvatskoga": V. Babukiću, dr. D. također Vanja Radauš, Demeteru, dr. Lj. Gaju, F. Kurelcu, V. Grga Antunac, Velibor Lisinskom, D. Seljanu i S. Vrazu. Mačukatin, Želimir

Janeš, Josip Poljan, Ante Starčević, Kosta Angeli Radovani, Belizar Bahorić, Ivan Kožarić, Borka Avramova, Lujo Lozica, Zlatko Čular, Dušan Džamonja, Marija Ujević, Vjekoslav Rukljač, Tomislav Ostoj, Đuro Kavurić, Vojin Bakić, Stevan Luketić, Branko Ružić, Ante Despot te slikari Joza Kljaković i Edo Murtić

Perivoj i groblje Mirogoj osim svoje visoke umjetničke razine zauzima posebno mjesto u sveukupnoj povijesti i kulturi hrvatskoga naroda. Tako napr. prijenos posmrtnih ostataka s drugih zagrebačkih groblja postaju značajni datumi hrvatske povijesti - prijenos Iliraca (19. VII. 1885.), prijenos spomenika srpanjskim žrtvama (13. VII. 1895.) ili pak prijenos posmrtnih ostataka iz dalekih zemalja u domovinu - Petar Preradović (14. VII. 1879), a u novije vrijeme prijenos Vlatka Mačeka, Brune Bušića i Vladimira Preloga. Uz Mirogoj se vežu i sjećanja na velike pogrebne povorke (Andrije Fijana, 28. XI. 1911, Stjepana Radića, 12. VIII. 1928; dr. Franje Tuđmana, 13. XII. 1999). Tijekom povijesti pojedini su grobovi posebno privlačili iskazivanje poštovanja svekolikog puka, u drugoj pol. XX. st. bio je to grob Stjepana Radića u arkadama, danas to postaje grob prvog hrvatskog Predsjednika dr. Franje Tuđmana, iza crkve Krista Kralja.

Svi oni građani Zagreba kojima su najbliži pokopani u drugim krajevima Hrvatske svoje poštovanje i molitve iskazuju paljenjem svijeća na dane Svih svetih i na Dušni dan kod velikog Križa u glavnoj aleji iz crkve Krista Kralja, a u novije vrijeme i na novom polju mirogojskog groblja tzv. Vojnom groblju, uz novopodignuti veliki Križ.

KATALOG DJELA (po autorima, s naznakom lokacije, pregledna karta se nalazi na samom ulazu u Mirogoj):

Artur Aleksander obitelj Schönstein (desne arkade)
Kosta Angeli-Radovani:
obitelj Ljuština-Mandić (1. gi polje), obitelj Gvozdenović (1. gi polje)
Grga Antunac:
Đuro Tiljak (42. polje), Ivo Tijardović (lijeve arkade)
Antun Augustinčić:

Zanimljivosti

KULINARSKA TV ZVIJEZDA

Amerikanci oduševljeni kulenom i krvavicama
Nakon Dalmacije i Like, američki kulinarski velemaštor John Pisto, čiji se TV show prikazuje u cijeloj Americi, i koji je posebno popularan u Kaliforniji, posjetio je i Slavoniju. Na izvornom, šokačkom stanu Ante Perića u Ivanka, Pisto i njegova ekipa kušali su ono najbolje što Slavonija nudi za trpezom. A Slavonija je, dakako, imala što i ponuditi. Od čvaraka, masnog kruha i krvavica te neizbježnoga kulena, do nekoliko vrsta salata i glavnih jela za koje Pisto, podrijetlom Talijan, nije imao dovoljno riječi hvale.

- Mmmm....., delicious! - riječ je kojom je opisivao brojna jela koja ja pripremila vrijedna gazdarica Kaja Perić.

Pisto i njegova ekipa, koja je u Hrvatsku stigla zahvaljujući bračnome paru Vlakancih iz Kalifornije, s posebnim su zanimanjem pratili upute gazdarice Kaje o pripremanju tradicionalnoga slavonskog čobanca. No, sudeći po reakciji, posebno su ih se dojmili neizbježni kulen i krvavica.

- Nevjerojatan je ovaj izvorni okus domaće hrane. Najradije bih doveo ovamo svoju obitelj da kuša ove slastice. Nema riječi kojima bih opisao ovdašnju hranu. Jednostavno je prelijepa i puna okusa - kazao je John Pisto napominjući kako jedva čeka da američkoj javnosti prikaže ono što je snimio u Hrvatskoj.

- Priča o hrvatskoj hrani zapravo je priča o hrvatskim ljudima i Hrvatskoj. Zemlja je predivna, jednako tako kao i ovdašnja kuhinja. Amerikanci bi trebali doći ovamo i vidjeti sve hrvatske ljepote. - Jednostavno predivno! - s oduševljenjem nam je, nakon kušanja tradicionalnih slavonskih jela ispričao John Pisto. Njegov kulinarski TV show svakoga dana gleda nekoliko milijuna Amerikanaca.

(Večernji list)

NE ODUSTAJU OD KOVAČIJE

Nema onoga tko u Dalmaciji i Hercegovini, a i šire, ne zna za obitelj Nogalo iz Slivna kod Imotskoga. Kako i ne bi znao kada su čuvari jednoga od najstarijih zanata, kovači kojima nema premca. Rade na onaj starinski način. Vatra, miješ, nakovanj. Iz trena se pod spretnim rukama komad željeza pretvara u poljoprivrednu alatku. Znaju znanje i gotovo. Grdno ste se prevanili mislite li da je lako, jer ako alat nije pravi, brzo se i uništi. A kod Nogala reklamacija nema.

- Obiteljski je to zanat. Evo, moji sinovi Nedo i Ante sedma su generacija koja ne odustaje od kovačije. Obitelj se doselila iz okolice Širokoga 1702. i, koliko znam, odmah su naši preci otvorili kovačiju - priča 77-godišnji Vlado Nogalo.

Tradicija za pohvalu. Nije mala stvar proslaviti 300 godina poslovanja. A Nogali, poznatiji pod nadimkom Pilići (po pradjedu Filipu nazvanom Pilip), baš ove godine slave jubilej.

- Tako vam je to kod nas. Rodimo se pod miješom, umiremo pod miješom. I nema strogoće, moraš raditi. Nije ni mene moj čača nagovarao da radim kao kovač, ni ja sinove nisam tira. Jednostavno, svi smo zavoljeli ovaj zanat. Puši u miješ i radi. A proizvodimo sve. Od motika i kosira, preko čekića do peka. Naši stari počeli su izradom pušaka i pištolja, a mi smo se održali unatoč novim mašinama. Prije je bilo više posla, ali ne žalimo se ni danas. Mi smo vam kao i doktori, bez nas se ne može - kaže Vlado, koji unatoč poodmaklim godinama svakodnevno nekoliko sati provede u kovačiji.

Sinovi Nedo (48) i Ante (43) rade od jutra do sutra. Radnog vremena nema. U 20 "kvadrata" kovačije stanu Vlado, Nedo i Ante Nogalo.

- Često nas i mrak uhvati. Narudžba se mora isporučiti, motika s držalom stoji 150 do 200 kuna. Mi se jedini na ovom području bavimo kovanjem. A prije nas je samo u Slivnu bilo 16 kovača. Došli kompjutori, mladi odoše u škole i gotovo je sa zanatom - rekao je Vlado Nogalo i vratio se poslu, jer se motika neće sama napraviti. (Večernji)

CAVTATSKE MAŽORETKINJE

Kada se Cavitatske mažoretkinje pobjednički vraćaju s europskih i državnih prvenstava, na mjesnom Autobusnom kolodvoru organiziraju im svečani doček, koji obično preraste u narodnu veselicu. Tako je bilo i ovaj put, nakon što su 22 mažoretkinje s voditeljicom Adrianom Tomašić u Pragu četvrti put od 1998. osvojile prvo mjesto na Europskome prvenstvu u kategoriji "C senior velika skupina".

Naime, Europsko prvenstvo na kojem je sudjelovalo više od tisuću mažoretkinja iz Velike Britanije, Nizozemske, Švicarske, Njemačke, Češke, Slovačke, Slovenije i Hrvatske, bio je potpuni uspjeh Hrvatica jer su u ukupno 23 kategorije osvojile čak četrnaest prvih mjesta.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 115, 31. X 2002

Takav nevjerojatan rezultat, osim evidentno dobra rada, objašnjava se i činjenicom da su Hrvatice nastupile u svim kategorijama te time da su bile među najbrojnijima na europskoj smotri.

- Naš nastup bio je više nego sjajan, a i izlet u Prag ostat će nam u divnom sjećanju - kazala je voditeljica Tomašić pomalo umorna jer su



Cavtat, mauzolej obitelji Račić, rad Ivana Meštrovića 1922.

se u daleki Prag iz najjužnijega grada u Hrvatskoj uputile autobusom. Inače, Cavitatske mažoretkinje osnovane su 1973. godine i najstarije su u Hrvatskoj. Kako najavljuju mještani Cavtata, sljedeće godine svojim mažoretkinjama organizirat će pravo slavlje, a povod će biti 30 godina njihova djelovanja. (Večernji list)

NOVA ALEKSANDRIJSKA KNJIŽNICA

Kao sjećanje na Aleksandrijsku knjižnicu koja je sadržavala sva poznata svjetska znanja Staroga svijeta, koju je Cezar zapalio 47. g. pr. Krista, izgrađena je nova, suvremena knjižnica za 21. stoljeće koja se službeno otvara danas, 16. listopada, u prisutnosti predsjednika država i visokih političkih dužnosnika, kraljeva, prinčeva, sultana, šeiha i kulumjaka iz cijeloga svijeta. Svečanosti otvorenja, koje će voditi egipatski predsjednik H. Mubarak sa suprugom, prisustvovat će i hrvatski predsjednik Stjepan Mesić. Prvi posjetitelji razgledaju ovu knjižnicu još od travnja, kad je već bilo najavljeno službeno otvorenje, a otkazano zbog političke nesigurnosti u regiji. No publika će od 20. listopada ponovo uživati u izložbi arapske kaligrafije, pismima na velikom zidu te brojnim multimedijским prezentacijama vezanim uz svjetlo znanje koje više nije samo u knjigama. Uz brojne priloge umjetnika iz cijelog svijeta, u Aleksandriji se nalazi i jedna skulptura hrvatskoga kipara Dušana Džamonje.

Knjižnica koja ima 11 katova građena je uz samu morsk obalu čak 11 godina, novcem Egipta, UNESCO-a te međunarodnim donacijama, prema projektu grupe norveških arhitekata, i ima oblik prizemljene Sunčeva diska. Ovih dana i mjeseca listopada posvećenoga knjizi, knjižnica je ponovo u središtu zanimanja svjetske kulture javnosti. U nizu priredaba i nastupa ističe se onaj Sinead O'Connor (18. listopada), potom koncertom londonskih pjevača, nastup grčkog nacionalnog orkestra, a tamo će biti i kazališni performans "El Zafra" za hendikepiranu djecu. Programi su prilagođeni svim ukusima pa nalazimo uz džez-koncerte i nastup mađarskoga narodnog ansambla, kao i otvorenja brojnih izložbi. Svaki se dan otvara jedan segment ove knjižnice koja će po količini svezaka i digitalnim zapisima biti u idućih nekoliko godina među deset najvećih svjetskih riznica znanja, a najveća na istočnom Mediteranu. (D. Jendrić, Večernji list)

PROSLAVILA 103. ROĐENDAN

Oršula Bilan iz Vodica proslavila je 103. rođendan izvrsnoga zdravlja, veseloga duha, nasmiješena i raspijevana. Upravo te osobine, ali i zdrav život bez duhana i alkohola, uz težačenje po poljima i brigu za domaćinstvo dovele su je u duboku starost. Premda rođena u pretprošlom stoljeću, ona i dalje umjereno gimnasticira. Ako je po genima, sreća se smiješi i njezinim potomcima, sedmorici unuka, 11 prauku i trojici prapraunuka.

Po Oršuli, osnivačici Vodičke glazbe, danas se zove i ženska klapa Oršulice, koja joj je pjevala na rođendanskoj proslavi. Negdje u mladosti, Oršula je došla na zamisao kako zaokupiti vodičke muževe, da ne krate vrijeme u konobi ili kartajući, pa je založila sav svoj imetak pod hipoteku kako bi se kupili instrumenti za mjesnu glazbu. (V.I.)

UN SECURITY COUNCIL DISCUSSES ICTY

New York, October 31 (FPB) - Discussing the work of the tribunals for war crimes committed in the former Yugoslavia and Rwanda, the UN Security Council concluded that it should assume a more active role in dealing with the problems that the two tribunals and their joint prosecution were encountering, particularly with regard to lack of cooperation from countries involved. This conclusion was prompted by the assessments of the president of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), Claude Jorda, and Chief Prosecutor Carla Del Ponte. Jorda called on the Council to demonstrate clearly to Yugoslavia that it would not be able to take its place in the international community if it failed to respect its basic international commitments, which arise from the UN Charter.

Jorda noted that Croatia's conduct was similar to Yugoslavia's, although the country had made its archives available and had granted access to witnesses. His main objection is the fact that generals Ante Gotovina and Janko Bobetko have not been arrested and handed over. Jorda further stated that the cooperation of the authorities of Bosnia's Croat-Muslim federation was satisfactory, while the Bosnian Serb entity had failed to arrest and hand over any of the indicted persons, including Radovan Karadzic.

Chief Prosecutor Del Ponte's criticism was even stronger. She warned the Council that the prosecution was still faced with "obstacles and obstruction", which she said was particularly dangerous because "there will be no second chance for our prosecutions". Del Ponte said that her trust in the Croatian authorities had been misplaced because Croatia failed to act in line with the prosecution's request regarding generals Gotovina and Bobetko.

Referring to the authorities in Belgrade, Del Ponte said that Belgrade was withholding documents requested by the prosecution, denying access to military archives, and hampering the interviewing of witnesses, while people such as Ratko Mladic enjoyed protection. The ICTY prosecutor particularly stressed Yugoslav President Vojislav Kostunica's statement that "cooperation with the ICTY has already gone too far".

Representatives of only 15 member-states, as well as Croatian, Bosnian and Yugoslav diplomats attended the Council session.

DEL PONTE: MY TRUST WAS MISPLACED

New York, October 31 (FPB) - In her introductory speech before the UN Security Council on Tuesday, the chief prosecutor of the UN War Crimes Tribunal, Carla Del Ponte, said that the biggest problem in the Tribunal's work was the failure of state authorities, including Croatia's, to arrest people indicted for war crimes. "In June 2001... as an expression of trust, I gave the Croatian Government advanced notice of a sealed indictment against General Ante Gotovina," Del Ponte said. "My trust was misplaced - he was allowed to evade arrest and according to various reliable sources he is now enjoying a safe haven somewhere in Croatia," she added.

The prosecutor's voiced similar disappointment in the case of General Janko Bobetko: "In May this year I again provided the Croatian authorities with advanced notice of an imminent indictment against General Bobetko. Instead of compliance with the Tribunal's order, the Croatian Government has taken upon itself to seek to challenge the warrant and the indictment itself. We next heard that the general's health does not permit his travel to The Hague," the prosecutor said, describing such behaviour as "delay and obstruction". "The attitude of Croatia is unacceptable," she noted.

SIMONOVIC: CROATIA CHALLENGES LEGALLY UNFOUNDED ASSESSMENTS

New York, October 30 (FPB) - The Croatian Government has been using available legal means to challenge some parts of the indictment against Janko Bobetko and it cannot accept requests to withdraw its appeals. However, it will respect the decision of the ICTY Appeals Chamber, Croatia's ambassador to the UN, Ivan Simonovic, stated in New York on Tuesday. Along with diplomats from Bosnia-Herzegovina and Yugoslavia Simonovic participated in the discussion on the work of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) before the UN Security Council. Simonovic expressed his satisfaction that the reports of both ICTY president Claude Jorda and chief prosecutor Carla Del Ponte noted "constant dialogue with the Croatian authorities".

In recent weeks alone Croatia has received and met a number of requests

by the ICTY, including those referring to the investigation of crimes pertaining to the indictment against General Bobetko, Simonovic stated.

The ICTY prosecution's interpretation of the nature of the conflict in the former Yugoslavia and the character of the Croatian Army's operations opposes the UN General Assembly's resolution on occupied Croatian areas, as well as the interpretation of the conflict which the prosecution itself adheres to in the indictment against Slobodan Milosevic, Simonovic said. He supported the ICTY's intention to prosecute only the most infamous war criminals, which should help establish a reliable historical record. From that aspect, he opposed attempts to equalise the guilt of all parties on the territory of former Yugoslavia. Cooperation with the ICTY reflects Croatia's efforts to shed light on all crimes committed on its territory, including individual crimes committed by its troops, Simonovic said.

DEL PONTE ASKS CROATIA TO WITHDRAW ITS DEPOSITIONS

Zagreb, October 24 (FPB) - After talks with Croatian Prime Minister Ivica Racan yesterday afternoon, ICTY Chief Prosecutor Carla Del Ponte said that she had asked the Croatian Government to withdraw its depositions submitted to the ICTY Council of Appeals. However, the Government rejected to do so. Croatia is awaiting decisions by the Council of Appeals in reference to two objections submitted by the Croatian Government. Del Ponte said she believed that the Croatian government, regarding the executing of the arrest warrant and handing over the indictment, was not cooperating with the ICTY, while Croatia's cooperation with the ICTY, regarding the access to witnesses and documentation, was exemplary.

Del Ponte stated that she had come with the intention to try and convince the Premier to withdraw the appeal in which the Government claimed that the indictment and arrest warrant were not legal. She said that General Bobetko was charged, the judge confirmed the indictment and a warrant was issued which needs to be implemented. She added that she agreed with Premier Racan that Article 59 of the ICTY Rule Book could be applied to examine the actual health of the indicted General Bobetko. Provision 59 of the Hague Tribunal's Rule Book stipulates that if a country is not able to implement an arrest warrant it needs to inform the Tribunal's secretariat. Such reasons so far usually meant the inability of a country to determine the whereabouts of the accused or his health being a hindrance for his extradition. Del Ponte also said that the Croatian Government was not General Bobetko's defence attorney and that for some reason the Croatian Government had decided to become directly involved.

Following the talks that lasted for three hours behind closed doors, at a joint press conference, Racan said he had presented "the Croatian point of view at the talks. We cannot withdraw the two depositions submitted to the ICTY which led to convening the Council of Appeals". Responding to objections by Carla Del Ponte that the Government should not have become involved at all and should leave the defence to General Bobetko's attorneys, Racan pointed out that the Croatian Government had received the arrest warrant and not Bobetko's attorneys. The Croatian Premier reiterated that the Government would respect any decision by the Council of Appeals and would act accordingly. He once again expressed Croatia's readiness to cooperate with the Tribunal.

Del Ponte also stressed the need for equal treatment and execution of justice for all those indicted by the Tribunal. She added that she also expected the arrest of General Ante Gotovina. Referring to the Gotovina case, Premier Racan stated that the Croatian Government would do everything that was required to arrest General Gotovina "if Mr. Gotovina becomes available to us, which was not the case until now".

According to Premier Racan, the possible use of a video link was also discussed.

EUROPEAN PARLIAMENT URGES CROATIA TO FULLY COOPERATE WITH ICTY

ZAGREB, Nov 7 (Hina) - The European Parliament on Thursday adopted a resolution on the European Commission's first annual report on the Stabilisation and Association Process (SAP) in Southeast Europe which calls on Croatia to fully cooperate with the ICTY. The European Parliament urges Croatian authorities to take note of its recommendations in the resolution's

na ledu, a iste je godine Franjo Bučar u Zagreb donio iz Švedske prve skije i sanjke pa je odmah na Cmrroku organizirana prva skijaška škola. Poslije Prvog svjetskog rata klizalište je uređeno u Mihanovićevoj ulici, na mjestu gdje su danas zgrade Socijalnog osiguranja i Esplanade.

I biciklizam je sport koji je u ovom gradu poznat već više od stotinu godina. Franjo Bučar, koji je jedan od kumova prilikom rođenja sporta u Zagrebu, piše kako je koturaštvo prvi uveo Franjo Hocman, nasljednik Miroslava Singera u podučavanju učenika u gimnastici na gornjogradskoj gimnaziji. Prvo naši koturaši ili biciklisti, vozili su tzv. velocipede, čudne sprave koje su se mogle voziti ako su se jednom nogom odguravale od zemlje! Već 1855. u Zagrebu, gradu od oko trideset i šest tisuća stanovnika, osnovano je prvo hrvatsko društvo biciklista, koje je iste godine uredilo vlastito trkalište. Godinu dana kasnije, društvo organizira i prve koturaške utrke, i to u najnovijem djelu Zagreba - na Zrinjevcu! Pobjednik te prve biciklističke utrke oko Zrinjskoga trga bio je neki Mirko Bothe, koji je vozio onu karikaturu od bicikla - prednji kotač golemih razmjera, a zadnji sasvim mali.

Po koturaškom sportu prozvana je i današnja Koturaška cesta, koja je nekad, dakako, bila daleka gradska periferija, a upravo na tome mjestu je početkom stoljeća uređen najveći i najsvremeniji velodrom. Prvi koturaški ili biciklistički klubovi u Zagrebu su: Sokol, Velocitas, Orao i Slaven. A prvi bicikl, što ih je u Preradovićevoj ulici izrađivao Ivan Dirbacher, nosili su ime Ilyria i Croatia.

Sam je sebi izradio bicikl i biciklizmom se bavio i famozni Ferdo Budicki, trgovac iz Gundulićeve ulice, koji će, međutim, ipak postati poznat po automobilu, a o tome ćemo kasnije. Budicki je biciklom prešao cijelu Njemačku, Skandinaviju, Rusiju, Španjolsku i Francusku, da bi se preko sjeverne Afrike i Sicilije vratio do Trsta i napokon u Varaždin. Kroničari su izračunali da je za ukupno osam mjeseci prešao oko osamnaest tisuća kilometara! Ferdo Budicki je bio pustolovan i izuzetno radoznao duh, zanimao se za sve novotarije svog vremena, opsjednut tehnikom i najnovijim tehničkim dostignućima, a razumio se i u motore. S bicikla je prešao na motocikl marke Orion, a potom se u Zagreb doveo i prvim automobilom marke Opel.

Prvi automobil je u Zagreb došao s ovim stoljećem. Godine 1901., kad su se pojavila ta čudna Budickijeva kola bez konja, u Zagrebu je živjelo samo sedamdesetak tisuća stanovnika, ulice još nisu bile asfaltirane, a na Jelačićevu trgu je bilo blata i konjskog izmeta. Tu je bila glavna štacija gradskih fijakera, a i seljaci iz okolice su ovdje konjskim zapregama furali svoje povrće i voće. Navodno je tu na glavnome gradskome trgu bilo još i krava. Krešimir Kovačić se sjeća kako je zvuk motora Budickijeva automobila uzbunio čopor stoke: *"toliko da je jedna očajna krava utrčala i najbližu trgovinu i tamo napravila pravi rusvaj."* Prvi automobil je navodno bio nezgrapna oblika, s velikim valjkom otpraga za benzin i samo s jednim sjedalom, a strahovito je štrpotaao šireći oko sebe nepoznati i zagušljivi smrad od koga je Zagreptane uhvatila kijavica kao da su srkali burnut....

I pojava bicikla, mnogo ranije izazivala je ogorčenje pješaka, pa kroničari bilježe kako bi građani ponekog nediscipliniranog biciklistu, koji bi sebi dopustio veću brzinu na ulici, zaustavili i na licu mjesta mu izrekli kaznu pljuskama. Pa kako ne bi ogorčenje i prosvjede izazvao automobil, koji je za ondašnji pješački Zagreb predstavljao čudo neviđeno! Bilo je mnogo onih koji su sumnjali da se kola mogu kretati bez konja. Ostaje zabilježeno kako je jedan naš sugrađanin u čudu gledajući za automobilom, opazio na cesti konjski izmet, pa slavodobitno uskliknuo: *"A kaj vam ja nisam rekao da to nemre iti bez konja!"* Automobil je pogotovo izazivao nevjericu kad bi se bez po muke uspenrao uzbrdicom, Dugom ulicom ili Mesničkom ulicom prema Gornjem gradu. Drugi, nešto umjereniji nevjeri Toma, svoju je sumnju ovako pokušao objasniti: *"A kaj se vi ne bi čudili da vidite kako hlače same trče ilicom?"*

Koliko god bili isprva preplašeni tom novotanjom i ogorčeni bukom i smradom, ubrzo se počinju javljati oni koji bi i sami željeli imati automobil. Poduzetni trgovac Ferdo Budicki koristi priliku i na uglu Gundulićeve i Ilice otvara prvu prodavaonicu automobila, a kasnije preuzima i zastupništvo američkog Forda. Od poznatijih Zagreptana među prvima su automobile nabavili gradonačelnik Vjekoslav Heinzel i dr. Milivoj Dežman, liječnik i književnik, jedan od duhovnih vođa hrvatske moderne i glavni urednik Obzora.

Automobilizam se tako već na početku počeo u Zagrebu širiti, premda uz oprez, stranju i strah. Godine 1905. novine pišu: *"Iz dana u dan niču u Zagrebu kao iz zemlje raznovrsni automobilisti i motociklisti. Proti tome nemamo i ne možemo imati ništa, ta veka grad je! Ali jedno imademo prigovora. Ova raznoimena gospoda, kad voze ulicama, ne samo što voze prebrzo, već se i utrkaju, a na oči našega redarstva, koje skršenih ruku čeka - hoće li se zbiti kakva nesreća, a ne nastoji da spriječi svaku eventualnost, koja bi mogla nesrećom uroditi. Mi najodlučnije pozivamo naše gradsko poglavarstvo da izda shodnu naredbu kojom će naše redarstvo uputiti na mjere koje ovo mora da poduzme proti ovakvim opasnim utrkivačima."* Kažnjavanje nesav-

jesnih automobilista, međutim, nije bilo moguće, jer još nije bilo ni propisa, a ni šoferskih ispita, pa su se automobili vozili bez vozačke dozvole, a i bez registrarske tablice. Prvu auto-školu u Zagrebu otvorio je, dakako, Ferdo Budicki, a prvi ispit je položio i dobio broj 1 dobio - a tko drugi nego Budicki! To je bilo 4. kolovoza 1910.

Davno je to pionirsko doba našega automobilizma, kad je prvi učitelj vožnje bio i prvi učenik! Postavlja se pitanje: pred kime je Budicki polagao ispit iz vožnje, kad je on prvi imao automobil i osposobio prve šofere? Polagao je, dakako, pred komisijom koju je sam naučio voziti!

Da Budickome ne bi pripala baš sva prednost našega automobilizma, spomenimo i Ivana Dirbachera za kojega se može ustvrditi da je prvi službeni auto-mehaničar u gradu. Bio je vlasnik prve tvornice bicikla Ilyria u Preradovićevoj 6, ali se početkom stoljeća priklonio eri motorizacije, koja je s Budickim uz strahovit štrpota dospjela u Zagreb, te preuzeo trgovinu i zastupstva inozemnih tvornica motora. Posao je proširio i razgranao preseljenjem u nove prostorije u Gundulićevoj 21. Zajedno sa sinom, tu otvara modernu prodavaonicu motora, automobila i dvokolica, a uz to i auto-mehaničarsku radionicu s garažom.

Da je 1906. na zagrebačkim ulicama bilo već mnogo automobila svjedoči i podatak da je upravo te godine osnovan Prvi hrvatski automobilski klub, kojemu je bila zadaća da još više popularizira automobilizam u Hrvatskoj. A godine 1912. Hrvatski automobilski klub organizira i prve automobilske utrke. Cilj je bio na Sveučilišnome trgu, pokraj Hrvatskoga zemaljskog kazališta. Je li se utrkivao i Ferdo Budicki? Teško da se bez njega moglo, jer kamo god da krenuli svojim prvim automobilom nikako nećemo moći zaobići sveprisutnog Budickog. On se prvi popeo i automobilom na Sljeme. To je bilo 1904., a prije njega na Sljeme su se penjali samo pješaci i konjske zaprege. Cesta kroz Medvednicu probijena je 1895., za vrijeme načelnikovanja Adolfa Mošnjaka, kojemu su zahvalni zagrebački planinari ostavili u spomen vidikovac Adolfovac.

Kad smo već na Sljemenu, recimo da nam je prvi našu staru Zagrebačku goru i čari planinarenja po njoj otkrio stranac - dr. Johann Frischauf, sveučilišni profesor iz Graza. Profesor je u Zagreb došao na svečano otvaranje Hrvatskog sveučilišta 1874., a kao poznati planinar i turistički pisac, iskoristio je priliku da se popne na Sljeme. S njim je pošao i njegov zagrebački kolega dr. Gjuro Pilar. Oduševljen čarima Zagrebačke gore, austrijski profesor je potakao osnivanje Hrvatskoga planinarskog društva. Društvo je osnovano 29. travnja 1875., a za predsjednika je izabran botaničar Josip Schlosser, a za tajnika direktor realke Josip Tošar. Novoosnovano društvo organiziralo je prve izlete na Sljeme, a već 1877. podignuta je i prva drvena piramida prema nacrtu poznatoga zagrebačkog arhitekta toga doba Milana Lenucija. Godinu dana kasnije na Sljemenu se gradi i prva kuća, preteča kasnijim planinarskim domovima i izletištima. Godine 1898. osnovan je i prvi planinarski časopis "Hrvatski planinar" sa zadaćom populariziranja planinstva u Hrvatskoj i Zagrebu. Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu prvo je takvo društvo na slavenskom jugu, vršnjak poljskog društva Tatra iz Krakova, a četrnaest godina je starije od prvoga turističkog društva u Pragu.

U dugoj povijesti Hrvatsko planinarsko društvo organizira mnoge planinarske izložbe, a najveća je priredena 1922. na kojoj sudjeluju prvi puta Slovenci i Srbi. U povodu pedesete obljetnice izlazi i spomen knjiga, u kojoj je opisan cijeli historijat i uloga društva, a evo i opisa prvog organiziranog izleta na Sljeme 3. lipnja 1876.: *"Društvo se sakupi na Jelačićevu trgu u 6 sati, te krene na kolih u Gračane, kamo prispje u 6 sati i 30 časova. Penjuć se na goru dođe do vrela Snoplak u 7 sati i 15 č. a do sljemenskog vrela u 10 sati. Na Sljeme prispje društvo u 10 sati s 50č. te se doskora spusti radi kiše preko sv. Jakoba (11s. 45č. - 12 s. 30 č.) do sv. Roka u Šestinih (2 s. 15 č.) gdje otpočnu uz dobru užinu u 6 sati."*

Nakon što su na Sljemenu dvije piramide istrnule, postavljena je i treća, ovaj puta željezna, a to je bilo iste godine kad je u Parizu podignut Eiffelov toranj - 1889., da bi sedamdeset godina kasnije bila prenjeta na Japetić.

Godine 1910. na Medvednici su se pojavili prvi skijaši, dakle samo nekoliko godina kasnije nego što se sljemenskom cestom popeo Ferdo Budicki prvi automobilom.

"Pozdrav iz Zagreba" Zvonimir Milčec

Ovdje zastajemo sa "gombanjem" u Zagrebu, ali zato nastavljamo u idućem broju HRVATSKE ISKRE...

PRETPLATITE SE NA HRVATSKU ISKRU

Kako su se naši stari gombali

Vratimo li se na trenutak u prošlost, shvatit ćemo zašto Zagreb zovu kolijevkom sporta. Mnogi su se sportovi u ovom gradu, naime, počeli organizirati mnogo ranije nego u drugim našim sredinama, pa nije ni čudo što upravo Zagreb postaje prvim sjedištem više sportskih saveza.

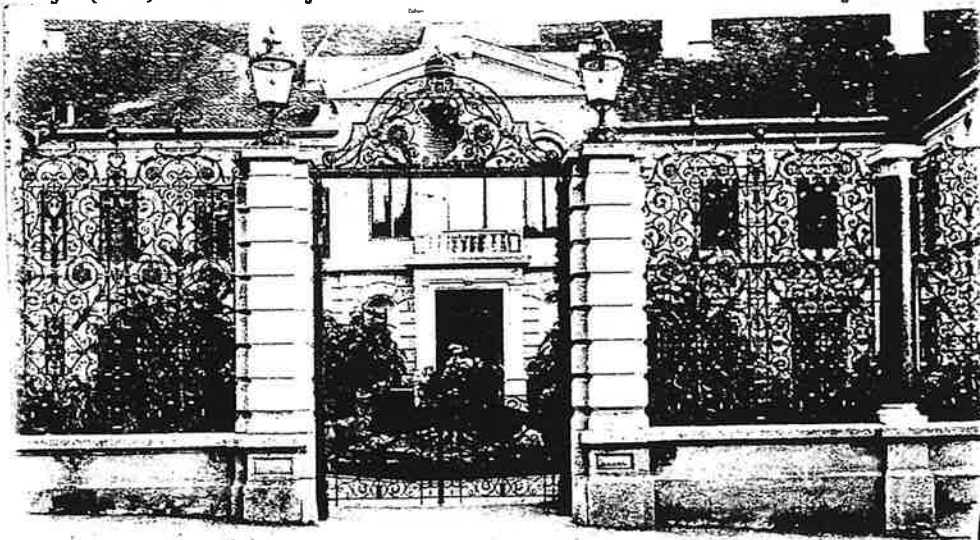
Da vidimo, dakle, kako su se naši stari gombali - kako se nekoć zvala gimnastika ili tjelovježba.

Počnimo od Miroslava Singera, prvog gomjogradskog učitelja gombanja, tog famoznog Singera, kome je sudbina odredila da nam ostane u sjećanju više po smrti, negoli po životu. Miroslav Singer je, naime, onaj prvi stanovnik novog gradskog groblja na Mirogoju, pokopan 7. studenog 1876., na 7. polju, II/I razred, I odjel, grob 1. Gradske kronike vrlo opširno opisuju Singerov pokop, čak i pojedinosti o uzroku smrti. Prvi mirogojski mrtvac po jednoj je verziji umro od apopleksije (kaplje) a po drugoj od trovanja plinom. Jedno je točno: Singer je umro u bolnici Milosrdne braće na Jelačićevu trgu i da mu je tadašnji Zagreb, koji je imao dvadesetak tisuća duša, priredio veličanstveni sprovod, koji je od bolnice Milosrdne braće krenuo u četiri sata poslije podne, a na Mirogoj stigao tek predvečer.

U kontekstu Singerove smrti i raznih kombinatorika o njezinu uzroku, spominje se i jedan podatak koji će nam otkriti nešto i o njegovu životu: na dan Singerove smrti, 4. studenoga 1876. održana je, naime, prazidvba Zajčeve opere "Nikola Šubić Zrinski", a 7. studenoga, na dan pokopa, i prva repriza te opere u starom gomjogradskom Stankovićevom kazalištu. Postavlja se, dakako, pitanje: kakve veze Sunger ima sa Zajčevom operom? Najvjerojatnije ima. Prema nekim izvorima, on je, naime, kao učitelj mačevanja, režiseru opere pomagao zboriste i soliste učiti kako da drže sablje u rukama.

Miroslav Singer, proslavljeni zagrebački mrtvac, za života je dakle, bio naš prvi učitelj mačevanja, a njegova privatna vježbaonica nalazila se na Južnoj promenadi (Strossmayerovo šetalište), u dvorani nekadašnjeg liceja, u susjedstvu kojega je bila stara gomjogradska gostionica "Barišec", a to, kad je postojela Singer, nije beznačajan podatak: on je, naime, bio veliki ljubitelj dobre kapljice, kako se nekoć nježno tepalo cugeru. A i ta se pojedinost, dakako, dovodi u vezu sa Singerovom smrću. A nas ovdje zanima, dakako, Singerov život. Rođenjem Bečlija, Singer, pravim imenom Fridrich, da bi ga kasnije preveo u Miroslav, došao je u Zagreb 1859. a to je i godina koje se spominje kao početak organiziranog gombanja, tj. tjelovježbe u školama. U tome Zagreb za carskim i kraljevskim Bečom kasni čak, deset godina, ali bolje ikad nego nikad!

Isprva gimnastika nije bila obavezan predmet, što više, učenici su za Singerovu nastavu plaćali pristojbu. Masovnije bavljenje sportom u Zagrebu počinje tek osnivanjem "Hrvatskog sokola" 1874., kad je izašla "Tjelovježba u osnovnim školama", te "Nazivlje za tjelovježbu i mačevanje" (1875) na hrvatskom jeziku.



1899 - Za uvođenje gimnastike kao obaveznog predmeta u zagrebačkim školama zaslužan je dr. Iso Kršnjavi, predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj ulici.

Ova zagrebačka sportska razglednica ne bi bila potpuna kad se ne bismo vratili još dalje u prošlost, u Zagreb prije dvije stotine godina, u gradić (da ne kažem Gradec) kad je osnovano (1786) prvo sportsko društvo - Zagrebačko građansko strekac društvo. Gađalo se na drvenu metu, i to, dakako, iz kubura

i kremenjača, a streljana je bila na početku Tuškanca, na što danas podsjeća samo Streljačka ulica između Mesničke i Tuškanca. Ne može se još govoriti o pravoj, uređenoj streljani. Tek 1808. podignuta je drvena kućica s trijemom, a iza meta nasip. Trideset godina kasnije, za rođenja Augusta Šenoa, Zagreb dobiva pravi streljački dom s dvoranom u kojoj će biti uređena i streljana za građanstvo. U međuvremenu zgrada u Tuškancu je dvaput dograđivana i proširivana. Streljana u Tuškancu je poznata i po tome što je u gradskim kronikama ubilježena kao prva javna ustanova koja je (1908) osvijetljena električnom rasvjetom. Zagrebački strijelci su već 1829. sudjelovali na prvom međunarodnom natjecanju u Beču, a kako su prošli najbolje govori to što kroničari o tome - ne govore!

Zanimljiv je i jedan novinarski oglas iz 1847., dakle, šezdeset godina nakon osnivanja prvog sportskog društva: "Poziv na slobodno glavno streljanje u kr. glavnom i slobodnom varošu Zagrebu. Zagrebačko građansko streljajac društvo ima čast obznaniti, da će običajno svakoletno glavno streljanje letos dana 12 rujna od 3 uri popodne pucanjem mužarah i udaranjem gradske bande započeti i do 16. istog mjeseca 6 ure navečer trajati. Obširniji uvjeti ovog glavnog streljanja mogu se u ovdashnoj streljani saznati. Pozivaju se, dakle, dostojno sva ovdashnja i stranjska gospoda strekci, streljački prijatelji i drugo občinstvo, koje se streljanjem razveseliti želi, da izvole istom na gore spomenute dane prispeti..."

Streljaštvo je, dakle, prvi sport koji se pojavljuje u Zagrebu, ako se prvi počeci streljaštva uopće mogu nazvati sportom. Prije toga se jedino spominje natjecanje u tzv. prstencu. To je neka vrsta alke, s tim što je zagrebački prstenac od znamenite sinjske alke mnogo stariji: igra se već u 15. stoljeću, a prema nekim izvorima i u 14. Tragovi o toj igri, koja bi mogla odgovarati nekoj vrsti sportskog natjecanja, ostali su zabilježeni jedino u sudskim spisima, po kojima se vidi koliko je to bilo ozbiljno kad su natjecatelji međusobno vodili sudske pamice. Ostaje također zabilježeno da je "prstenac hvale vrijedan i častan običaj"...

U Zagrebu se vrlo rano počinju i klizati. Uređenjem parka Maksimir, kojega je u biskupskoj šumi počeo uređivati biskup Maksimilijan Vrhovec (po njemu park dobiva i ime), da bi mu glanc udario kardinal Juraj Haulik (zauzvrat su suvremenici Zabrepčani park nazivali Jurjevac), uređena su i maksimirska jezera. Na prvo ili donje jezero već 1836. zimi dolaze prvi klizači. Ne može se, dakako, govoriti o masovnom klizanju, jer je klizanje u Zagrebu još gotovo neponato i jer je Maksimir u to doba prilično udaljen od Zagreba, a do njega se može jedino kočijom, i to kroz dugački drvored jablana koji je od grada do Maksimira vodio otprilike današnjom Petrovom ulicom.

Prvi se na zagrebačkom ledu i kao klizač i kao organizator i mecena, pojavljuje zagrebački trgovac Ladislav Beluš, vlasnik vrlo popularnog špeceraja u Dugoj ulici, koji je popularnost ondašnjeg Zagreba zadobio po dvjema neobičnim činjenicama - imenu "Kod crvenog cukca" i jedinom cmcu u gradu, a koji je radio u njegovu dućanu.

Beluš je još 1870., zajedno s njemačkim grofom Arturom Schlippenbachom, klizačkim asom toga doba, a koji je u Zagreb i donio prve tzv. Yackson - Haynes klizaljke, osnovao privatno klizalište za "otmjerne krugove i građanstvo", i to u dvorištu isusovačkog samostana na Jezuitskom trgu, dakle, tamo gdje je danas atrij Muzejskog prostora. Četiri godine kasnije poduzetni trgovac Beluš unajmljuje tada vrlo poznatog gradskog inženjera Milana Lenucija (zaslužan za današnji izgled Zrinjevca) da mu uredi umjetno klizalište na zemljištu južno od Sveučilišnog trga, odnosno današnjeg Trga Maršala Tita, pokraj stare plinare. Iste je godine osnovan i prvi Klizački klub, koji je odmah organizirao natjecanje u klizanju. Klizalište se do otvaranja gradskog vodovoda 1878. polijevalo iz potoka Tuškanac koji ih godina, dakako, još nije nadsvođen.

Prvo Belušovo klizalište, koje je od njega zatim preuzelo Prvo hrvatsko klizačko društvo (osnovano 1877.), moralo se 1881., zbog gradnje zgrada Hrvatskog sokola i Kola, preseliti južnije, na livadu, gdje je danas (stara) Nacionalna i sveučilišna biblioteka. Tu se godine 1894. prvi puta igra hokej

second paragraph, urging them to full cooperation with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), reads the resolution moved by the Green Party's representative in the Parliament, the Netherlands' Joost Lagendijk.

The resolution welcomes the steps the Croatian government has taken towards a concrete improvement of relations with neighbouring countries. It also insists on the importance of resolving border determination issues with Slovenia, Serbia and Montenegro through dialogue, and on the ratification of a border deal with Bosnia-Herzegovina. The resolution recommends the Croatian parliament adopt as soon as possible a constitutional law on the protection of national minorities, which is one of the conditions necessary for refugee returns.

The European Parliament recommends to the Council of Ministers and the European Commission to refrain from moving to the next stage of the SAP, and/or consider the possibility of partially or fully suspending financial assistance to either of the five countries participating in the Process if they fail to meet three political conditions: full and effective cooperation with the ICTY, effective implementation of the refugee return policy and of the active policy against organised crime, corruption, and trafficking in humans, drugs, and arms.

PM SAYS GOVERNMENT WILL ACT ON ICTY APPEALS CHAMBER'S RULING

ZAGREB, Nov 5 (Hina) - Prime Minister Ivica Racan told reporters on Tuesday that he confirmed at today's meeting with opposition leaders that the government would honour the ruling of the Hague war crimes tribunal's Appeals Chamber on the government's depositions regarding the case of Gen. Janko Bobetko. Croatia, as a European state, will respect the Appeals Chamber's decisions, Racan said after a two-hour meeting with the leaders of the Social Liberals, the Croatian Democratic Union, the Democratic Centre, the Croatian People's Party, the Christian Democrats, the Croatian Bloc, the Istrian Democratic Assembly, and the Croatian Party of Rights.

Racan revealed that yesterday the government had forwarded a letter to the Appeals Chamber, once again stressing its willingness to resolve open issues with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) through cooperation, using the legal means available. The PM dismissed accusations from the opposition parties that the government was inventing the danger of international sanctions. He recalled the advice given today by European Commission Ambassador Jacques Wunnenburger that Croatia should freeze its candidacy for full European Union membership for some time. Racan, however, resolutely dismissed Wunnenburger's claims that Croatia cooperated with the ICTY only due to international pressure. He added that the incumbent government had been cooperating with the ICTY through its programme and voluntarily for three years. The PM said that Croatia was already suffering as a result of unfounded evaluations that it did not cooperate with the ICTY. Croatia's credit rating is worse than a month ago and there will be stricter conditions for new ventures and loans, he said.

The government's task is to diminish the damage as much as possible, Racan said, stressing the government was aware of the gravity of the situation. The PM said that reports of Croatia's non-cooperation with the ICTY had adverse repercussions in Europe given that said cooperation was a criteria for European integration. This government will not lead Croatia into conflict with Europe and isolation, Racan reiterated. He disagreed with some opposition leaders who said the serving of ICTY indictments would foment tension and deep political rifts in Croatian society. Racan said he did not expect it, stating that refusal to act on the Appeals Chamber's rulings would have negative repercussions. The PM said the situation was serious and urged all political factors to act responsibly. Speaking about today's meeting, he said he had reiterated the government's standpoints on the Bobetko case and Croatia's current situation.

Racan was asked to comment on statements from the opposition that national consensus had been "broken" by his claims that the government would act on the Appeals Chamber's ruling in the Bobetko case. He said the government had not counted on serious support from the opposition anyway and that he was sorry for that. Asked if he had suggested to the opposition leaders to urge the 83-year-old Bobetko to go to hospital, Racan said that all had answered they had no say in that. He added, however, that members of some of the parties whose leaders he met today often visited the general, but declined to name names.

The journalists in front of Bobetko's house know very well who goes in and who has influence, the PM stated.

AMERICA, FREE ZVONKO BUSIC!!!

We, the undersigned, citizens from countries around the world, are deeply concerned that Zvonko Busic, a citizen of the Republic of Croatia, is being unfairly treated and that his rights are being violated by the U.S. We strongly urge his immediate release on parole or transfer to the Republic of Croatia!

In 1976, Zvonko Busic was convicted in the United States of air piracy resulting in an unintentional death and received a life sentence with parole eligibility after service of ten years. His only goal was to publicize the human rights abuses in the former Yugoslavia against Croats. Since 1979, he has had the right to be paroled, per modification of sentence by the trial judge, but has been denied several times. In 1995, the Republic of Croatia signed the multilateral Prisoner Transfer Treaty, and both the former Tudjman and present Racan governments have requested Busic's transfer to Croatia to finish his sentence. These requests were also denied. Fact: Busic's trial judge, John R. Bartels, who heard all the witnesses and saw all the evidence, said he did not consider Busic "a terrorist or a criminal" and recommended on several occasions his release on parole after service of ten years (which was in 1986).

Fact: Another judge involved in Busic's case, Gerard Goettel, stated that the parole commission had abused its powers and that "Busic would long ago have been released had the trial judge's recommendations been followed."

Fact: According to former highly placed U.S. official, EEOC Chairman Evan Kemp, "the Parole Commission did not parole Zvonko Busic because they were respecting the wishes of the Yugoslav government" and because "pressure from the Yugoslav government carried a lot of weight".

Fact: The U.S. government has recently pardoned or transferred other prisoners it characterizes as "terrorists" who have committed more serious offenses, have expressed no remorse, and have had no support from their trial judges; i.e. Italian citizen Silvia Baraldini, Orlando Bosch, and a group of Puerto Ricans, all convicted of participating in bombings and murders in the United States.

The U.S. government has consistently attempted to link Busic's transfer to Croatia's cooperation in other political issues important to the United States, thus violating the separation between the State Department and the Department of Justice. (i.e. Enron, Hague Tribunal)

We believe that these facts militate in favor of a speedy resolution of this humanitarian issue.

Sincerely,
Undersigned:

Should you want to join this petition, please sign it and send it to the American government.

NATO Says Republika Srpska Factory Sold Arms to Iraq

Troops of the NATO-led peacekeeping force in Bosnia and Herzegovina (SFOR) have found evidence that a state-owned weapons factory in Bijeljina, Republika Srpska, is linked to the illegal export of weapons systems components through Yugoslavia to Iraq. SFOR Commander General William Ward has called on government authorities to take swift action against those responsible for violating the UN ban on such sales, adding that he would "not hesitate to use the powers granted to me ... to impose other necessary changes and punishments in the event that those applied by the Republika Srpska Government are inadequate." Following is a NATO press release:

**NATO ,Brussels, Updated 30 Oct. 2002.Press Release
NATO PEACEKEEPERS UNCOVER ILLEGAL ARMS
SALES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA 11 Oct. 2002**

An inspection by troops from the NATO-led peacekeeping force in Bosnia and Herzegovina (SFOR) has found evidence that a local company has breached United Nations resolutions on trade in weapons with Iraq.SFOR troops carried out an unannounced inspection of ORAO, a state-owned weapons factory in Bijeljina, Republika Srpska, on 11 October. Continuation page 22

New books:

Vinko Grubisic and Anita Mikulic-Kovacevic. The Croatian reader

Let me introduce you to a wonderful book: The Croatian reader, by Vinko Grubisic and Anita Mikulic-Kovacevic. We have written few issues ago about the introduction of this book to the Croatian community (when too few people came to attend it, unfortunately), but at that time I was not aware of the great value of this book. Thanks to dr. Grubisic I was able to get the book (thank you dr. Grubisic) and still today, few days after the first glance through the pages of the book, I am still very excited about it.

I have seen many books, and in my library I have quite a few books readers, specialty books, many in Croatian, and quite a few in English. None of them has such value for us Croats and our children, many of them speaking English, as "The Croatian reader" by those two authors. This reader is written obviously for all those who can read Croatian and also English, having in mind the students of the Croatian language at the Canadian universities. When you open the pages of this book (246 pages) you meet wonderful masterpieces of the Croatian literature which were not accessible to the world since they were not translated into one of the known languages. The authors of the "Reader" understood the need for the translation of such known literary writers, such as S. S. Kranjčević, V. Majer, D. Horvatić, J. Kozarac, M. Krleža, T. Ujević and many others, whose remarkable literary works should stand side by side with any world writer. The authors of the Croatian reader understood the need for the Croatian texts to be presented to the literary centers of the world, since this was not the case last few centuries. They knew that only through the culture, through the written word and especially through the new young generation, the world will meet Croatia, Croatian culture, and only in such a way the world would be able to recognize the value of the Croatian literature and its rightful place in it.

Should you go through the pages of the Reader you will notice that the book is divided in six parts: Short prose texts/ poems/folk literature/ plays/short stories and at the end there is an extensive vocabulary, necessary

for the complete understanding of the texts in the Croatian Reader. Every part has few texts, some well known, some less known. Although I wish there were few more well known writers or texts, I hope that this is only the first book (of many) of such nature. It is impossible to emphasize how important this book is, not only for the students of the Croatian language, but for every Croatian who lives outside of Croatia, and even for those who live there. With this book compilation of many Croatian authors, Croatian version and a good translation of it in the most spoken language of the world, English, we are finally able to show the world the richness of the Croatian literature, and through it, who we really are.

There are no words adequate enough to express my excitement with this book. Finally I will be able to show my Canadian friends how Kozarac described the Slavonian forest, or our well known opera "Ero from the Other World", to mention just two pieces which found themselves in The Croatian Reader. Unfortunately, this edition of the Croatian Reader was much too small: only 100 books were published, but according to dr. Grubisic the new, enriched edition is in the works soon. However should you want this great book (as I said, hopefully, this is only the first book and many more are yet to come) please contact one of the authors: Mrs. Anita Mikulic-Kovacevic, tel. (905)278-3928.

To the authors, dr. Vinko Grubisic and Anita Mikulic-Kovacevic thank-you for this wonderful book. To the translators Alviž, Cmeković, Granić, Grubisic, Jagetić, Klindić-Andrijević i Mikulic-Kovacevic congratulation for the great work you have done. We finally have a book, "The Croatian Reader", which we needed for many years. Please go on translating authors such as Marulić, Nazor, Polić-Kamov, Sabol, Senoia and many others, who are a part of every Croatian life. Thank you again, and congratulation to everyone who was involved in this very necessary, long ago needed book. (VK)

Josip Kozarac: SLAVONIAN FOREST

Whomsoever once traveled in our primeval forest, with those wonderful trees, straight, pure and tall as if they were molded of clay, would never forget their visit. There rise enormous birch trees with their silvery bark, engraved with straight furrows, which run the length of the entire twelve-meter high trunk with the majestic canopy crowning it like a tall, brave hero. Proudly they are lined one next to the other like strong soldiers of Vojna Krajina, and in their forbearance one could see that they were powerful, spiteful towards everything and anything, that they were the mightiest and greatest in all the kingdom and the land. And when the wind whips the brittle, shiny leaves, crackling and rustling, it appears as if the fairies of Slavonia are singing an unrestrained folk song, in a somber voice lamenting past sorrows. And again it appears that you hear above you the majestic song of a Church choir or a melancholy funeral march; where the earth is more damp, there arises a slender, glowing ash-tree, with a white, thinly engraved bark, on the top of this curvaceous tree is an invisible canopy like a veil on the face of a pretty lady. How coquettish these trees stand, curious and agitated, into the heights, you would say that they are chosen beauties of those proud, stiff soldiers... In places, a dark elm stands, straight as a finger, with petite, hanging branches and a glossy bark, gloomy and mischievous, a true pessimist and rogue... Those three fat ones are wrestling for supremacy regarding size and grandeur; here an oak is stronger, there an ash-tree and elm - they are like the lion and tiger in the animal kingdom... And under them and between them are hombeams and maples, branchy, knotty and handicapped - you think that you see the crippled servant, how he binds and covers the feet of his master so that they do not freeze; those are the forest pariahs, the slaves, who are there only to feed and improve the soil for the tall oak who in its pride does not bother doing even that...

Whenever I passed through that forest, I always saw something new, and learned something new; it is not that dark, deaf, dead forest as it appears in the drawings, but in it breathes life and the authentic world, natural, where like no where else nature blatantly creates and destroys, speculates and repairs. For the person who passes through it without heart or feeling, without thought for the beautiful wisdom of nature, it will certainly remain a dead forest, or better yet a space, surrounded by wood; but who understands all the silent voices which enliven the forested region, where the tender song intersperses with the dying wail, where there are thousands of different voices and cries, now small and thin, then thick and deep, now tender and cheery like any music, then painful like the breath of a woe-filled mother - that will be considered somewhat closer to oneself and to the feeling of

that dark, murky space. That is how it is during the day, and during the night, that space, sometimes majestic, mysterious and fearful; all those voices repeat with doubled strength and they touch the deepest nerve, and within you unawares a faith is born and stirred in that quiet, all powerful, mighty being before whom you are an anonymous dwarf, an incapacitated nobody... Nothing is able to stir the feeling of a completely insignificant being like that of an ant or a worm as one lonely night in the forest...

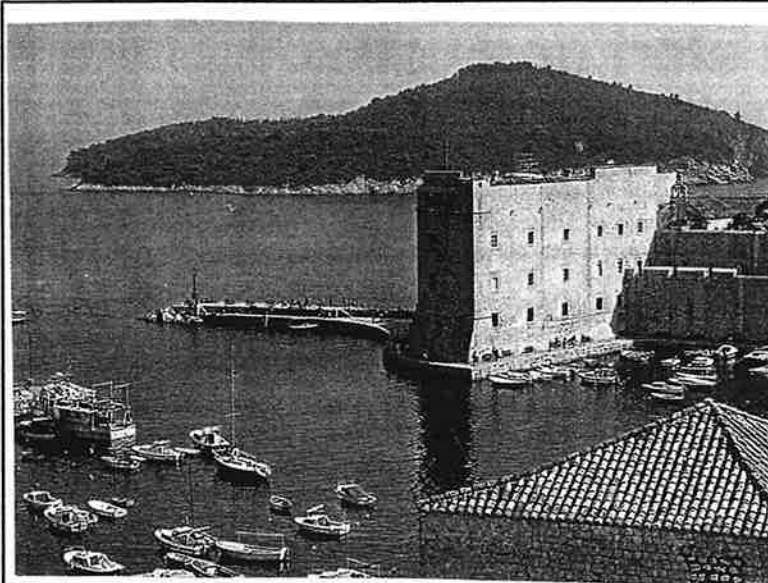
A Slavonian loves his oak forest beyond all else; he is within it as if in his own home, there is no greater pleasure than to carefully tread under the shadows of the oaks; he knows each tree, every bird, each voice; he talks with the forest as with his own mother. The forest is always his eternal blessing; he erects house beside the forest, builds his stables and barns, plants his fruit and plum trees, so that he is more often at home there than in the village.

The Croatian Reader, (Translated by Anita Mikulic-Kovacevic)

Continuation from page 21

The peacekeeping force is mandated by the Dayton Peace Accords to monitor the movement, storage, manufacture and repair of weapons in Bosnia and Herzegovina. This includes unannounced inspections of weapons manufacturers such as ORAO. Although the investigation continues, there is clear evidence of a contract linking the ORAO factory in Bijeljina to the illegal export of weapons systems components through the Federal Republic of Yugoslavia to Iraq.

In a statement released on 27 October, the Commander of SFOR, General William Ward, called on the government authorities to take swift action against the responsible individuals. "I will not hesitate to use the powers granted to me under the GFAP/SDayton Accords" to impose other necessary changes and punishments in the event that those applied by the Republika Srpska Government are inadequate," he said. General Ward also said that SFOR stands ready to assist Bosnian authorities and the international community in improving state control over the production and export of military weapons and equipment, in order to prevent future non-compliance. (Distributed by the Office of International Information Programs, U.S. Department of State. Web site: <http://usinfo.state.gov>)



Porporela, Kaše, tvrđava sv. Ivan i otok Lokrum (u pozadini)

tu je uvala od Pila, kupanje je podnošljivo, ali ne za turiste. Između tvrđava Bokara i Sv. Lovrijenca, koje štite uvalu, to je omiljeno mjesto za skakanje u more, naravno za mlade i "hrabre" turiste. Desilo se koji puta, da se more povuklo, a stijena pokazala svoje lice.

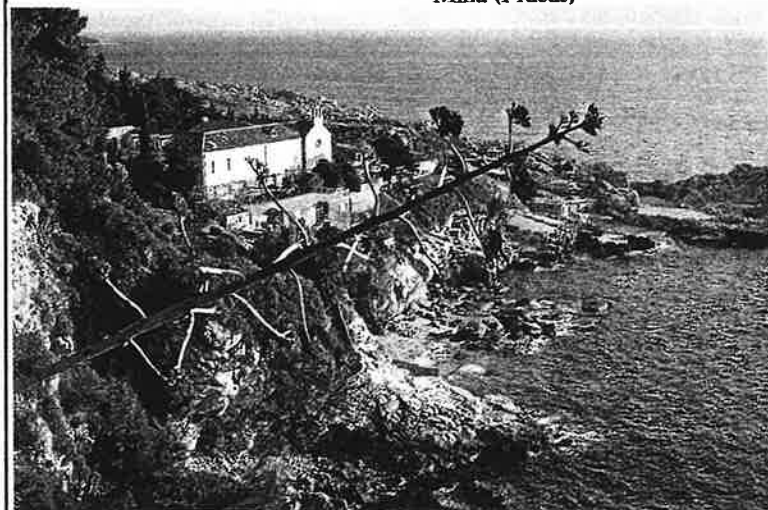


Vrata od Pila

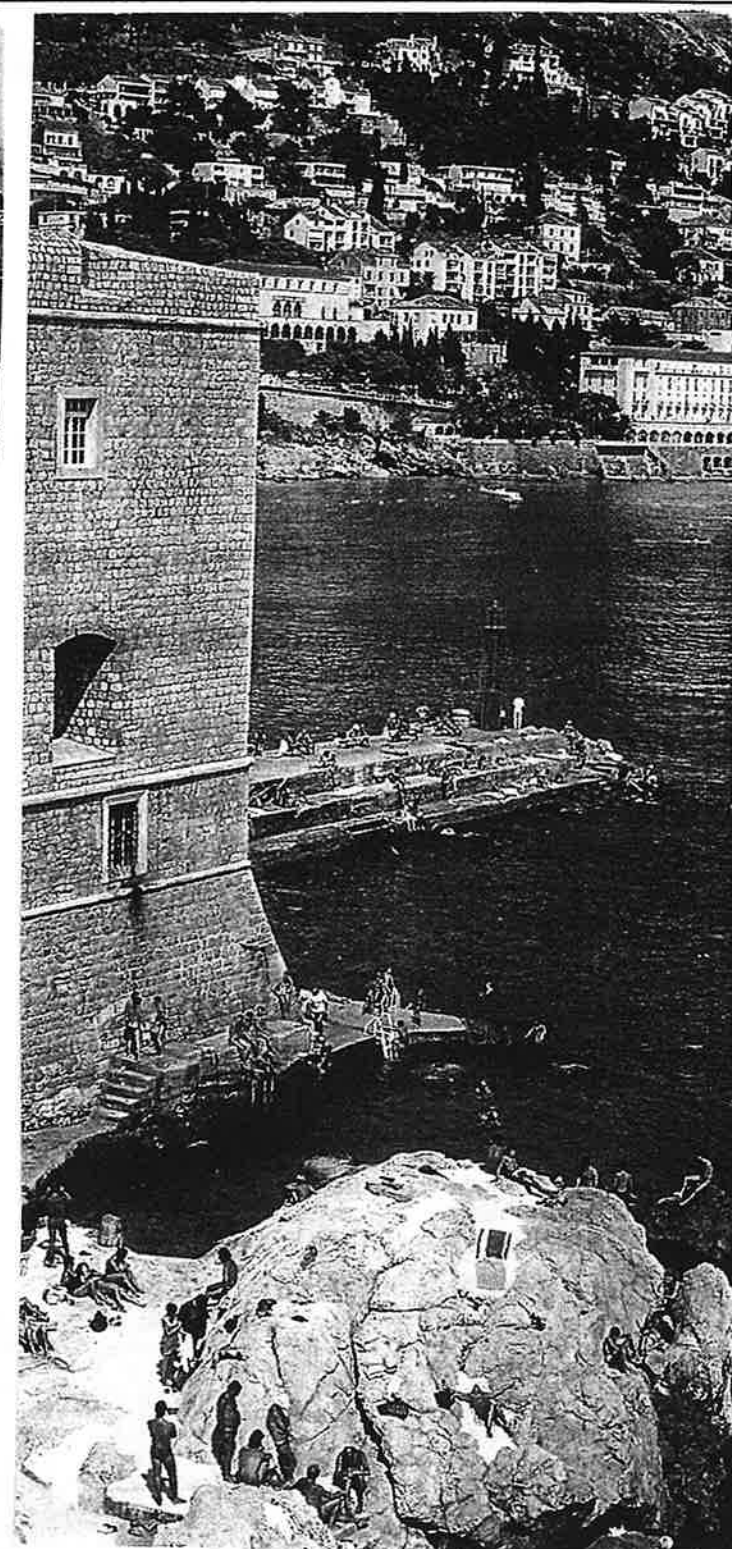
Još ćemo poći put Boninova, proći ćemo park Gradac i skalati se niz puno skalina do Danča. Danče je uvala u kojoj se rađaju "Jugaši", vaterpolisti. Malo betoniranog pristupa i opet stijene i dublje more. Ali i ovdje već prodiru turisti, to jest žabari i običaji će se razblažiti. Popnimo se natrag uz skaline i podimo na Gradac: da je Romeo znao za taj park, ne bi imao nevolja s Julijom. S klupa je divan pogled na more, modro se spaja s bijelim, bijelo sa zelenim. Gradac je boravište mladih parova, bilo s Porporele, Banja ili Danča.

Na njima ostaje ovaj Grad. Mi stariji čuvamo ga u sjećanju.

Miha (Pracat)



Uvala Danče



Pogled na Porporelu i kupaće

Tumačenja riječi

Buža - rupa, otvor, Brontulati - gundati
 Đir - šetnja, Furešti - turisti
 Kantun - čošak,
 Manigoldo - mladež, "fakin" u zagrebačkom žargonu
 Mularija - djeca, Marenda - gablec, užina
 Nase - natrag
 Peskarija - ribarnica, dio u Starom Portu
 Skala, skalina - stepenica Šugaman - ručnik
 Vapor - brod
 Vlasulja - otrovna morska biljka (kao kopriva, ali snažnija)

Mojim očima (i srcem)....

O Lijepa, o Draga, o Slatka Mladosti....

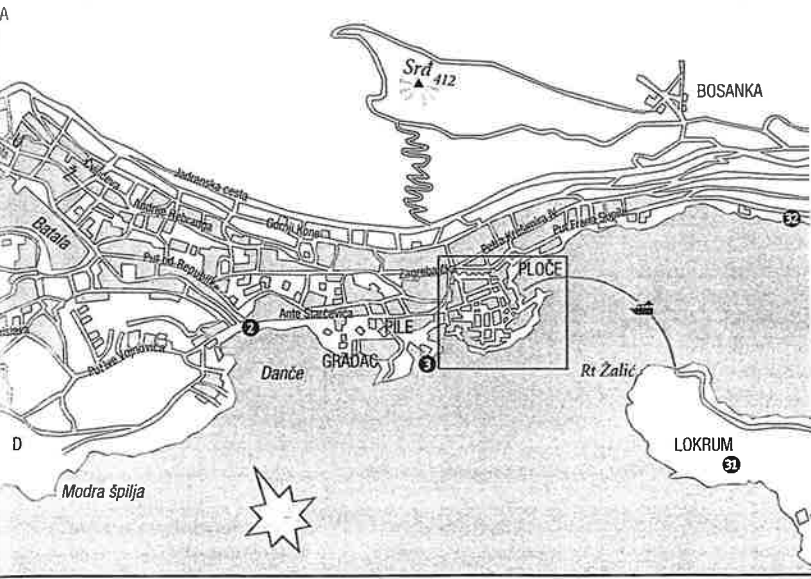


Pogled na Dubrovnik

Urednica Iskre me je upitala da li bih htjeo napisati koju crticu iz Dubrovnika. O Zidinama i crkvama, povijesti i kulturi čulo se i čitalo niz stoljeća. Ne želim ponavljati riječi i utiske kojima je opisan Grad. To su davno učinili Richard Lavljeg Srca na Križarskim vojnama, budući meksički kralj Maksimilijan Habzburški, Bernard Shaw i M. Kemer u svojoj zbirci slika od prosinca 1991 - Dubrovačka Apokalipsa.

Govorimo o malome điru....

Prošetajmo Stradunom do Vrata od Ploča i udimo u Stari Porat. Krenimo u desno od Kavane. Obilazimo Stari Porat: niz privezanih gondola, barki i motorina, pa i koja jedrilica, a katkada i vapor za Cavtat. Došli smo do Zida, jedino se može skrenuti u lijevo. Na Ponti smo. Na ovom kantonu nekada je bilo igralište vaterpolo Kluba "Jug", s tribinama i golovima, koji su dan i noć plutali u moru. Od tuda se često čuo poklič: "Ježa će gutati tko u Juga dime...." Mladost je ovdje uvijek plivala i igrala vaterpolo. To je bilo pedesetih godina i bilo je još puno ježeva i vlasulja u moru, da ne spominjem moruzgve, školjke, Sv. Jakova i ciple. Šetajući dalje prema tvrđavi Sv.



Dubrovnik i okolica

Ivana predajte se pogledu na Porporelu. Obišli smo tvrđavu i Porporela je pred nama. Omiljeno mjesto za kupanje Dubrovčana i hrabriji furešti. Ovdje nema sjene niti usluge pića i hrane. U more se silazi niz par skala i u moru ste do grudi. Neplivači trebaju imati tikvice oko pasa. Tu vam gospođe čakulaju, a gospari brontulaju, bar do marende. Običaj je, da gospari ujutro očiste ježe i pokoju vlasulju sa skala. To su Porporelaši, koji su također pazili na red i ponašanje mularije. Inače, mularija se kupu u drugom kantonu Porporele, gdje se smije skakati u more, vikati i praviti sve što gospari ne mogu, niti smiju. Kada se za sinjorinu kazalo da je Porporelašica, onda su budući gospari bili oprezniji sa svojim pristupom.

S punte Porporele pozdravlja vas Lokrum, oko 800 metara preko mora. Starija mladost je tu polagala ispit, preplivati do Lokruma i kako tako vratiti se barkom na kraj. U ono malo pamuka na sebi ne može se još nositi i novac i karta za vožnju. S lijeve strane je pogled na Kaše, lukobran Porta. Nekada se štitile Grad od nepozvanih posjetitelja, danas služe za vez ili sušenje ribarskih mreža. Porporela više služi zaštiti od nevere, bure, juga...

Porporela je posjećena i noću, poslije par "đira" još ugrijanog Straduna, svako malo će ili mladi par ili postarije društvo doći ovdje na osvježavajući maestral i sjesti na klupu obnavljajući upravo prošle doživljaje sa Place.

Spomenuo sam gdje se mularija kupu, sve stijene i more preko glave, ali ako imate volje i dobre čvrste noge možete se malo verati po stijenama, zaobići jedan kanton Zidina i naći se kod Buža. Tu su u zidinama jedna od rijetkih vrata, koje vode na more. Čuvaju ih i brinu se o njima ljudi koji oko njih žive. Ujutro se vrata otvore, na večer zatvore i uvijek ste pod paskom domaćih. Kazala mi je jedna od gospođa, kako su iza kantuna od Zidina promatale one, "da ne kažem koje", kada su pucali po Gradu. Ovdje se kupu sa stijenama, ali je pogled predivan, s jedne strane visoke Zidine, nasuprot Lokrumu, i ništa više.

Krenimo s Porporele put Ploča. Natrag uz Porat i pokraj Peskarije s unutrašnje strane Zidina, u hladovini. Krećemo prema Banji Milinarskoj (nekada se ovdje kupala vojska), ili sada uobičajeno "Ploče", jedinom kupalištu u Gradu sa šljunkom. Uvala je podno Ploča, treba sići niz puno skalina, a i nase. Kupanje je ugodno, hlada nema, osim ako ste unajmili suncobran. Kada ste u Dubrovniku i polazite na kupanje, najvažniji je stvar imati poveći "šugaman"; ispod njega se svačite i oblačite, otprilike, ali sasvim suprotno što rade go-go djevojke. S Banja se vidi Lokrum, s lijeve strane hotel "Excelsior", pa u daljini Vila Argentina, obala je jako krševita, i nije za turiste sa slabijim udovima. Spomenuo sam Argentinu (hotel). Manigoldi do 15 godina, kako bi postali dio klape, trebali su s Porporele što plivajući, što penjući se po stijenama doći do te Argentine. Taj je put, rekao bih, preteča današnjih "extreme sports". Eto, doživio sam i to.

Vratimo se u Grad, preko vrelih Ploča, i prilazimo Stradunu. Tu nema mora, ili tako misle furešti. Upitajte domaće, gdje je rodna kuća Marina Držića. Sada je tu muzej, a u polu podrumu sjesti ćete za stol ispod kojega je staklena ploča, a ispod nje more. Prije Straduna, ovdje je bila uvala, poslije potresa u 1667. sagrađen je današnji Stradun. Nismo stigli opet skrenuti u Stari Porat, možda bi bili nagovoreni da podemo na Lokrum, biti će vremena.

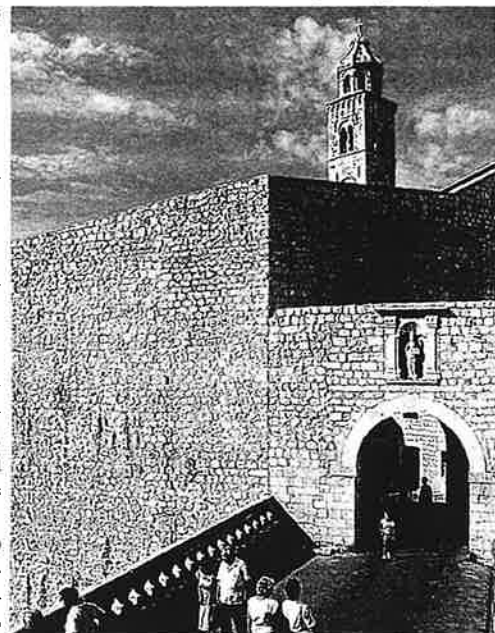
Nasuprot Vrata od Ploča su Vrata od Pila. Nekada u "bolja vremena" vrata su se otvarala i zatvarala u neko doba dana ili večeri. Sada su otvorena za sav puk, ali 1991. gradski oci su pronašli ključeve i tada su vrata bila zaista zatvarana dok kuga nije otišla.

Preležeci most izvan Vrata promatrajte park podno mosta, Ivana predajte se pogledu na Porporelu. Obišli smo tvrđavu i Porporela je pred nama. Omiljeno mjesto za kupanje Dubrovčana i hrabriji furešti. Ovdje nema sjene niti usluge pića i hrane. U more se silazi niz par skala i u moru ste do grudi. Neplivači trebaju imati tikvice oko pasa. Tu vam gospođe čakulaju, a gospari brontulaju, bar do marende. Običaj je, da gospari ujutro očiste ježe i pokoju vlasulju sa skala. To su Porporelaši, koji su također pazili na red i ponašanje mularije. Inače, mularija se kupu u drugom kantonu Porporele, gdje se smije skakati u more, vikati i praviti sve što gospari ne mogu, niti smiju. Kada se za sinjorinu kazalo da je Porporelašica, onda su budući gospari bili oprezniji sa svojim pristupom.

S punte Porporele pozdravlja vas Lokrum, oko 800 metara preko mora. Starija mladost je tu polagala ispit, preplivati do Lokruma i kako tako vratiti se barkom na kraj. U ono malo pamuka na sebi ne može se još nositi i novac i karta za vožnju. S lijeve strane je pogled na Kaše, lukobran Porta. Nekada se štitile Grad od nepozvanih posjetitelja, danas služe za vez ili sušenje ribarskih mreža. Porporela više služi zaštiti od nevere, bure, juga...

Porporela je posjećena i noću, poslije par "đira" još ugrijanog Straduna, svako malo će ili mladi par ili postarije društvo doći ovdje na osvježavajući maestral i sjesti na klupu obnavljajući upravo prošle doživljaje sa Place.

Spomenuo sam gdje se mularija kupu, sve stijene i more preko glave, ali ako imate volje i dobre čvrste noge možete se malo verati po stijenama, zaobići jedan kanton Zidina i naći se kod Buža. Tu su u zidinama jedna od rijetkih vrata, koje vode na more. Čuvaju ih i brinu se o njima ljudi koji oko njih žive. Ujutro se vrata otvore, na večer zatvore i uvijek ste pod paskom domaćih. Kazala mi je jedna od gospođa, kako su iza kantuna od Zidina promatale one, "da ne kažem koje", kada su pucali po Gradu. Ovdje se kupu sa stijenama, ali je pogled predivan, s jedne strane visoke Zidine, nasuprot Lokrumu, i ništa više.



Vrata od Ploča

Vladimir P. Goss:



Recently my e-mail box has been again rather active. For several weeks I have been receiving about one or more letters a day from old and new friends, all around the Croatian world. They ask questions, seek information, they praise and criticize. Briefly, they are interested.

When the Croats start reading one another's web sites, articles, and letters, it means that Croatia, and the Croatian Global Community, are in trouble. It is a natural

instinct to get together in the moments of hard times. We are, naturally, concerned about the Gotovina and Bobetko cases, and the pressures Croatian is unjustifiably exposed to. When we are concerned we are united, and never have we been so concerned, so united, and so effective as in the period of the creation of the modern, sovereign Croatian state, 1989 - 1992.

In the U.S. some of our finest old warriors, like Steve Rukavina, Vice President of the National Federation of Croatian Americans, fought and defeated electoral hopes of such old foe as Helen Delich Bentley. Two Croatian Americans, Janet Robert in Minnesota, and Anton Srdanovic in New York City (Upper Manhattan) competed for House seats they did not win but they deserve a clap of our hands: they are putting Croatia and Croatian Americans on the U.S. political map!

Among those voices I have detected in my mail, there is one, maybe I should say, unexpected for the times: the voice of returning to Croatia. So I want to tell you a little about two letters, one from the U.S., the other from Australia, from people I had previously not known.

From the U.S. came an e-mail from Anthony. Commenting on some of my writings he says: "My wife and I have been talking more and more about returning. We have never doubted it... I have lots of friends both in Zagreb, and in Dalmatia, the region of my origin, and I am trying to find out about things 'back there.' Some of them returned to the Motherland, after successful studies abroad, even after business careers....It seems to me that the decision to return, in the case of the majority of our expatriates, is the feeling that 'the mission' has been accomplished. Not many do succeed, though, be it 'on time,' or according to their 'own measure.' They do not notice they had crossed the finish line, and continue running."

Anthony has verbalized what I have been groping to express myself by saying, that, after 32 years, "I am done with America." Anthony clarified it for me: my job there has been done.

Anthony's words have been confirmed by a recent phone conversation with a very close friend who had lived for a long while in the U.S., and now lives in London and frequently "commutes" to Croatia. She knows the U.S. quite well. "There is nothing to do in the U.S. once you are over fifty", she said. "You did the right thing to come back to Croatia. It may be a mess, but one can try to do something about it. There is action here."

Now to the second letter. I "met" Peter from Australia through the editor of this paper. He read our interview in the Matica and was interested in her concept of a "Global Croatian Newspaper." I wrote to him. Peter wrote back: "... As you can imagine, a decision to return and live and work in Croatia is a big project. I am trying to get in touch with International Social Work Organizations. Any organization that you know that works in Croatia, or any person that you know who I could contact regarding my employment in Croatia, it will be very much appreciated by me and my family." He adds: "I thought you were in America. I am glad you are in Croatia... I am making my first contacts, and I will continue doing so until I get to Croatia."

I was asked a few days ago by somebody I discussed some business opportunities with: "Why did you come back from the U. S.?" I answered, well, I did not come back, as I had not left Croatia, but Yugoslavia, and Croatia is, in fact, for me a new country... therefore, it is probably the sense of adventure, of helping build a new country, what brought me here. But I also know I will keep on going to the U.S., and that I will probably never claim a returnee status. I do not mind being a U.S. citizen at all.

There is a group of people who meet on Monday evenings whom I frequently join. It is a workshop by the Democratic Center Party organized by the Party's Zagreb branch. Not all of the participants are members. I am not. But I like sharing thoughts with some of my fellow citizens on a wide array of issues. So, not long ago, I listened to Claudio. He is a Croatian Argentinian, and he returned to Croatia and started a business. It was, of course, not easy. And after a while, he and his family left and settled for a while in Spain, in

To Come "Back"?

Barcelona. So what happened (I am quoting from memory): "One by one my four children got ill. They could not adjust to a world of street junkies, and moral and actual filth. They locked themselves out. So, we returned to Croatia, again."

A discussion on the diaspora issue at the same forum brought out the fact that there is no Croatian party or governmental body which cares about or has a clear policy on the relations between the Croatian home and abroad. Mr. Sergije Morsan, the Head of the City of Zagreb DC organization has, therefore, proposed, that within the Monday evening "club" a task force to study the issue be set up, to learn more, to seek contacts among the Croats abroad, and to propose, eventually, steps that the DC, as a Croatian political party, may pursue. A very laudable first step!

I claimed several times in this column that there is quite a lot of unspoiled in Croatia. In her nature, in her culture. Croatia could be a desirable place to live if we worked on it some more. No doubt, entire Croatian system ("sustav") is in a big trouble. There is no rule of law, unless the law is that of jungle. People have realized that, and they are adjusting to it by trying to grab what they can, pushing the "sustav" further downwards. No economic planning, no foreign loans and credits, no investment is going to change it, unless we change the mentality itself.

In this those who return, or wish to return, may represent a highly desirable injection of "Global Croatia" into the domestic system. Yes, it takes a pioneering spirit. But this is the same spirit which launched us, even decades ago, toward foreign shores. Those returning will not have it easy. Somebody at the DC discussion on the diaspora even claimed that little can be done "as this is traditionally an area one is running away from" (which may be true of post-16th century times; but is also at least somewhat countered by many distinguished people who came from abroad and made Croatia their home - Marshal Laval Nugent, Marquis De Piennes, ancestors of Pavao Ritter Vitezovic, Josip Juraj Strossmayer, Ljudevit Gaj...). Croatia is stammering. It is mending holes in her budget by selling off national assets; individuals are doing the same by selling their own assets. This can lead to mediocrity at best. And in 1991 many Croats around the world believed we were about to build a model country. Well, we still may. But in order to do so, we must first learn to appreciate the potential power of us all, of the Global Croatia. There is a job to do here. But those who return would do best if they remain, or are allowed to remain, a link to and also a part of the Croatian Global Community.

Vladimir Goss

VERY IMPORTANT PERMANENT RESIDENT CARD / MAPLE LEAF CARD

Landed Immigrants / As of June 28, 2002, the new immigration regulations/ law came into effect. Permanent Resident Card, (PRC) or also called "Maple Leaf Card" will be required for all persons. The PRC will be required for some Canadian documents and travel. The schedule depends on the year you came to Canada. For more information contact the following
www.cic.gc.ca or call 1-800-255-4541

Bravo Janica! JANICA KOSTELIC - BEST SPORTS- WOMAN IN WORLD

ZAGREB, Nov 6 (Hina) - The most famous Croatian female skier, Janica Kostelic, has been proclaimed by the Transworld Sport company as the best sportswoman in the world. A representative of this London-based company, Luca Ceccolini, on Wednesday conferred the award on Janica Kostelic in Zagreb. She deserved the prize after she mustered three gold medals at the 10 Winter Olympic Games. This year's winner in the male competition is a Brazilian soccer player, Ronaldo, who won the golden boot at the World Championship.

One interview from MATICA

Toward a Global Croatian Newspaper An interview with Ms. Valentina Krcmar, editor of the Hrvatska Iskra.

Ms. Valentina Krcmar from Toronto, editor of the Croatian-Canadian bi-monthly newspaper, "Hrvatska Iskra," visited Croatia in the course of the month of June. Under Ms. Krcmar's leadership, the paper, originally publishing news about the Croatian-Canadian community, and informing the community about the most important events in the homeland, has been steadily growing to attract contributions from Croatian communities around the world, and it seems to be on its way to becoming a voice of the global Croatian community. We took advantage of Ms. Krcmar's stay in Zagreb to record the interview which follows:

VG: Valentina, how would you like to be introduced to the readers of the Matica?

VK: I would like to be known as the editor of a Croatian magazine published in Toronto that brings to the Croats of Toronto and vicinity, and others around the world everything about their homeland, always keeping in mind the beauty of their old country. Our task is to make our readership all around the world aware and proud of who we Croats really are. It is very important for us who live outside the country to remember our homeland in every possible aspect of the word - culture, politics, general knowledge.

VG: Could you tell us more about yourself? For example, when did you come to Canada?

VK: I came to Canada in 1970, with my husband and two children. The third was born there. I worked together with my husband in his firm "Vladimir Krcmar Ltd, Ontario Land Surveyors" in Toronto. Then the war came, and I became very concerned about Croatia and decided to join the war effort in every possible way...

VG: ... Yes. I remember. Please tell us more about this community effort and your role in it.

VK: Our Canadian-Croatian community has done a wonderful job in helping Croatia. There are no words to describe how our Croatian community stood up united in the war effort during the Homeland war. Everything we did was directed toward Croatia. Everybody did something. I, personally, was involved in lobbying, especially on the women's issues, and was one of the instigators of the "Bedem ljubavi" in Toronto chapter; and later on I got involved in dealings with the World Red Cross, the Croatian-Canadian Congress, and other associations, such as the AMAC (Association of former students and friends of Croatian universities).

VG: So I take that the "Iskra" was also one of your war projects?

VK: In a way! The "Iskra" is in fact an inherited child. The first editor was Mr. Zvonimir Mekinda, who died after three years of publishing, in his nineties. There was a hole left in our community, and I felt I should somehow fill it...It looks as if I was preparing myself all through the war years for the work in the newspaper.

VG: ... and so you started...

VK: ... in 1997. The first issue of what was then called "The Croatian Circular". The name was later on changed to "Iskra" as I felt that "Circular" was not particularly attractive as a name. We are in our fifth year of publishing, now.

VG: What was the concept of the paper when you took it over, and how you changed it in any way?

VK: When I look today at the first issues of the "Iskra", I am a sort of disappointed with myself. You must understand that I am not a professional journalist. But I have a great desire to bring forth to the readership something I dearly love - Croatia in every aspect of the word. Today "Iskra" is formulated in such a way to bring out on its pages everything about Croatia. In "Iskra" we are talking about news from Croatia itself, about this special something that makes us Croatian: our literature, art, music, sport... absolutely everything, then about our Croatian community in Canada, or any other Croatian community around the world.

VG: How much contact do you have with those Croatian communities around the world, outside Canada and outside Croatia?

VK: I have to admit: not too much. Now that I realize that the "Iskra" will be around much longer I thought I must start working on contacting people around the world. I think that we Croats around the world who work in the Croatian newspapers should get together in order to bring to our readers the best information possible, especially

about us living abroad.

VG: If I am correct, it seems to me that what you are developing is a global Croatian newspaper, for Croatian readers all around the world?

VK: I am very honored to say that I am also a member of a new Croatian NGO, The Global Croatia, which is right now being launched, because when people talk about anything "global" they usually talk politics. However, there is no politics in what we are doing, not in the strictest meaning of the word. Coming in that context back to the "Iskra", yes, we have to have the news, but I really think what is more important is that people hear about each other, about what is happening in our communities, what is new in the field of culture... We always think we know everything about a certain writer, a musician, a sportsman. But it is not so. So we must speak and write more about such events, about culture, art, as our people tend to forget quite easily...

VG: So you would agree with me that the Croatian culture is one of our best "weapons," and also one of the best links among ourselves?

VK: Absolutely! If we together do something - we from Canada, the U.S., Argentina, Australia, Europe and Croatia, if we all decide to work on a certain project, we can really do wonderful things. Only through culture, combined with lobbying, we can demonstrate what Croatia really is: a modern country with roots far in the past, with wonderful history, with breathtaking architecture, the most beautiful sea - all these need to be examined, visited and presented to the world.

VG: You seem to be in agreement with some people I spoke with recently, such as Mr. Bach and Mr. Viscovich in New York, who think that the Croats abroad should work with NGOs rather than with governmental bodies on projects such as you have mentioned.

VK: Yes. Because if we work with NGOs we could be more successful. It is so hard to get through to the Government people.

VG: How do you view Croatia right now? How does the Croatian community in Canada relate to its old country?

VK: We sort of expected that everything would work out just blissfully when the new Croatia came around. It was not so. What is more painful for us, is that at this point in our lives, we are not even "touched" by the present government, it seems that we are almost ignored. I personally think we could do more for Croatia, and we are ready to do more for Croatia, but nobody from the current Croatian government is coming to talk to us. This is very sad.

VG: But you are still visiting regularly. You are now in Zagreb and enjoying yourself?

VK: I come to Croatia once or twice a year. This is where I take my vacation. This is where I love being. This is where I recuperate, and when I come back to Canada the readers of the Hrvatska Iskra are so happy to read about new things going on back home. My individual experience is for me more important than any book, or any article, I could read. And along with all the contributors, we bring those emotions and experiences back to the readers, so the readers want to go back and enjoy their old country, or return for good.

VG: Could you point out some highlights of your current visit, maybe outside Zagreb?

VK: Outside Zagreb? In a few days I am going to Krk, to Istria, I will visit Ucka, I have visited Veliki Tabor and Maruševec, I went to Osijek, Varaždin, Ludbreg, Stubičke Toplice...

VG: How do you experience that Croatia outside Zagreb?

VK: I have to tell you, I was in Koprivnica, and I was so happy to see a lively town! Zagreb is a metropolis, a capital of a country. A wonderful place where something is happening all the time. And I am so happy to go to exhibitions, performances, all kinds of things. But also, similar events are happening outside Zagreb. It seems to me that the Croats are slowly waking up and making sure that the life in smaller places is more interesting, so the people do not have to leave these smaller places any more.

VG: There seem to be good things going on, of our own making, so, maybe at the end I should ask: how we can make things better both in Croatia and in our entire global community?

VK: First of all, I think the Croatian Government should strengthen ties with us outside the country. There are so many of us waiting for

this call. This is the only way for us to unite again for the benefit of our country. This contacts could be political, but, more than ever, they should be directed to the benefit of this country where so much is needed. There are so many things we from Canada could help with. On the other hand we, both at home and abroad, should get together to promote Croatia in any possible way. This should not be done haphazardly; we should sit down and decide how to do it. We could do much better if we worked together in an organized way.

VG: How can one get hold of the Hrvatska Iskra?

VK: To get hold of the Hrvatska Iskra please contact me at iskra1@look.ca or call me at 905-738-4797. I would be very happy to talk to any member of a Croatian community anywhere in the world, and, perhaps, we could all sit down together and create a global Croatian newspaper.

This interview was conducted by Vladimir Goss.

Let us introduce you to Zagreb, capital of Croatia: Jelacic Square

Anyone who has visited Zagreb at least once knows that Ban Jelacic Square is the actual city centre. A city-guide book from the end of the last century referred to it as the "heart of Zagreb", and not without the good reason. Charmingly laid out, always full of people, and surrounded by imposing buildings, Ban Jelacic Square is the centre of business and cultural life of the Croatian capital.

Have you ever asked yourself what it might have looked at the time when Zagreb was divided into the free royal town of Gradec and the bishop's Kaptol? Have you ever thought about how it came into being or what it looked in the 19th century when the municipal centre descended from the slopes of

Medvednica towards the Sava river? On the site of the main square, there was once a Zagreb suburb built around the drinking water well called Mandusevac. The Mandusevac well must have had a mysterious quality to it, for documents dating from the period of witch-hunts (16th and 17th centuries) mention it as the favourite meeting place of witches. Legend has it that its water, which was abundant even at the times when other municipal springs were completely dried up, has magic power. Those who drank only a drop of that water were said to have forever fallen in love with Zagreb.

The Square laid out around the well was also named Mandusevac, to be later renamed Hamica, from the Hungarian hami-nezad, a thirtieth-part tax that was collected at the customs office located there. Even though the customs house had disappeared from the Square by the early 19th century, the name Hamica continued to be used to refer both to the square and the public market held there.

From then on the Square experienced a rapid development. At the turn of the 18th century a large municipal hospital was erected on the corner of Illica. The oldest citizens of Zagreb can probably still remember the building, which was pulled down in 1931, and which gave way to a complex of modern buildings and the first skyscraper in Zagreb. During the late 1820s, two stately two-storey buildings were built on the south side of Hamica. Both were built by the Zagreb architect Bartol Felbinger, one for himself and the other for the rich merchant Pavel Hatz. The latter was demolished after World War One, and in its place the "Dubrovnik Hotel" was erected.

In 1850, Hamica was given its present name. The statue of Ban Josip Jelacic, no doubt one of the most recognizable symbols of the city of Zagreb, was however, not to be erected until 1866. It was placed in the centre of the square, facing north, the opposite of its present direction.

Towards the end of the 19th century, the intense construction activities received a new impetus. The earthquake of 1880 was an important, although not a decisive factor which spurred the reconstruction of older buildings and the construction of new ones. The city was expanding, and its inhabitants and its inhabitants becoming increasingly rich, so that their previous modest houses no longer satisfied their ambitions. The end of the 19th and the beginning of the 20th century, therefore, saw intensive construction of new, imposing buildings on Jelacic Square and throughout the entire Lower Town. The old one- and two-storey buildings were pulled down, and in their place beautiful, large villas were built in the historicist and Art Nouveau styles.

In the new buildings, shops, elegant cake shops and cafes were housed. Also, numerous banks were established here and the fashionable Zagreb society was increasingly predominating among the city crowds. Farmers from neighbouring villages came to the Ban Jelacic Market to sell their produce, such as fruit, vegetables, cheese and eggs. It has been long forgotten that several decades earlier livestock was also traded here. Soon, Jelacic Square became the city's traffic junction. Peasant carriages were gradually replaced by trams, at first horse-drawn and then electric. Still a rarity at the beginning of the 20th century, the automobiles could not yet compete with hackney carriages.



A view of the northern side of the Square. We can see that the wide steps at the end of Splavica leading to Dolac had already been built. Over the roof opens up a view of Kaptol, Nova Ves and Šalata. Discernible in the distance is Medvednica

Old picture postcards will enable us to follow these developments step-by-step. It is certainly interesting to see what Ban Josip Jelacic Square looked like a century ago. Many will be surprised to see some buildings were still missing in those times, while the familiar places looked completely different. Some of the buildings erected at the turn of the 19th century no longer exist. They were swept away by a wave of modernization trends in the inter-war years. During this period, Art Nouveau ornamentation that was no longer palatable to the taste of the people of Zagreb was partly removed. Ban Josip Jelacic Square today bears the mark of a modern city centre, the market having been moved to Dolac. Zagreb thus gained more dignity, but lost some of its picturesque features. Lovers of coffee shops will, however, still be able to find a few left. The sight of hackney carriages lined up in front of the cafes might even bring tears to your eyes. (Moj Zagreb, kak imam te rad)

We are recommending...

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165